

"Londra Bildirgesi"

Karl MARKS

Friedrich ENGELS

Komünist Partisi Manifesti

Avrupa'da bir heyula kol geziyor - komünizm heyulası. Künye Avrupa'nın tüm güçleri: Papa ve Çar, Metternich ve Guizot, Fransız radikalleri ve Alman polisleri bu heyulaı kistarmak üzere "kutsal" bir iz sürmekte aralarında bağlanmışlardır.

İktidardaki hasımları tarafından çığlık çığlığa, komünistlikle suçlanmış ve bu damgalayıcı suçlamayı kendisi de, hem muhalofetteki daha ilerici kışilere, hem de gerici hasımlarına yöneltmemiş muhalofet partisi ni var ?

Bu olgudan iki şey çıkar:

Komünizm Avrupa'daki tüm güçlerce, artık bir güç olarak kabul edilmektedir.

Komünistlerin görüş taraflarını, amaçlarını ve eğilimlerini tüm dünya önünde açıklıkla sorgilemelerinin ve komünizmin bir heyula olduğu masalının kargısına, bizzat bir parti bildirgesi çıkarmalarının tam zamanıdır.

^{uyruk lukt}
Çok çeşitli ~~komünistler~~ komünistler Londra'da işte bu amaçla toplanıp, İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Flamanca ve Danimarka dilinde yayınlanmak üzere aşağıdaki Manifesto'nun çerçevesini belirlemişlerdir.

BURJUVAZİ VE PROLETARYA

Şimdiye kadarki her toplumun tarihi, sınıf savaşları-
nın tarihi olmuştur.

Çagır yurttaş ile köle, patrisyen ile plep, boy ile top-
rak kilesi (serf), lonca yöneticisi ile kalfa, kisacası, ozon-
lor ile ezilenler, dolma birbirlerine karşı konumlarında yer
almışlar; kimi zaman açık, kimi zaman üstü örtülü bir savaş,
her defasında ya tüm toplumun devrimci bir dönüğüne uğrama-
sıyla, ya da aralarında savaşın veren sınıfların birlikte si-
linip gitmesiyle son bulan, kesintisiz bir savaş sürdürmüş-
lerdir.

Tarihin daha önceki çağlarında, hemen her yerde, toplu-
mun farklı sınıflar halinde tan bir yapılaşmasını, toplumsal
konumların çeşitli düzeylerde alabilmesine kademelenmesini
buluruz. Eski Roma'da patrisyenlerle, güvâhyelerle, plepler-
le, kölelerle; Ortaçağ'da feodal boylerle, vasallarla, lonca
yöneticileriyle, kalfalarla, toprak köleleriyle ve dahası,
bu sınıfların hemen hemen her biri içinde de ayrıca özel ka-
demelenmelerle karşılaşmaktayız.

Feodal toplumun yıkantılarından boy veren ^{modern} burju-
va toplumu, uzlaşmaz sınıf çelişkilerini ortadan kaldırmış
değildir. O, yalnızca, eskilerinin yerine, yeni sınıflar,
yeni baskı koğulları, yeni savaşın biçimleri getirmiştir.

Durumla birlikte, çağımız, burjuvazi çağı, uzlaşmaz
sınıf çelişkilerini yalın hale getirmiş olmakla ayırt olu-
lur. Tüm toplum, gitgide, iki büyük düşman kamp halinde,
birbirine doğrudan karşı duran iki büyük sınıf halinde,
burjuvazi ve proletarya olarak belünmektedir.

Ortaçağın toprak kölelerinden, ilk kentlerin sur-^{insanlar} dışı ^{ilk sur-dışı burjuvazi} insanları
çıkması; ^{ilk sur-dışı burjuvazi} da burjuvazinin ilk
öğeleri gelişmiştir.

Amerika'nın keşfi, Afrika'nın gemiyle dolaşılması, ser-
pilmekte olan burjuvaziye yeni bir alan açmıştır. Doğu Hin-
distan ve Çin pazarları, Amerika'nın sömürgeleştirilmesi, sö-
mürgelerle alış-veriş, değişim maddelerinin ve genel olarak
^{meta} malların artması, ticarete, gemiciliğe ve sanayiye o zamana
kadar bir eşi daha görülmemiş bir atılım ve bununla, çöküş
halindeki feodal toplumdaki devrimci ögeye hızlı bir gelişim
sağlamıştır.

Sanayide o zamana kadarki feodal ya da lonca usulü iş-
letmecilik tarzı, yeni yeni pazarlarla durmadan büyüyen ge-
reksinime artık yetmez olmuştu. Onun yerini atölye imalâtı
(Manufaktur) almıştır. Lonca ustaları, ^{Sanayici} ~~lonca~~ orta katman
tarafından kenara itilmiştir; çeşitli loncalar arasındaki
işbölümü, tek tek atölyelerin kendi içlerindeki işbölümü
karşısında kayıplara karışmıştır.

Ne var ki, pazarlar sürekli olarak büyümüş; istem sü-
rekli olarak artmıştır. Atölye ^{üretimi} ~~imalatı~~ da yetersiz hale gel-
miştir. İşte o anda, buhar ve makinalaşma, sanayi üretiminde
devrim yapmıştır. Atölye ^{çapındaki sanayinin yerini} ~~imalatının yerini~~, ^{modern} ~~çalışan~~ büyük sa-
nayi; ^{Sanayici} ~~lonca~~ orta katmanın yerini, sanayi milyonları,
geniş sanayi ordularının başları, modern burjuvalar almış-
tır.

Büyük sanayi, Amerika'nın keşfiyle zemini hazırlanan
dünya pazarını yaratmıştır. Dünya pazarı ticarete, gemicili-
ğe, kara ulaştırmacılığına olağanüstü bir gelişim kazandır-
mıştır. Bu da, tekrar sanayinin yaygınlaşması yönünde etki
yapmıştır; sanayi, ticaret, gemicilik, demiryolları yaygın-
laştığı ölçüde burjuvazi de gelişiyor, sermayelerini artırmış,
~~zaten~~ Ortaçağdan artakalmış tüm sınıfları geri plana atmıştır.
~~Atmıştır.~~

Böylece, modern burjuvazinin kendisinin nasıl uzun bir
gelişimin, üretim ve değişim tarzındaki bir dizi köklü dö-
nüşümün ürünü olduğunu görmekteyiz.

Burjuvazinin bu gelişim evrelerinin her birine, o evre-
ye tekabül eden politik bir ilerleme eşlik etmiştir. [Burju-
vazi önceleri] feodal beylerin egemenliği altında ezilen
bir katman, komün'de (+) silahlı ve kendi kendini yöneten
bir özerk-topluluk, filânca yerde bağımsız bir kent cumhu-

riyeti, Salanca yerde monarşinin vergi mükellefi "üçüncü kutsal" [durumunda iken], sonra, atölye ^{üretimi} ~~üretimi~~ düzeninde, ^{kooperatif} ~~kooperatif~~ ya da mutlakiyetçi monarşide soylulara karşı bir denge üyesi, genel olarak, büyük monarşilerin temel taşı ol-
muş, sonunda, büyük sanayinin ve dünya pazarının kurulmasın-
dan bu yana, ^{modern} ~~modern~~ temsili devlette tüm politik egemenliği
savaşarak eline geçirmiştir. Modern ^{hükümet} ~~hükümet~~, yalnızca,
burjuva sınıfının tümünün ortak işlerini yöneten bir komi-
tedir.

1) Burjuvazi, tarihte ileri derecede devrimci bir rol oy-
namıştır.

2) Burjuvazi, egemen olduğu her yerde, tüm feodal, ataerkil,
köy dünyasına özgü sükunet içindeki ilişkileri yerle bir et-
miştir. İnsanı doğal üstlerine bağlayan ^{renkarenk} ~~renkarenk~~ feodal
bağlara acımasızca koparmış ve insan ile insan arasında ya-
kın çikardan, duygusuz "nakit ödeme"den başka hiçbir bağ bi-
rakmamıştır. Tanrı korkusu dolu hayaleciliğin, gövalyece coş-
kunluğun, kasabalılara özgü duygusallığın mübarek ürperti-
lerini, bencehce hesapların buzlu sularında boğmuştur. Kişisel
onuru değişim değerine indirgemiş ve ^(kazanılmış) ~~(kazanılmış)~~ boratlarla güvence al-
tına alınmış, sayısız özgürlüklerin yerine, tek bir özgürlüğü,
insafsız ticaret özgürlüğünü getirmiştir. Bir kelimeyle, din-
sel ve politik aldatmacalarla ertbas edilmiş sömürünün yeri-
ne, açık, utanmasız, doğrudan, kaba sömürüyü getirmiştir.

3) Burjuvazi o zamana kadar saygı duyulan ve dinsel bir
çokingenlikle bakılan mesleklerin kutsal hahelelerini bağların-
dan indirmiştir. Doktoru, hukukçuyu, din adamını, çairi, bi-
lim adamını, kendisinin ödenmiş ücretli-işçileri haline dö-
nüştürmüştür.

4) Burjuvazi aile ilişkisinin içli duygusallık ertüskünlü
yartmış ve aile ilişkisini salt para ilişkisine indirgemiş-
tir.

5) Burjuvazi, gericiliğin, Ortaçağda pek hayranlık duyduğu
kaba kuvvet gösterisinin, kendine uygun tamamlayıcısını na-
sıl, en koyu tembellekte bulduğunu ortaya çıkarmıştır. İn-
san faaliyetinin neler yapabileceğini ilkin burjuvazi ka-
natlamıştır. O, Mısır piramitlerinden, Roma su kemerlerin-
den, Gotik katedrallerden bambaşka harikalar yaratmış, ka-
vinler güçlerinden ve Haçlı Seferlerinden bambaşka seferler
düzenlemiştir.

Burjuvazi, tüm üretim araçlarının hızla iyileştirilmesi, ulaşımın ve iletişimin elabildiğine kolaylaştırılması yoluyla, tüm ulusları, hatta en barbar alanları, uygarlık alanı içine çeker. [Burjuvazinin] mallarının ucuz fiyatları, tüm Çin sotlerini yerle bir eden, barbarların yabancılara karşı duydukları en inatçı nefreti teslimiyete zorlayan ağır toplardır. Burjuvazi tüm ulusları, özer yok olmak istemiyorsa, burjuva üretim tarzını benimsemeye zorlar; o, onları bu süsüne-ona uygarlığı kendi ülkelerine sokmaya, yani burjuvaziletmeye zorlar. Bir kelimeyle o, kendisi için kendi gücüne uygun bir dünya yaratır.

Burjuvazi kırsal kesimi kentin egemenliği altına sokmuştur. O, muazzam kentler kurmuş, kentler nüfusuna kırsal kesimdeki nüfusa oranla büyük ölçüde artmış ve böylece nüfusun büyük bir bölümünü kırsal yaşamının ^{naifliğinden çekip çıkarmıştır.} ~~altına sokmuştur.~~ O, kırsal kesimi, kentin egemenliği altına soktuğu gibi, barbar ve yarı-barbar ülkeleri uygar ülkelere, köylü halkları burjuva halklara, Doğu'yu Batı'ya bağımlı kılmıştır.

Burjuvazi üretim araçlarının, mülkiyetin ve nüfusun darımadığına gitgide son verir. O, nüfusu bir araya toplamış, üretim araçlarına merkezileştirmiş ve mülkiyeti az sayıda elde toplulaştırmıştır (konzentrieren). Bunun zorunlu sonucu, politik merkezileşme olmuştur. Çıkarları, yasaları, hükümetleri, gümrükleri farklı, yalnızca bir ~~bir~~ bağımsızlık halinde bulunan, bağımsız eyaletler, tek bir gümrük duvarı gerisinde, tek bir hükümeti, tek bir yasası, ulusal ölçekte tek bir sınıf çıkarı olan tek bir ulus çerçevesinde bir araya getirmiştir.

Burjuvazi, yüzyılı ancak bulan sınıf egemenliği boyunca, tüm geçmiş kuşakların hepsinin yarattığından daha büyük miktarda, daha büyük boyutta üretim güçleri yaratmıştır. Doğa güçlerinin egemenlik altına alınması, makinalaşma, kimyanın sanayiye ve tarıma uygulanması, buharlı gemiyle ulaşım, demiryolları, elektrikli telgraflar, dünyanın her yerinin tarım için yararlanılabilir hale getirilmesi, nehirlerin gemilerin geçişine uygun hale getirilmesi, nüfusun yerden bitircesine çoğalması - daha önce hangi yüzyıl, toplumsal gelişiminin bağrında böylece üretim güçlerinin ^{uygulanmakta} ~~olduğu~~ olduğunu sezinleyebilmiştir.

1)

1-değişim

Böylece, gördük ki, burjuvazinin üzerinde yapılaştığı, üretim ve ulaşım-~~değişim~~ araçları feodal toplum içinde üretilmiştir. Bu üretim ve ulaşım (değişim) araçlarının gelişiminin belli bir evresinde, feodal toplumun, üretimi ve değişim içinde gerçekleştirdiği ilişkiler, tarımın ve imalatın feodal örgütlenişi, bir kelimayla, feodal mülkiyet ilişkileri, gelişmiş olan üretim güçlerine artık tekabül edemez olmuştur. O ilişkiler, üretimi ilerletecek yerde, onu engelliyorlardı. O donli zincirler haline gelmişlerdi. Parçalanmaları gerekiyordu, parçalandılar.

2)

(serbest rekabet)

O feodal ilişkilerin yerini ~~değişim~~ kendisine uygun toplumsal ve politik içerikli bir anayasayla, burjuva sınıfının ekonomik ve politik erkıyla birlikte serbest rekabet almıştır.

3)

Gösteriminin önünde buna benzer bir hareket yol alıyor. Burjuva üretim ve değişim ilişkileri, burjuva mülkiyet ilişkileri, böylece devasa üretim ve ulaşım-~~değişim~~ araçlarını adeta sihirle var eden modern burjuva toplumu, fedaat için çağıracağı yeraltı güçlerine artık söz geçiremeyen büyükbacı durumuna düşmüştür. On yıllardan beri sanayinin ve ticaretin tarihi, yalnızca, modern üretim güçlerinin, modern üretim ilişkilerine karşı, burjuvazinin ve onun egemenliğinin yaşam koşulu olan mülkiyet ilişkilerine karşı başkaldırışının tarihidir. Dönemsel tekrarlanışları, daima daha tehditkâr olarak, tüm burjuva toplumunun varlığını güphoye düşüren ticarî bunalımları annak yeter. Ticarî bunalımlarda, yalnızca, üretilmiş ürünlerin büyük bir bölümü değil, daha önce yaratılmış olan üretim güçlerinin de büyük bir bölümü muntazaman yok edilir. Bunalımlarda, tüm daha önceki çağlarda sağmalık gibi görülebilecek bir toplumsal salgın patlak verir: fazla üretim salgını. Toplum ansızın kendisini bir anlık bir barbarlık içine itilmiş bulur; bir kıtlık, genel bir yıkım savaşı, toplumu tüm ^{gün} ~~gün~~ maddelerinden yoksun bırakmış gibidir; sanayi ve ticaret yok edilmiş gibidir; peki niçin? Çünkü toplum, fazlasıyla uygarlığa, fazlasıyla geçim maddesine, fazlasıyla sanayiye ve fazlasıyla ticarete sahiptir. Toplumun emrine amâde bulunan üretim güçleri, burjuva mülkiyet ilişkilerinin geliştirilmesine artık hizmet etmezler, tam tersine, o üretim güçleri, bu üretim ilişkileri için fazlasıyla güçlenmişlerdir; üretim güçleri, burjuva mülkiyet ilişkileri tarafından engellenirler; ve

Üretim güçleri bu engeli aştıklarında, tüm burjuva toplumunu bir kargaşa içine iter, burjuva mülkiyetinin varlığını tehlikeye düşürürler. Burjuva ilişkileri, kendilerinin yarattığı cengizlikleri barındırmaya dar gelir. Peki, burjuvazi bu bunalımları ne yolla aşar? Bir yandan üretim güçlerinin büyük bir bölümünü mecburen yok etmekle; öte yandan yeni pazarlar fethetmekle, eski pazarları da daha temelli satmakla. Demek kim nasıl? Şöyle: daha çok-yamla ve daha güçlü bunalımlar hazırlanmakla ve bu bunalımları önleyecek araçları asaltmakla.

) Burjuvazinin, feodalizmi yerle bir ederken kullandığı silâhlar, şimdi burjuvazinin kendisine karşı yönelmektedir.

) Fakat, burjuvazi kendisine ölüm getirecek silâhları yapmakla kalmamıştır; o aynı zamanda, bu silâhları elle-rine alacak insanları, ^{modern} ~~eski~~ işçileri, proleter ^{leri} ~~leri~~ de üretmiştir.

) Burjuvazi, ^{geliştiği,} yani sermaye geliştirdiği ölçüde, proleter-ya da, ancak iş bulduğu sürece yaşayan ve ancak çalışması sermayeyi artırdığı sürece iş bulabilen ^{modern} ~~eski~~ işçiler sınıfı da gelişir. Kendilerini parça parça satmak zorunda ^{hiss} ~~hiss~~ olan ^{meta} ~~meta~~ bu işçiler, diğer herhangi bir ticaret ogyası gibi birer ^{meta} ~~meta~~ durlar ve bu yüzden rekabetin tüm iniş-çıkışlarına, piyasadaki tüm dalgalanmalara aynı ölçüde ~~etkilidir~~ maruz kalırlar.

Proleterlerin çalışması, makinelaşmanın yaygınlaşmasıyla ve işbölümüyle tüm özerk karakterini ve, dolayısıyla, işçiler için tüm çekiciliğini yitirmiştir. Proleter, düpedüz, makinanın bir yardımcı parçası haline gelir; ondan yalnızca, en basit, en tekdüze, en kolay öğrenilebilen el işlemlerini yapması istenir. İşçinin yol açtığı giderler, bundan ötürü, yaklaşık olarak, yalnızca, onun beslenmesi ve soyunu sürdürmesi için gerekli geçim maddeleriyle sınırlanır ^{olar} ~~olar~~. Bir ^{meta} ~~meta~~ fiyatı, dolayısıyla, ^{çalışmanın} ~~meta~~ da fiyatı, onun üretilme giderlerine eşittir. Bu durumda, çalışma değersizleştiği ölçüde ücret de azalır. Daha da, makinelaşma ve işbölümü arttığı ölçüde, çalışma saatlerinin artırılması yoluyla olsun, belli bir zaman içinde istenen çalışmanın artması yoluyla olsun, makinelerin hızlandırılması yoluyla olsun, vb., ^{çalışmanın} ~~meta~~ miktarı da artar.

Modern sanayi, ataerkil ustanın küçük atölyesini sanayi kapitalistinin büyük fabrikasına dönüştürmüştür. Fabrikada bir araya getirilen işçi yığınları askerler gibi örgütlenir. Onlar sıradan sanayi neferleri olarak, tam bir astsubay ve subay hiyerarşisinin gözetimi altına sokulurlar. Onlar, yalnızca, burjuva sınıfının, burjuva devletin kuleleri değildirler; onlar, saat be saat, gün be gün, makina tarafından, ustabaşı tarafından, her şeyden önce de tek tek fabrikatör burjuvalar tarafından kuleleştirilmektedirler. Bu despotluk, amacının kâr etmek olduğunu ne kadar açık ilân ederse, o kadar aşağılık, o kadar nefret uyandırıcı, o kadar etkendirici hale gelir.

Bedensel çalışma ne ölçüde az beceri ve kuvvet harcama gerektirirse, yani modern sanayi ne ölçüde gelişirse, erkek emeği, kadın emeği tarafından o ölçüde dışlanır. Artak işçi sınıfı için, cinsiyet ve yaş farklarının toplumsal geçerliliği kalmaz. Yalnızca, yaşlarına ve cinsiyetlerine göre farklı giderler oluşturan iş araçları vardır.

İşçinin, fabrikatör tarafından sömürülmesi, işçinin, ücretini nakit para olarak eline almasıyla son bulduğunda, bu kez, burjuvasının diğer kesimleri, ev sahibi, bakkal, tefeci, vb. onun üstüne çullanırlar.

Şimdiye kadarki küçük orta katmanlar: küçük imalatçılar, esnaf, irat sahipleri, zanaatkarlar ve köylüler, kısmen, küçük sermayeleri büyük sanayi işletmeciliğine yetmediklerinden ve daha büyük kapitalistlerle rekabette yenik düştiklerinden, kısmen de, becerileri yeni üretim yöntemleri tarafından değersiz hale düşürüldüğünden, tüm bu sınıflar proletaryaya karışmaktadır. Proletarya, nüfusuna tüm sınıflarından böylelikle olugur.

Proletarya geçitli gelişme aşamalarından geçer. Onun burjuvaziye karşı savaşımı, varolmasıyla birlikte başlar.

Başlangıçta tek tek işçiler savaşa verirler. Sonra aynı fabrikanın işçileri, sonra da aynı bölgedeki aynı iş kolundan işçiler, kendilerini doğrudan sömürden tek tek burjuvalara karşı savaşırlar. Onlar hücumlarını yalnızca burjuva üretim ilişkilerine karşı değil, bizzat üretim araçlarına karşı da yöneltirler; yabancı rekabet mallarını yok ederler, makinaları kırarlar, fabrikaları kundaklarlar, Or-

tağat işçilerinin ~~tevhid~~ konumunu tekrar elde etmeye uğraşırlar.

5) O aşamada işçiler, tüm ülke düzeyine dağılmış ve rekabet gücünden büyük pürçük halde bulunan bir yağın oluşturlar. İşçilerin yağınlar halindeki biraradalıklarına kendi onların kendi birleşmişliğinin sonucu değildir. Fakat politik amaçlarına ulaşmak için tüm proletaryayı harekete geçirmek zorunda olan ve daha bir süre geçirebilen burjuvazinin birleşmişliğinin sonucudur. Demek ki o aşamada proleterler kendi düşmanlarıyla değil, düşmanlarının düşmanlarıyla, antlakiyetçi monarşinin kalıntılarıyla, ~~büyük~~ toprak sahipleriyle, sanayici olmayan burjuvaziyle, küçük burjuvalarla savaşırlar. Tüm tarihsel hareket burjuvazinin ellerinde bütünlükle toplanır; böylece elde edilen her utku, burjuvazinin bir utkusudur.

5) ~~Sanayinin~~ Sanayinin gelişmesiyle proletarya yalnız sayıca artmaz; o, büyük yağınlar halinde bir araya getirilir, gücü büyür ve o, gücünü daha çok hissedir. Makinalama, çalışmadaki farklılıkları gitgide daha çok silince ve ücreti hemen her yerde aynı dercede düşük bir düzeye indirince, proleterya işçilerinin çıkarları ve yaşam koşulları giderek daha da eğit hale gelir. Burjuvaların kendi azalarında giderek büyüyen rekabet ve bu rekabetten kaynaklanan ticarî bunalımlar işçilerin ücretlerini gitgide istikrarsız hale getirir; daha da hızla gelişen, durmadan mükemmelleşen makinalama, işçilerin yaşam koşullarını gitgide ~~ih~~ güvencesiz kılar; tek tek işçiler ile tek tek burjuvalar arasındaki çatışmalar giderek daha çok iki sınıf arasındaki çatışmalar karakterini alır. İşçiler burjuvaziye karşı aralarında güçbirlikleri kurmaya başlarlar; ücretlerini güvence altına almak için birlikte hareket ederler. Onlar, zaman zaman ortaya çıkan başkaldırılarına hazırlıklı olmak için kalıcı dernekler kurarlar. Savaşın yor yor ayaklanmalar halini alır.

5) Zaman zaman işçiler galip gelirler, ama yalnızca geçici bir süre için. Savaşlarının asıl sonucu, doğrudan başkaldırı değil, işçilerin durmadan ^{daha da} yoğunlaşan birleşmişliğidir. Bu birleşmişliği, büyük sanayi tarafından üretilen ve çeşitli yörelerdeki işçileri birbirleriyle bağlantı içine sokan, gelişkin ulaşım ve iletişim araçları daha da ileri götürür. Oysa, bu bağlantı içine girip, açıktır ki,

her yerde aynı karakteri taşıyan pek çok yerel savaşımların, ulusal çapta tek bir sınıf savaşımında merkezileştirilmesini de gerektirir. Ne var ki, her sınıf savaşımı bir politik savaşımdır. Ve Ortaçağ kentlileri için, dorme çatma köy yollarıyla kurulması yüzyıllar gerektirmiş olan birliği, modern proleterler demiryolları sayesinde birkaç yıl içerisinde gerçekleştirebilirler.

1) Proleterlerin sınıf olarak, dolayısıyla politik parti halinde böylece örgütlenmesi, işçilerin aralarındaki rekabet yüzünden her an yeniden parçalanır. Ama o, daima, daha kuvvetli, daha sağlam, daha güçlü olarak yeniden doğar. Bu örgütlenme, burjuvazinin kendi içindeki bölünmelerden yararlanarak, işçilerin tek tek çıkarlarına yasayla tanımaya [burjuvaziyi] zorlar. İngiltere'de On Saat Yasasının çıkması gibi.

2) Proleterlerin ^{Yanık} gelişimini, genel olarak, eski toplumdaki çatışmalar çözümlü çözümlerde ilerletir. Burjuvazi, bağlanışta aristokrasiye karşı; daha sonra, yine burjuvazinin, çıkarları sanayinin ilerlemesiyle gelişkiye düşmüş olan kesimlerine karşı; her zaman da tüm dış ülkeler burjuvazilerine karşı, sürekli bir savaş içinde bulunur. Sütün bu savaşlarda burjuvazi, kendini, proletaryaya karşıda bulundurmak, onun yardımını almak ve böylece onu politik hareketine sürüklemek zorunda görür. Böylelikle proletaryaya, burjuvazi kendi kültür öğelerini, yani kendisine karşı kullanılacak silahları kendisi sağlar.

3) Ayrıca, gördüğümüz gibi, sanayinin ilerlemesiyle egemen sınıfın belli başlı kesimleri tümüyle proletaryaya doğru savrulurlar, ya da hiç değilse, yaşam koşulları tehlikeye düşer. Bu kesimlerin de proletaryaya bir yığın kültür üyesi sağlarlar.

Sonunda, sınıf savaşımı karar anına yaklaştığı zamanlarda, egemen sınıf içerisindeki, tüm köhne toplum içerisindeki ayrışma süreci öyle şiddetli ve öyle keskin bir karakter alır ki, egemen sınıfın küçük bir kesimi ondan kopar ve geleceği elinde taşıyan devrimci sınıfa katılır. Daha önceleri soyluların bir kesimi nasıl burjuvazi safına geçmişse, şimdi de burjuvazinin bir kesimi ve özellikle burjuva ideologlarının, tarihsel hareketi teorik olarak kavrayacak düzeye erişmiş kesimi proletarya safına geçer.

1)

Bu gün burjuvaziye karşı duran tüm sınıflar içinde yalnızca proletaryaya gerçek devrimci sınıftır. Üteki sınıflar büyük sanayiyle birlikte yıkılır, yok olurlar; proletaryaya ise büyük sanayinin kendisi, öz ürünüdür.

2)

Orta katmanlar: küçük imalatçı, esnaf, zanaatkar, köylü, bunların hepsi, burjuvaziye karşı, orta katmanlar olarak, varlıklarını yitirirler. Ama onlar devrimci değil, tutuculardır. Bekası, onlar gerici dirler, tarihin tekerliğini geriye döndürmeye uğraşırlar. Devrimciyseler, proletaryaya geçişin esnasında bulunduklarına göre önüne almalarından ötürüdür; böylece onlar kendilerinin o andaki değil, ve fakat gelecekteki çıkarlarını savunurlar ve böylelikle kendi güçlerini terk edip proletaryanınkini benimserler.

3)

Lumpen proletaryanın, küme toplumun en alt tabakalarının bu miskin gücünün, bir proletaryaya devrimiyle yer yer hareket içine sürüklendiği olur; bununla birlikte, yaşadıkları tüm konumundan ötürü o, gerici entrikalara kendini satmaya tesno bulunacaktır.

4)

Eski toplumun yaşam koşulları, proletaryanın yaşam koşullarının içinde ortak yok olur. Proleter mülksizdir; karısı ve çocuklarıyla ilişkisinin, burjuva aile ilişkisiyle artık hiçbir ortak yanı kalmamıştır; İngiltere'den Fransa'ya kadar, Amerika'dan Almanya'ya kadar hep aynı olan ~~gelişmiş~~ modern sanayideki çalışma, sermaye boyunduruğu altındaki ~~gelişmiş~~ modern kölelik, proleterleri tüm uluslararası karakterinden soyar. Proleter için, yasalar, ahlak, din, artlarında bir sürü burjuva çıkarının gizlendiği bir sürü ~~bu~~ burjuva üyargıdır.

Geçmişte erki ele geçirmiş bütün sınıflar, yaşam içindeki, kazanılmış konumlarını, tüm toplumu kendilerine kazanç sağlama koşullarına bağ eğdirerek güvence altında tutmaya çalışırlar. Proleterler, toplumsal üretim güçlerini ancak, kendilerinin şimdiye kadarki [toplumsal zenginlikten] pay alma tarzını ~~(kaldırarak)~~ ortadan kaldırarak ve böylelikle, şimdiye kadarki her türlü mülk-edinme tarzını ~~(kaldırarak)~~ ortadan kaldırarak ele geçirebilirler. Proleterlerin kendilerine ait, güvence altına almaları hiçbir şeyleri yoktur; onlar şimdiye kadarki tüm özel güvenceleri ve özel girişimleri yitirmek durumundadırlar.

şimdiye kadarki tüm hareketler, azınlıklar tarafından, ya da azınlıklar çıkarına yapılan hareketler olmuştur. Proletarya hareketi ise, muazzam çoğunluğun muazzam çoğunluk çıkarına, bağımsız hareketidir. Proletarya, şimdiki toplumun en alt katmanları, resmi toplumu oluşturan tüm üstteki katmanlar yığıntısını havaya uçurmadan ayağa kalkamaz, dikilemez.

Proletaryanın burjuvaziye karşı savaşını, içerik bakımından olmasa da, biçim bakımından, önce ulusal bir savaşımdır. Her bir ülkenin proletaryası, doğal olarak, önce kendi burjuvazisinin işini bitirmelidir.

Proletaryanın gelişmesinin en genel evrelerini gözönüne alarak, mevcut toplumda şu ya da bu ölçüde üstü örtülü şekilde sürüp giden iç savaş, bu iç savaşın açık bir devrin halinde patlak verdiği ve burjuvazinin zor yoluyla devrilmesiyle proletaryanın kendi erkini karıştığı noktaya kadar izledik.

Gördüğümüz gibi, şimdiye kadarki her toplum, ezen sınıflar ile ezilen sınıfların uzlaşmazlığına dayanmıştır. Ama bir sınıfı ezebilmek için ona en azından, külece varlığını sürdürebilmesinin koşulları sağlamış olmalıdır. Toprak küleliği koşullarında, toprak külesinin kömür üyesi haline gelmeyi başarması gibi, feodal mutlakiyet boyunduruğu altında küçük-burjuva da burjuva haline gelmeyi başarmıştır. Buna karşılık modern işçi ise, sanayinin ilerlemesiyle yükselmek şöyle dursun, gitgide kendi sınıfının koşulları altına daha derinlemesine batmaktadır. İşçi yoksul bir insan durumuna gelir ve kara yoksulluk, nüfustan da, servetten de daha fazla ^{artar} ~~gelişir~~. Bununla, burjuvazinin, daha uzun süre, toplumun egemen sınıfı olarak kalmaya ve kendi sınıfının yaşam koşullarını, birer düzenleyici yasa olarak topluma dayatmaya gücünün yetmediği artık açıkça ortaya çıkmaktadır. Burjuvazi egemenliğini sürdürmekte acizdir; çünkü külesinin varlığını, onun küleliği çözevesinde güvence altında tutmakta acizdir; çünkü külesinin, burjuvaziye besleyecek yerde, burjuvazi tarafından beslenmesi bir duruma ~~burjuvazinin egemenliğine dönüşmesi~~ ^{artar} dönüşmesi karşısında çaresizdir. Toplum artık burjuvazinin egemenliğinde yaşayamamaktadır; bu demektir ki, burjuvazinin ~~yaşamı~~ yaşamı artık toplumla bağdaşmamaktadır.

1) Burjuva sınıfının bağlaca varlık ve egemenlik koğulu, servetin özel kişilerin ellerinde ^{birikmesidir.} ~~birikmesidir.~~, sermayenin oluşması ve artmasıdır; sermayenin koğulu ise ücretli çalışmadır. Ücretli çalışma, yalnızca ve yalnızca işçilerin kendi arasındaki rekabete dayanır. Burjuvazinin isteklerine, ona karşı da çıkmadan taşıyıcılığını ottığı, sanayideki ilerleme, işçilerin, rekabet sonucu olan birbirinden kopukluğu yerine, birleşme sonucu olan devrimci birliğini getirir. Büyük sanayinin gelişmesiyle burjuvazinin ayakları altından, üzerinde üretim yaptığı ve ürünleri kendine mal ettiği temel çökilir. Burjuvazi, her şeyden önce, kendi mesur kızıcalarını üretir. Burjuvazinin gücü de, proletaryanın utkusu da, aynı ölçüde kaçınılmazdır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

I I

PROLETARLAR VE KOMÜNİSTLER

) Komünistler, proleterlerle genel olarak nasıl bir ilişki içindedirler ?

) Komünistler, diğer işçi partilerinin karşısına, ayrı bir parti değildir.

) Onların, proletaryanın tümünün çıkarlarından ayrı çıkarları yoktur.

) Onlar, proletarya hareketini birimlendirmek isteğiyle ayrı ilkeler koymaslar.

) Komünistler, öteki proletarya partilerinden yalnızca, bir yandan proleterlerin değişik ulusal savaşlarında ortak olanları, tüm proletaryanın ulusallıktan bağımsız çıkarlarını yükseltmeleri ve geçerli kılmalarıyla; öte yandan, proletarya ile burjuvazi arasında süregiden savaşın çegitli gelişme evrelerinde daima hareketin tümünün çıkarlarını temsil etmeleriyle farklılaşır.

) Demek ki, komünistler pratik düzeyde, tüm ülkelerdeki işçi partilerinin en kararlı, daima ilerletici kesimidir; komünistler teorik düzeyde de, proletaryanın, öteki yığınları önünde, proletarya hareketinin koşullarını, yol almasını ve genel sonuçlarını derinliğiyle kavramak önceliğine sahiptirler.

) Komünistlerin yakın amacı, tüm öteki proletarya partilerinininkiyle aynıdır: proletaryanın sınıf olarak yapılması, burjuva egemenliğinin yıkılması, politik erkin proletarya tarafından ele geçirilmesi.

) Komünistlerin teorik görüşleri hiçbir şekilde, dünyayı düzeltmeye kalkın filanca ya da falanca icat ettiği ya da keşfettiği fikirlerle, ilkelere dayanmaz.

10. Komünistlerin teorik görüşleri, yalnızca, mevcut bir sınıf savaşının, güçlerinin önünde akıp giden tarihsel bir hareketin gerçek koşullarının genel ifadeleridir. Şimdiye kadarki mülkiyet ilişkilerinin ortadan kaldırılması, komünizme özgü asıl özellik değildir.

Bütün mülkiyet ilişkileri sürekli bir tarihsel ^{fabri} ~~iş~~ ^{olmuştur} değişmeye, ~~gelmeye~~, sürekli bir tarihsel dönüşümüne ~~girmektedir~~.

Örneğin Fransız devrimi, feodal mülkiyeti, burjuva mülkiyeti lehine ortadan kaldırmıştır.

Komünizmin belirgin özelliği, mülkiyetin tümüyle ortadan kaldırılması değil, burjuva mülkiyetinin ortadan kaldırılmasıdır.

Ama modern burjuva özel mülkiyeti, sınıf uzaqlaşmalarına, insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan üretimin ve ürünleri mülk-edinmenin sonucu ve en gelişmiş ifadesidir.

Bu anlamda komünistler ^{teorilerini} ~~görümlerini~~ şöyle tek bir ifade içinde özetleyebilirler: Özel mülkiyete son.

Biz komünistleri, gahsen kazanılmış, bizzat çalışarak edinilmiş mülkiyeti; hani şu, her türlü kişisel özgürlüğün, faaliyetin, bağımsızlığın temeliymiş gibi gösterilen mülkiyeti ortadan kaldırmak istemekle suçladılar.

Çalışılarak edinilmiş, kazanılmış, hak edilmiş mülkiyet : Burjuva mülkiyetinden önceki mülkiyetten, küçük-burjuva, küçük-köylü mülkiyetinden mi söz ediyorsunuz ? Bizim onu ortadan kaldırmaya gereksinimimiz yok; sanayideki gelişme onu ortadan kaldırmıştır, her gün de kaldırmaktadır.

Yoksa siz modern burjuva özel mülkiyetinden mi söz ediyorsunuz ?

Fakat ücretli çalışma, proleterin çalışması, proleter mülkiyet mi yaratır ? Hiç de değil. Ücretli çalışma sermayeyi yaratır; yani ücretli ^{çalışmayı} ~~üretim~~ ^{çalışmayı} ~~üretim~~ ve yalnızca, yeniden sömüreceği ücretli ^{çalışma} ~~üretim~~ ^{çalışma} ~~üretim~~ yeniden üretmek koşuluyla artabilen mülkiyeti yaratır. Bugünkü biçimiyle mülkiyet, sermaye ile ücretli ^{çalışma} ~~üretim~~ ^{çalışma} ~~üretim~~ karşıtlığı içinde işlev görür. Bu karşıtlığın iki yanını inceleyelim.

Kapitalist olmak, üretim içinde, salt kişisel değil, aynı zamanda toplumsal bir konum almak da demektir. Sermaye kolektif bir üründür ve ancak, toplumun birçok üyesinin ortak faaliyetiyle, hatta, son tahlilde, yalnızca, toplumun tüm üyelerinin ortak faaliyetiyle ona işlev görürleştirilebilir.

Demek ki, sermaye bireysel değil, toplumsal bir güçtür.

Demek ki, sermaye ortak mülkiyet haline, toplumun tüm üyelerine ait bir mülkiyet haline dönüştürülürse, böylelikle bireysel mülkiyet toplumsal mülkiyet haline dönüşmüş olmasın. Yalnızca, mülkiyetin toplumsal karakteri değişir. Mülkiyet sınıf karakterini yitirir.

Çalışmaya :
Gelelim, ücretli ~~çalışmaya~~

Çalışmanın Ücretli ~~çalışmaya~~ ortalama fiyatı, *çalışma ücretinin* ~~ortalama fiyatı~~ asgarisidir; yani işçiyi, işçi olarak hayatta tutmak için gerekli geçim maddelerinin tutaradur. Demek ki, ücretli işçinin, faaliyeti yoluyla elde ettiği, ancak onun yaşamını yeniden üretmesi için yeterlidir. Biz, doğrudan yaşamın doğrudan doğruya yeniden üretilmesi için gerekli olan çalışma ürünlerinden böyle kişisel olarak pay-alınmasını, geriye başkasının çalışmasına egemen olmaya olanak verebilecek hiçbir net kazanç bırakmayan pay-almayı hiçbir şekilde ortadan kaldırmak istemiyoruz. Biz, yalnızca, bu pay-almanın sefil karakterini, içinde işçinin, yalnızca sermayeyi artırmak için yaşadığı ve yalnızca egemen sınıfın çıkarı gerektirdiği kadar yaşadığı sefil karakterini ortadan kaldırmak istiyoruz.

Çalışma Burjuva toplumunda canlı ~~çalışmaya~~, yalnızca, birikmiş *çalışmaya* ~~çalışmaya~~ artırma aracıdır. Komünist toplumda ise, *çalışma* ~~çalışmaya~~, yalnızca, işçilerin yaşam süreçlerini genişletme, zenginleştirme ve ileri götürme aracıdır.

Demek ki, burjuva toplumunda, geçmiş bugüne egemendir; komünist toplumda ise, bugün geçmişe egemendir. Burjuva toplumunda sermaye başına-buyruktur ve kişiseldir; oysa çalışan bireyin bağımsızlığı ve kişiselliği yoktur.

Ve bu ilişkinin ortadan kaldırılmasının burjuvazi, kişiliğin ve özgürlüğün ortadan kaldırılması adını veriyor! Haklı da. Söz konusu olan elbette, burjuva bireyselliğinin, burjuva başına-buyrukluğunun ve burjuva özgürlüğünün ortadan kaldırılmasıdır.

Özgürlük dediğinde, gündeki burjuva üretim ilişkileri çerçevesinde, serbest ticaret, serbest alan ve satın almaçılar.

Ne var ki, vargunculuk ortadan kalkınca, serbest vargunculuk da ortadan kalkar. Bizim burjuvazinin diğer tüm özgürlük palavraları gibi, vargunculuk özgürlüğü konusundaki tezanelerinin, ancak, kısıtlı vargunculuğa oranla, Ortaçağın ezgi altındaki burjuvasına oranla bir anlamı vardır; yoksa vargunculuğun, burjuva üretim ilişkilerinin ve burjuvazinin kendisinin komünistçe ortadan kaldırılması karşısında değil.

Özel mülkiyeti ortadan kaldırmak istiyoruz diye dehşet içindesiniz. Ama sizlerin mevcut toplumunuzda özel mülkiyet, toplumun onda dokusu için ortadan kaldırılmıştır; özel mülkiyet, işte, onda dokuz için var olmadığından üttürü vardır. Demek ki, sizler bizi, toplumun muazzam çoğunluğunun mülkiyetini leğitirilmesini sorunlu kogul olarak dayatan bir mülkiyeti ortadan kaldırarak istemekle suçluyorsunuz.

Sizler bizi, bir kelimeyle, sizin mülkiyetinizi ortadan kaldırmak istemekle suçluyorsunuz. Elbette bunu istiyoruz.

Çalışmanın,
bu artık, sermayeye, paraya, toprak rantına, kısacası tekellegebilen toplumsal güce dönüştürme olduğu andan itibaren, yani bireysel mülkiyet burjuva mülkiyetine dönüştürme olduğu o andan itibaren, kişiselliğin ortadan kaldırılması olacağını ~~istemiştir~~ ileri sürüyorsunuz.

Demek ki sizler kişisellik derken, burjuvadan, burjuva mülk sahibinden başka kimseyi kastetmediğinizi itiraf ediyorsunuz. Ve bu kişisellik elbette ortadan kaldırılacaktır.

Komünizm kimseyi toplumsal ürünlerden pay-alma gücünden yoksun bırakmaz; komünizm yalnızca, başkasının *devrinin* *çalışmasını* mülk-edinme yoluyla boyunduruk altına alma gücünden yoksun bırakır.

Özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasıyla, her türlü faaliyetin duracağı ve genel bir tembelliğin yayılacağı itirazı ileri sürülmüştür.

Öyle olsaydı, burjuva toplumunun miskinlikten çoktan yerle bir olması gerekirdi; çünkü o toplumda çalışanlar kazanmıyor, kazananlar ise çalışmıyorlar. Bu itiraz tümüyle, sermayenin artık bulunmadığı bir durumda artık, üretilen *çalışmanın* da olmayacağını, başka kelimelerle tekrarından başka bir şey değildir.

Maddi ürünleri konutlarına ügüli odununa ve üretme tarzına yitirilen tüm itiramlar, aynı şekilde, manevi ürünlerin edinilmesine ve üretilmesine de vardırıldı. Nasıl burjuva için sınıf mülkiyetinin son bulması, bizzat üretimin son bulması demekse; aynı şekilde, burjuva için, sınıf kültürünün son bulması da, kültürün tümüyle son bulmasıyla özdeğtir.

Burjuvazinin yitirilmesine hayıflandığı kültür, muazzam boşluluk için makinalaştırıcı bir eğitimidir.

Fakat burjuva mülkiyetinin ortadan kaldırılmasını, kendi burjuva özgürlük, kültür, hukuk, vb. anlayışlarınının ilçoğine burup, bizimle dalagmayınız. Sizin fikirlerinizin burjuva üretim ve mülkiyet ilişkilerinin ürünleridir; tıpkı hukukumuzun, sınıfımızın yasa düzeyine yükseltilmiş iradesinden, içeriği sınıfımızın maddi yaşam koşulları tarafından belirlenen bir iradeden başka bir şey olmadığı gibi.

Sizler, batıp gitmiş olan tüm egemen sınıflarla paylaştığınız çıkarıcı anlayış içinde, üretim ve mülkiyet ilişkilerinizi, tarihsel olan, üretimin akışı içinde geçici olan o ilişkilerinizi, doğanın ve aklın ebedi yasaları haline dönüştürdünüz. İlkçağ mülkiyeti konusunda kavradığınız şeyi, feodal mülkiyet konusunda kavradığınız şeyi, burjuva mülkiyeti konusunda kavramak isteniyorsunuz.

Aileyi ortadan kaldırmak ! Komünistlerin bu yüz kızartıcı niyeti, en radikalleri bile köplere bindiriyor.

Günümüzün burjuva ailesi neye dayanıyor ? Sermayeye, özel kazanç. Aile, tamamen gelişmiş olarak yalnızca burjuvazi için vardır; ne var ki, bu aile, tamamlayıcısını proleterlere dayatılan ailesizlikte ve fuhşun alenileşmesinde bulur.

Burjuva ailesi, doğal olarak, bu tamamlayıcısının çöküşüyle çöker; her ikisi de sermayenin yok olmasıyla yok olurlar.

Bizi, çocukların ana-babaları tarafından sürdürülmesine son vermek istemekle mi suçluyorsunuz ? Bu suçı kabul ediyoruz.

Fakat bizim, evde eğitin yerine, toplumsal eğitimi koymakla, en güvenli ilişkileri ortadan kaldırdığımızı söylüyorsunuz.

Peki, sizin eğitiminiz de toplum tarafından belirlenmiyor mu ? Sizin, içinde eğitim verdiğiniz toplumsal ilişkiler tarafından, toplumun doğrudan ya da dolaylı olarak içi karışmasıyla,

okul vb. aracılığıyla belirlenmiyor mu ? Toplumun eğitim üzerindeki etkisini komünistler icat etmiş değillerdir; komünistler yalnızca, onun karakterini değiştirirler ve eğitimi egemen sınıfın etkisinden çekip alırlar.

5) Aile ve eğitim konularındaki, ana-babalar ile çocuklar arasında güvenli ilişki konusundaki burjuva teraneleri, büyük sanayinin sonucu olarak, proleterler için, her türlü aile bağları koptukça ve çocuklar basit birer ticaret esyası ve basit birer iş aleti haline dönuştükçe daha da iğrençleşmektedir.

) Tüm burjuvazi koro halinde bize, ama siz komünistler kadınların ortaklaşalığını getirmek istiyorsunuz diye haykırıyor.

) Burjuva, karısına, düpedüz bir üretim aleti gözüyle bakar. O, üretim aletlerinden ortaklaşa yararlanılması gerektiğini de ıstır ve, doğal olarak, ortaklaşalığın bu yazgısının kadınları da kapsadığından başka bir şey düşünmez.

) Burjuva, kadınların düpedüz üretim aletleri olma durumuna son vermenin söz konusu olduğunun farkında bile değildir.

) Kaldı ki, komünistlerin güya kadınların ortaklaşalığını resmen getirecekleri konusunda, bizim burjuvaların yüksek bir ahlâklılık görünümü altında duydukları ürküntüden daha gülünç bir şey yoktur. Komünistlerin, kadınların ortaklaşalığını getirmeye gereksinimleri yoktur; o, hemen daima varolmuştur.

Bizim burjuvalar kendi proleterlerinin kadın ve kızlarının emirlerine amade olmalarıyla yetinmeyip, resmi fuhşun yanı sıra, birbirlerinin karılarını karşılıklı olarak baştan çıkarmaktan büyük zevk alırlar.

Burjuva evliliği, gerçekte, evli kadınların ortaklaşalığıdır. Komünistler çok çok, kadınların iki yüzlü, üstü örtülü ortaklaşalığı yerine, açık yüreklisini, resmisini getirmek istemekle suçlanabilirdi. Oysa, kendiliğinden anlaşılır ki, bugünkü üretim ilişkilerinin son bulmasıyla, bu ilişkilerden kaynaklanan kadınların ortaklaşalığı, yani resmi ve gayriresmi fuhş da ortadan kalkacaktır.

Ayrıca komünistler anayurdu, ulusallığı ortadan kaldırmak istemekle de suçlanmışlardır.

İşçilerin anayurdu yoktur. Onların olmayan şey, onlardan alınamaz. Proletarya önce politik erki ele geçirmek, bir ulusal sınıf durumuna yükselmek, ulus olarak yapılaşmak zorunda olduğundan, hiçbir şekilde burjuva anlamında olmasa da, henüz ulusaldır.

Halklar arasındaki ulusal ayrımlar ve karşıtlıklar, burjuvazinin gelişmesiyle, ticaret ve özgürlüğüyle, dünya pazarıyla, sanayi üretiminin standardlaşmasıyla ve bunlara denk düşen yaşam koşullarıyla, gitgide kaybolmaktadır.

Proletaryanın egemenliği bunları daha da kayıplara karıştıracaktır. Proletaryanın kurtuluşunun ilk koşullarından biri, hiç değilse uygar ülkelerde, onun ortak eylemidir.

İnsanın insan tarafından sömürülmesine son verildiği ölçüde, bir ulusun başka bir ulus tarafından sömürülmesine de son verilir.

Ulus içerisinde sınıflar uzlaşmazlığının son bulmasıyla, ulusların birbirine karşı düşmanca tavrı da son bulur.

Komünizme karşı, genel olarak, din, felsefe ve ideoloji açılarından yöneltilen suçlamalar üzerinde etraflıca tartışmaya değmez.

İnsanların, yaşam koşullarıyla, toplumsal ilişkileriyle, toplumsal varoluşlarıyla birlikte, anlayışlarının, görüşlerinin, kavramlarının, tek kelimeyle, bilinçlerinin değiştiğini kavramak için derin bir nüfuz yeteneğine gereksinim mi var ?

Fikirler tarihinin ortaya koyduğu, manevi üretimin, maddi üretimle birlikte dönüşümler geçirdiğinden başka nedir ki ? Bir çağdaki egemen fikirler, her zaman yalnızca, egemen sınıfın fikirleri olmuştur.

Bir toplumu tümüyle devrime uğratan fikirlerden söz edildiğinde, yalnızca, eski toplumun bağrında yeni bir toplumun öğelerinin oluşmuş olduğu; eski yaşam koşullarının çözülmüşüne, eski fikirlerin çözülmüşünün ayak uydurduğu olgusu dile getirilir.

İlkçağ dünyası çöküş halinde iken, eski dinler Hristiyanlık tarafından alt edilmiştir. Hristiyanlık fikirleri 18. yüzyılda, Aydınlanma fikirleri karşısında dize gelirken, feodal toplum da o ^{zamanlar} ~~dönem~~ ^{da} ~~devrimci~~ burjuvazisi karşısında ölüm kalem savaşı vermekteydi. Vicdan özgürlüğü ve din özgürlüğü fikirleri, yalnızca, serbest rekabetin egemenliğini bilgi alanında dile getirmekteydi.

"Ama" diyenler olacak "din, ahlâk, felsefe, politika, hukuk, vb. alanlarındaki fikirler, tarihsel gelişimin akışı içinde, elbette bir takım değişikliklere uğramışlardır. Din, ahlâk, felsefe, ~~hukuk~~ politika, hukuk bu değişme içinde daima ayakta kalmışlardır.

Bundan başka, bütün toplumsal rejimlerde ortak olan, özgürlük gibi, adalet gibi vb. ebedi doğrular vardır. Oysa komünizm o ebedi doğruları ortadan kaldırıyor. Dini ve ahlâkı, yeniden biçimlendirecek yerde, ortadan kaldırıyor, yani tarihte şimdiye kadarki tüm gelişmelerle ilişkiye düşüyor."

Bu suçlama neye indirgeniyor ? Şimdiye kadar her toplumun tarihi, çeşitli çağlarda çeşitli biçimler taşımış olan sınıf uzlaşmazlıkları çerçevesinde yol almıştır.

Ama bu sınıf uzlaşmazlıkları hangi biçimleri taşımış olurlarsa olsunlar, toplumun bir kesiminin öbür kesimi tarafından sömürülmesi, geçmiş yüzyılların tümü için ortak bir olgudur. Demek ki, bütün yüzyıllarda toplumsal bilincin, tüm çeşitliliğine, farklılığına karşın, yalnızca sınıf uzlaşmazlığının bütünüyle ortadan kalkmasıyla ~~en~~ tamamen kaybolacak olan, belli, ortak biçimler içinde, bilinç biçimleri içinde hareket etmesinde şaşılacak şey yoktur.

Komünist devrim, varolagelmış mülkiyet ilişkilerinden en köklü kopuştur; komünist devrimin, gelişmesi boyunca, geleneksel fikirlerden en köklü bir şekilde kopmasında şaşılacak şey yoktur.

Ama, burjuvazinin komünizme karşı itirazlarını artık bırakalım.

Yukarıda gördüğümüz gibi, işçi devriminde ilk adım, proletaryayı egemen sınıf düzeyine yükseltmektir, demokrasiye savaşarak ~~var~~ ^{imni kazan} maktır.

Proletarya, politik erkiⁿⁱ, tüm sermayeyi burjuvaziden adım adım koparıp almak için, tüm üretim aletlerini devletin elinde, yani egemen sınıf olarak örgütlenmiş proletaryanın elinde merkezileştirmek için ve üretim güçlerinin ~~max~~^{milyonlar} ~~katlarını~~ olabildiğince hızlı bir şekilde artırmak için kullanır.

Doğaldır ki, bu, başlangıçta ancak, mülkiyet hukukunun ve burjuva üretim ilişkilerinin despotça çiğnenmesi yoluyla, yani, ekonomik bakımdan yetersiz ve tutarsız gibi görünebilen, ama hareketin akışı içinde kendi çerçevesini aşan ve üretim tarzının tümünü köklü dönüşüme uğratma aracı olarak vazgeçilmez olan önlemler yoluyla olabilir.

Bu önlemler, farklı ülkelerde elbette birbirinden farklı olacaktır.

Bununla birlikte, en ileri ülkeler için aşağıdakiler, tamamen genel olarak uygulamaya geçirilebilecektir:

1. Toprak^{ta büyük ölçek} mülkiyetinin ortadan kaldırılması ve toprak rantının devlet harcamalarında kullanılması.
2. İleri derecede artan-oranlı vergi.
3. Miras hukukunun ortadan kaldırılması.
4. Tüm mültecilerin ve isyancıların mallarına el konulması.
5. Kredinin, sermayesi devletin olan ve tam bir tekele sahip bulunan bir ulusal banka aracılığıyla devlet elinde merkezileştirilmesi.
6. Ulaşım alanındaki tüm varlığın devlet elinde merkezileştirilmesi.
7. ~~Dev~~ Ulusal fabrikaların ve üretim aletlerinin artırılması; toprakların ortak bir plan uyarınca ekime uygun hale getirilmesi ve iyileştirilmesi.
8. Herkes için çalışma yükümlülüğü; sanayi orduları kurulması, özellikle de tarım için.
9. Tarım işletmeciliği ile sanayi işletmeciliği arasında birliktelik; kent ile kırsal kesim arasındaki farklılığın gitgide ortadan kaldırılmasını etkilemek.
10. Tüm çocuklar için devlet eliyle parasız eğitim. Bugünkü biçimiyle, çocukların fabrikalarda çalıştırılmasına son verilmesi. Eğitim ^{id} ~~ile~~ maddi üretim^{le} vb. ^{başlanması} ~~aracında~~ birliktelik.

35)

Gelişimin akışı içerisinde sınıf farkları ortadan silinip, tüm üretim, aralarında birleşmiş bireylerin ellerinde toplanınca, kamusal erk politik karakterini yitirecektir. Asıl anlamda politik erk, bir sınıfın, başka bir sınıfa ezgi altında tutulmak için örgütlenmiş erkidir. Proletarya, burjuvaziye karşı savaşımında, bir sınıf halinde zorunlu olarak birleştiğinde, bir devrimle kendini egemen sınıf durumuna getirdiğinde ve egemen sınıf olarak eski üretim ilişkilerine zor yoluyla son verdiğinde, ^{böylelikle proletarya} o üretim ilişkilerinin yanı sıra, sınıf uzlaşmazlığının varlık koşullarına, genel olarak sınıflara ve böylelikle, sınıf olarak kendi egemenliğine de son vermiş olur.

36)

Sınıflarıyla ve sınıf uzlaşmazlıklarıyla eski toplumun yerini bir birlik, içerisinde her bir bireyin özgürce gelişiminin, herkesin özgürce gelişmesinin koşulu olduğu bir birlik alır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

a) Feodal Sosyalizm

Fransız ve İngiliz aristokrasileri, tarihsel konumlarından ötürü, modern burjuva toplumuna karşı tağlama broşürleri yazmayı iş edinmişlerdi. Fransa'da 1830 Temmuz devrinde, İngiltere'de Reform hareketinde, bu aristokrasiler, nefret ettikleri o sonradan görmelere bir kez daha yenik düşmüşlerdi. Ciddi bir politik savaşım artık söz konusu olmaktan çıkmıştı. Onlara kala kala yalnızca, yazı alanında savaşım vermek kalıyordu. Ne var ki, yazı alanında da, Restorasyon döneminin köhne lâfazanlığı olanaksız hale gelmişti. Sempati uyandırması için aristokrasi, görünüşte, kendi çıkarlarını güzardı etmek, burjuvaziye karşı iddianamesini, yalnızca, sömürülen işçi sınıfının çıkarı çerçevesinde kaleme almak zorundaydı. Bunu yaparken aristokrasi, yeni efendisine ^{dalkavukça} ~~alçak~~ nağmeler söylemekte ^{ve} onun kulağına ^{tefinmeye} ~~başta~~ ~~oldukça~~ ~~tatlı~~ ~~behaneler~~ ~~mırıldanmakla~~ ~~başla~~ ~~ilgi~~ ~~gitmemeye~~ ~~bakıyordu~~. Kendini hazırlamıştı.

Bir yanıyla ağıt, bir yanıyla hiciv olan; bir yandan geçmişin yankısını, bir yandan geleceğin gumbürtüsünü dile getiren; acı, nükte dolu ve harpalayıcı eleştirisiyle burjuvaziyi zaman zaman canevinden vuran, ama çağdaş tarihin akışını kavramadaki yeteneksizliğiyle her zaman gülünç bir etki bırakan feodal sosyalizm işte böyle doğmuştur.

Aristokratlar, halkı ardlarında toplamakta bayrak diye proleterlerin boş yiyecek torbalarını salladılar; gelgelelim, halk onların peşine her takıldığında, onların gerilerindeki eski feodal armaları gördü ve saygılı olmayan, ağız dolusu kahkahalarla onlardan ağır ağır uzaklaştı.

10) Fransa'da Lejitimistlerin bir bölümü ve Genç İngiltere [grubu] bu sahneyi pek güzel oynamışlardır.

1) Feodaller, kendilerinin sömürü tarzının, burjuva sömürüsünden başka türlü biçimlendiğini kanıtlıyorlarsa, bu, yalnızca bir şeyi, feodallerin tamamen farklı, şimdi tarihe karışmış durum ve koşullar altında sömürmüş olduklarını gözardı ettiklerindendir. Onlar, kendi egemenlikleri döneminde modern proletaryanın varolmadığına işaret ediyorlarsa, bu, yalnızca bir şeyi, modern burjuvazinin, kendi toplumsal düzenlerinin zorunlu bir sürgünü olduğunu gözardı ettiklerindendir.

2) Kaldı ki, feodaller eleştirilerinin gerici karakterini pek az saklıyorlar, öyle ki burjuvaziye karşı başlıca suçlamaları, eski toplumsal düzeni tümüyle havaya uçuracak bir sınıfın burjuva rejiminde gelişmiş olmasında toplanıyor.

3) Feodaller daha da ileri giderek, burjuvaziyi sıradan bir proletarya değil de, devrimci bir proletarya yaratmış olmakla suçlamaktadırlar.

4) Dolayısıyla, politika pratiğinde, işçi sınıfına karşı alınan zora dayalı tüm önlemlere katılmaktadırlar ve tüm caıcaflı lâfazanlıklarına karşın, günlük yaşamlarında altın elmaslara toplamaya; bağlılığı, sevgiyi ve onuru vurguncuyla, yüne, şeker pancarına, içkiye karşılık olarak trampa etmeye pek de teşne bulunmaktadır.

5) Din adamı ile feodal bey nasıl daima el ele gitmişlerse, din adamı sosyalizmi ile feodal sosyalizm aynı şekilde el ele gitmektedirler.

6) Hristiyan perhizkârlığının üzerine bir sosyalizm boyası geçmek kadar kolay bir şey yoktur. Hristiyanlık da özel mülkiyete, evliliğe, devlete karşı çıkmamış mıydı ? Ve onların yerine yardımseverliği ve dünya malına tamah etmemeyi, bekâr kalmayı ve bedeninin isteklerini gemlemeyi, dünyadan elini eteğini çeken rahipçe bir yaşam tarzını ve kiliseyi vaaz etmemiş miydi ? Hristiyan sosyalizmi, yalnızca, rahibin, aristokratın buruk kargınlığını kutsamak için kullandığı takdis suyudur.

b) Küçük-burjuva Sosyalizmi

Burjuvazi tarafından devrilen tek sınıf, modern burjuva toplumunda yaşam koşulları gerileyip sönün tek sınıf, feodal aristokrasi değildir. Ortaçağın sur-dışı nüfusu ve küçük köylüler katmanı modern burjuvazinin habercileriydiler. Sanayinin ve ticaretin az geliştiği ülkelerde, bu sınıf serpilerek burjuvazinin yanı sıra yaşamını bitkisel olarak hala sürdürmektedir.

Modern uygarlığın geliştiği ülkelerde ise, proletarya ile burjuvazi arasında yalpalayıp duran; burjuva toplumunun tamamlayıcı bir kesimi halinde, sürekli olarak yeni ögelerden oluşan, yeni bir küçük-burjuva katmanı meydana gelmiştir; fakat, rekabet yüzünden, bu katmanın üyeleri durmadan proletaryaya doğru savrulmakta; büyük sanayinin gelişmesiyle, modern toplumun ^{bağımsız} ~~ulusal~~ bir kesimi olarak, tamamen ortadan silinecekleri ve kendi yerlerini ticarete, imalat ve tarımda posta-bağlarının ve kâğıtların alacağı saatin yaklaşıp geldiğini de görmektedirler.

Köylüler sınıfının, nüfusun yarısından çoğunu oluşturduğu Fransa gibi ülkelerde, proletarya adına, burjuvaziye karşı çıkmış olan yazarların, burjuva rejimine yönelttikleri eleştirilerde, küçük-burjuvalara, küçük-köylülere özgü bir ölçüt uygulamış olmaları ve işçilerin tarafını, küçük-burjuva konumlarından desteklemiş olmaları doğaldır. Küçük-burjuva sosyalizmi böylece oluşmuştur. Bu yayınların yalnızca Fransa için değil, İngiltere için de bağı Sismondi'dir.

Bu sosyalizm, modern üretim ilişkilerinin bağrındaki çelişkileri ileri derecede bir anlayışlılıkla ~~anlatarak~~ irdelenmiştir. O, iktisatçıların iki yüzüce güzel gösterme çabalarını teşhir etmiştir. O, makinalaşmanın ve işbölümünün yıkıcı sonuçlarını, sermayelerin ve toprak sahipliğinin toplulaşmasını, fazla üretimi, bunalmaları, küçük-burjuvaların ve köylülerin zorunlu yıkımını, proletaryanın ^{sefaletini} ~~yok oluşmasını~~, üretimdeki anarşiyi, servet dağılımındaki göze batıcı oransızlıkları, ulusların birbiriyle ^{imha} ~~yaşamalarını~~ ~~yaşamalarını~~ ~~yaşamalarını~~ savaşını, köhne törelerin, köhne aile ilişkilerinin, köhne

ulusallıkların çözümlü dağılımını, yürütülemez bir şekilde ortaya koymuştur.

Ne var ki, olumlu içeriğine karşın, bu sosyalizm, ya eski üretim ve değişim araçlarını ve onlarla birlikte eski mülkiyet ilişkilerini ve tüm eski toplumu yeniden kurmak; ya da modern üretim ve değişim araçlarını, bu araçlar tarafından parçalanmış olan, hem de kaçınılmaz olarak parçalanmış olan eski mülkiyet ilişkilerinin dar çerçevesine yeniden zorla hapsetmek ister. Her iki durumda da, bu sosyalizm hem gerici, hem de ütopyacıdır.

İmalatta lonca rejimi ve kırsal ekonomide ataerkillik ; bunlar onun son sözleridir.

Gelişmesinin daha sonraki evresinde bu akım, yalın bir bitkinlik içine düşmüştür.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

c) Alman Sosyalizmi ya da "Asıl" Sosyalizm

- 4) Fransa'da egemen burjuvazinin baskısı altında doğan ve bu egemenliğe karşı savaşımanın yaygın düzeyinde ifadesi olan sosyalist ve komünist yayınlar, Almanya'ya, burjuvazinin feodal mutlakiyete karşı savaşında bağladığı bir sırada girmiştir.
- 5) Alman filozofları, süde-filozofları ve aydın geçinenleri, bu yayınları harsla yuttular; ancak bir geyi, Fransa kökenli süsü geçen yayınların Almanya'ya geçmesiyle, aynı anda, Fransa'daki yaşam koşullarının da Almanya'ya geçmiş olmadığını gözardı ettiler. Almanya'daki yaşam koşulları karşısında, o Fransız yayınları doğrudan pratik düzeydeki tüm anlamını yitirip, salt ^{yarınal} ~~klasik~~ bir görünüm aldılar. Bunlar, insanın özünün gerçekleşmesi konusunda aylıkça birer spekülasyon olarak görünmek zorundaydılar. Böylelikle, 18. yüzyıl Alman filozofları için, ilk Fransız devriminin istemlerinin anlamı, yalnızca, genel olarak "pratik akıl"ın istemleri olma ve devrimci Fransız burjuvazisinin iradesinin ifadeleri, o Alman filozoflarının gözünde, saf iradenin, olması gereken iradenin, asıl insan iradesinin yasaları olmak anlamını taşıyorlardı.
-) Alman yazarlarının tek içi gücü, yeni Fransız fikirleri ile kendilerinin felsefe alanındaki eski bilgileri arasında uyum sağlamak, ya da daha çok, Fransız fikirlerini kendi felsefî konularından yola çıkarak özümsemek oldu.
-) Bu özümseme, genelinde tıpkı, insanın bir yabancı dili çeviri yoluyla özümsemesi şeklinde oldu.
-) Keşişlerin, putatapacı ilkçağın ^(olyazması) ~~klasik~~ yapıtlarının üzerine, katolik azizlerin abuk sabuk efsanelerini nasıl yazdıkları bilinir. Alman yazarları, dünyevi Fransız metinleri karşısında, tam tersine bir yaklaşım gösterdiler. Fransızca asıllarının ardına, kendi felsefî saçmalıklarını yazdılar. Örneğin, Fransızların para ilişkileri konusundaki eleştirisinin ardına "insan varlığının ferağı" diye yazdılar. Fransızların burjuva devlet konusundaki eleştirisinin ardına, "soyut genelgeçerliğin egemenliğine son verilmesi" diye yazdılar, vb.

19)

Alman yazarları, Fransız [metinlerinde] geliştirilen [fikirlerin] ardına o felsefi terimeleri sokuşturmayı, "eylem felsefesi", "asıl sosyalizm", "Alman sosyalizm bilimi", "sosyalizmin felsefe düzeyinde temellendirilmesi" vb. deyimlerle kutsadılar.

20)

Böylelikle, Fransız sosyalist ve komünist metinleri biçim bakımından da işte böyle iğdiş edildi. Ve bu metinler Alman'ın elinde, bir sınıfın diğer bir sınıfa karşı savaşının ifadesi olmaktan çıktığında, Alman, "Fransız tek-yanlılığı"nı aşmış olmanın, ~~ulus~~ hakiki gereksinimler yerine, haldikat gereksinimini; proleterin çıkarları yerine, insan varlığının çıkarlarını, genel olarak insan'ın çıkarlarını, hiçbir sınıfta, hiçbir gerçekte yeri olmayıp, yalnızca felsefi ingolemin sisli göğünde yeri olan insanın çıkarlarını temsil etmekte olduğunun bilincindeydi.

21)

~~Alman burjuvazisinin, özellikle Prusya burjuvazisinin, feodallerle ve mutlakiyetçi monarşiyle kavgası, bir kelimayla, liberal hareket gitgide daha ciddiye kazandı.~~

Altından kalkamayacağı okul ödevlerini pek ciddi ve gösterişli bir şekilde üstlenen bu Alman sosyalizmi, allanlara özgü masumiyetini, bağıra çağıra caka satarken gitgide kaybetti.

22)

Alman burjuvazisinin, özellikle Prusya burjuvazisinin, feodallerle ve mutlakiyetçi monarşiyle kavgası, bir kelimayla, liberal hareket gitgide daha ciddiye kazandı.

23)

[liberal hareketin gelişimi] "Asıl" sosyalizme, pek arzıladığı fırsatı, politik hareketin karşısına, sosyalist istemler çıkarma fırsatını; liberalizme karşı, temsili devlete karşı, burjuva (serbest) rekabetine karşı, burjuva basın özgürlüğüne, burjuva hukukuna, burjuva özgürlük ve eşitliğine karşı, geleneksel lânetlerini yağdırmak; halk yığınlarına, bu burjuva hareketinde hiçbir şey kazanmak değil, tam tersine, her şeyi yitirmek durumunda olduğunu vaaz etmek fırsatını sundu. Alman sosyalizmi, işte bu sırada, ruhsuz bir yankısı olduğu Fransız eleştiricisinin -- modern burjuva toplumuna tekabül eden maddi yaşam koşullarıyla ve ona uygun politik bir yapıyla birlikte-- modern burjuva toplumunu önkoşul olarak gerektirdiğini, oysa bu önkoşullar için Almanya'da henüz savaşın vormenin söz konusu olduğunu gözardı etti.

4) "Asıl" sosyalizm, sadık adamları papazlar, öğretmenler, tağra soyluları ve bürokratlar olan mutlakiyetçi Alman hükümetleri için, tehditkâr bir şekilde yükselen burjuvaziye karşı, aranıp da bulunamayan bir korkuluk olarak hizmet gördü.

5) "Asıl" sosyalizm, aynı hükümetlerin, Alman ^{yada işçi} ~~soylularının~~ ^{ayaklanmalarına} ~~tağra soylularına~~ karşı uyguladıkları savardıkları acı kançı darbelerinin ve filinta kurgunlarının tatlandırıcı bütünleyicisi oldu.

6) "Asıl" sosyalizm, böylece, hükümetlerin elinde, Alman burjuvazisine karşı silâh haline gelmekle birlikte, aynı zamanda, gerici bir çıkarı, Alman kasabalılarının (Pfahlbürger) çıkarını da dolaysız bir şekilde temsil ediyordu. Almanya'da 16. yüzyılın bir kalıtı olan ve o gün bugündür, sürekli olarak, çeşitli biçimler altında tekrar tekrar ortaya çıkan küçük-burjuvalar, kurulu düzenlerin ^{gerek} ~~gerekli~~ toplumsal tabanını oluşturmaktadır.

7) Küçük-burjuvaların yaşatılması, Almanya'da kurulu düzenlerin yaşatılmasıdır. Küçük-burjuvazi, burjuvazinin sanayi ve politika alanlarındaki egemenliği koşullarında, gerek sermayenin toplulaşmasıyla, gerekse devrimci proletaryanın yükselmesiyle, kesinlikle yakına uğrayacağından ürküntü duymaktadır. "Asıl" sosyalizm küçük-burjuvaziye iki kuşu birden vurabilecek taş gibi görünmüştür. "Asıl" sosyalizm bir salgın gibi yayılmıştır.

8) Bu giysi, adeta spekülasyonun örümcek ağından dokunmuş, adeta yarı-aydıncı belâğatın çiçekleriyle nakışlanmış, adeta aşk hararetinden, ruh darlığından sıril saklam olmuş bu salkım saçak giysi, içinde Alman sosyalistlerinin kemikleşmiş üç-beş "ebedi hakikat"lerini sarıp sarmaladıkları bu giysi, yalnızca, böyle bir toplulukta onların malınını sürdürünü artırmaştır.

9) Alman sosyalizmi, kendi payına, görevinin, o kasabalıların ağız lâl yapar temsilecisi ^{olmak} olduğunun gitgide daha çok farkına varmıştır.

10) Alman sosyalizmi, Alman ulusunu örnek ulus, dar kafalı, kasabalı ~~(kasabalı)~~ Almanı da örnek insan olarak ilân etmiştir. Alman sosyalizmi, o örnek ulus ve o örnek insanın her bayağılığına, ~~salkım~~ tam tensine ~~bu~~ ifade ettikleri halde,

gizli, yüksek ve sosyalist birer anlam yakıştırmıştır. Alman sosyalizmi, "kabaca yıkıcı" komünizm akımına karşı çıkmış ve kendisinin tüm sınıf savaşımının üstünde, tarafsız yüceliğini ilân etmiştir. Almanya'da elden ele dolayan sözüm ona sosyalist ve komünist yayınların hepsi, birkaç istisnasıyla, bu pis ve sinir bozucu yayın ^(*) kategorisine aittir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

2) Tutucu Sosyalizm ya da Burjuva Sosyalizmi

Burjuvazinin bir kesimi, toplumsal bozukluklara, burjuva toplumunun varlığını güvence altına almak için çare bulmayı arzular.

Bu kesime: iktisatçılar, yardımseverler (~~Utopist~~), insaniyetperverler (~~Humanist~~), işçi sınıfının durumunu iyileştirmekle, hayır işleri örgütlemekle, hayvanları korumakla, insan sağlığına zararlı maddelerin kullanımını önlemeye dönük dernekler kurmakla uğraşanlar, kısacası, ıvır zıvır reformlarla uğraşan, her soydan ve boydan kimseler girer. Ve hatta bu burjuva sosyalizmi, bütünsel sistemler halinde biçimlendirilmiştir.

Örnek olarak, Proudhon'un Sefaletin Felsefesi'ni verebiliriz.

Sosyalist burjuvalar, modern toplumun yaşam koşullarını, bu koşulların ^{dan} ~~gelişiminden~~ ^{olarak ortaya çıkan} zorunlu savaşınlar ve tehlikeler olmaksızın isterler. Onlar varolan toplumu, bu toplumda devrimci değişiklikler yapan ve onun dağılmasına yol açan ügelerden ayıklanmış olarak isterler. Onlar proletaryasız burjuvazi isterler. Burjuvazi, kendisinin egemen olduğu dünyanın, doğal olarak, dünyaların en iyisi olduğu görülmektedir. Burjuva sosyalizmi de o teselli edici görüşü yarım yamalak sistemleştirmektedir. Burjuva sosyalizmi proletaryaya, kendi sistemini gerçekleştirmesi ve Yeni Kudüs'e katılması çağrısında bulunurken, aslında ondan yalnızca, ~~gelişmiş~~ toplumu gerçevesi içinde kalması, ama o toplum hakkındaki nefret dolu görüşlerini terk etmesi istemindedir.

Bu sosyalizmin ikinci, daha az sistemli, ama daha çok pratik bir biçimi, şu ya da bu politik değişikliğin değil de, güya, yalnızca maddi yaşam koşullarındaki, ekonomik koşullardaki bir değişikliğin işçi sınıfına yararlı olabileceğini kanıtlayarak, her türlü devrimci hareketi işçi sınıfının gözünden düşürmeye çalışmıştır. Bu sosyalizm, maddi yaşam

koşullarının değiştirilmesinden, hiç bir şekilde, burjuva üretim ilişkilerinin, ancak devrim yoluyla mümkün olan ortadan kaldırılışına değil, yine o üretim ilişkileri temelinde oluşan idarî reformları, yani, sermaye ile ücretli ~~üretim~~ çalışma arasındaki ilişkide hiçbir değişiklik yapmayan, olsa olsa burjuvazinin egemenlik giderlerini azaltan ve burjuva devlet bütçesini basitleştiren reformları anlar.

) Burjuva sosyalizmi, kendine en uygun ifadesine, ilk kez, düpedüz bir çenebazlık figürü haline geldiği zaman kavuşur.

) İşçi sınıfının çıkarı için, serbest ticaret ! İşçi sınıfının çıkarı için, koruyucu gümrükler ! İşçi sınıfının çıkarı için, hücreli cezaevleri ! Burjuva sosyalizminin ciddi anlamlı tek sözü, işte bu sonuncu sözüdür.

) Burjuvazinin sosyalizmi, burjuvaların işçi sınıfının çıkarları için burjuva oldukları iddiasından ibarettir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH

3) Eleştirici-Ütopik Sosyalizm ve Komünizm

- 19) Biz burada tüm modern büyük devrimlerde proletaryanın istemlerini dile getirmiş olan yayınlardan -Babouf'un yazıları vb.- söz etmiyoruz.
- 20) Genel bir kabarma çağında, feodal toplumun yıkılmakta olduğu bir dönemde, proletaryanın, doğrudan sınıf çıkarlarını üstün kılmaya yönelik ilk girişimleri, gerek proletaryanın biçimlenişinin yeterli ölçüde gelişmemişliğinden ötürü, gerekse burjuvazi çağının daha ilk ürünleri olan, kurtuluşunun maddi koşullarının yetersizliğinden ötürü, zorunlu olarak başarısızlığa uğramıştır. Proletaryanın bu ilk hareketlerine eşlik etmiş olan ~~proletaryanın~~ devrimci yayınlar, içerikleri bakımından zorunlu olarak gerici dirler. Bu yayınlarda genel bir kanaatkârlık ve kaba bir eşitçilik öğretiliyordu.
- 1) Asıl anlamda sosyalist ve komünist sistemler, Saint-Simon'un, Fourier'nin, Owen'in sistemleri, yukarıda sergilediğimiz gibi, proletarya ile burjuvazi arasındaki savaşımın ilk , gelişmemiş döneminde ortaya çıkmıştır. --Bkz. "Burjuvalar ve Proleterler" Bölümü--
-) Bu sistemlerin mucitleri, sınıf uzlaşmazlığını da, egemen toplumun kendi içindeki çözücü öğelerin etkisini ^(de) görürler. Ama Onlar, proletarya kesiminde, hiçbir bağımsız tarihsel faaliyet, proletaryaya özgü hiçbir politik hareket farketmezler.
- 3) Sınıf uzlaşmazlığının gelişmesi, sanayinin gelişmesiyle at başı gittiği için, o sistemlerin mucitleri proletaryanın kurtuluşunun maddi koşullarını ^{ancak sanayinin az gelişmişliği durumunda} ~~bu tür bir toplumsal ortamda bulamazlar~~ bulamazlar, o koşulları yaratmak için bir toplum bilimi, toplumsal yasalar, ararlar.
- 4) Toplumsal faaliyetin yerine, onların kişisel icat faaliyeti geçmek zorundadır; kurtuluşun tarihsel koşulları yerine, hayalciliğe yer veren koşullar; proletaryanın sınıf olma yolunda ağır ağır, ~~kuvvetliliğinden~~ oluşan örgütlenmesi yerine, toplumun kendilerince tasarlanmış örgütlenmesi geçmek zorundadır.

Onlar için, önümüzdeki dünya tarihi, kendi toplum planlarının propaganda edilmesiyle ve uygulamaya geçirilmesiyle ^{son bulur.} ~~son bulur.~~

Onlar, planlarında başlıca, en çok acı çeken sınıf olarak işçi sınıfının çıkarlarını temsil ettiklerinin, aslında, bilincindedirler. Onlar için proletarya, en çok acı çeken sınıf olarak, yalnızca, bu açıdan vardır.

Fakat sınıf savaşımının gelişmemiş biçimi de, onların yaşam içindeki konumu da, her türlü sınıf uzlaşmazlığının çok üstünde ~~bulundukları~~ ^{bulundukları} sanısını ~~bir~~ beraberinde getirir. Onlar, toplumun tüm üyelerinin, en iyi durumda bulunanları da dahil, yaşam içindeki konumlarını iyileştirmek isterler. Bu yüzden, hiçbir ayırım yapmaksızın, hatta ~~proletarya~~ ^{proletarya} egemen sınıf ~~ülkesini~~ öncelik vererek, tüm topluma sürekli olarak çağrıda bulunup dururlar. İnsanın, onların sistemini, mümkün olan en iyi toplumun, mümkün olan en ^{iyi} planı olarak kabul etmesi için, yalnızca, onların sistemini anlamaya gereksinimi vardır.

Böylece onlar, her türlü politik eylemi, özellikle her türlü devrimci eylemi reddederler; onlar, amaçlarına barışçı yoldan ulaşmak isterler ve küçük, doğal olarak başarısız kalan deneyimlerle, örnek gösterme yoluyla, toplumsal Yeni Kitab-ı Mukaddes'e doğru yol açmaya çalışırlar.

Geleceğin toplumunun, böyle, düşsel düzeyde betimlenişi, proletaryanın henüz pek az gelişmiş olduğu, yani kendi konumunu henüz düşsel düzeyde kavramakta olduğu dönemden, proletaryanın, toplumun tümüyle dönüşüne uğratılması yönünde, önsezi dolu ilk ^{Kipirtiler} ~~2022~~ döneminden kaynaklanır.

Fakat sosyalist ve komünist yayınlar eleştiri ügeleri de içerirler. Bu yayınlar varolan toplumun tüm temellerine hücum ederler. Bu nedenle, işçilerin aydınlatılması için çok değerli malzemeler sağlamışlardır. Bu yayınların, geleceğin toplumu konusunda olumlu ilkeleri, örneğin: kent ile kırsal kesim arasındaki karşıtlığa, aileye, özel kazanca, ücretli çalışmaya son verilmesi, toplumsal uyumun ilânı, devletin yalnızca üretimi yönetmekten ibaret duruma getirilmesi, onların tüm bu ilkeleri, açıkça, daha yeni yeni gelişmeye başlayan sınıf uzlaşmazlığının, henüz biçimlenmemiş bir

halde, bir belirsizlik halinde tanıdıkları sınıf uzlaşmazlığının ortadan kalkacağını dile getirirler. Bu yüzden, bu ^{çermelerin} ~~kurumların~~ de ^{henüz} ~~mevcut~~, salt ütöpik düzeyde bir anlamı vardır.

0)

Eleştirici-ütöpik sosyalizm ve komünizmin önemli tarihsel gelişmeyle ters orantılıdır. Sınıf savaşımı gelişip biçimlendiği ölçüde, sınıf savaşımının hayalen üstünde kalmak, sınıf savaşımına hayalen karşı çıkmak, tüm pratik değerini, tüm teorik haklılığını yitirir. İşte bu yüzden, bu sistemleri ilk ortaya atanlar bir çok bakımdan devrimci oldukları halde, onların öğrencileri düpedüz gerici tarikatlar ^{olustururlar.} ~~kurumları~~. Bu öğrenciler proletaryanın ileriye dönük, tarihsel gelişimi karşısında, ustalarının eski görüşlerine tutunurlar. Böylelikle onlar tutarlı bir şekilde, sınıf savaşımını yeniden köreltmeye ve ^{uzlatmaz} ~~gelişimleri~~ uzlaştırmaya çalışırlar. Onlar toplumsal ütopyalarının, ^{olusturulması,} ~~tek tek~~ falansterler ^{bir} ~~Home?~~ Koloniler kurulması, Yeni Kudüs'ün çok küçük boyda örneği olan ^{hala} ~~"Küçük İkarria"~~ ^{kte} ~~nin~~ ^{ve} ~~ayaga dikilmesi~~ ^{gibi} ~~deney~~ ^{lerle} ~~gerçekleşmesini~~ ^{bulund,} ~~İspanya'da~~ ^{da} tüm bu şatoların kurulması ^{da} ~~İspanya'da~~ daima burjuva kalplerinin yardımseverliğine ve para keselerine seslenmek zorunda kalırlar. ^{maktadırlar.} ~~kalırlar.~~

Bu öğrenciler, yavaş yavaş, yukarıda betimlenen gerici ya da tutucu sosyalistler kategorisine düşerler ve onlardan henüz yalnızca, daha sistemli bilgiçlikleriyle kendi toplum bilimlerinin olağanüstü etkililiği konusunda batıl ve bağnazca inançlarıyla ayrılırlar.

Bu yüzden, bu öğrenciler, işçilerin tüm politik hareketlerinin karşısına, ~~bu~~ tür hareketlerin, ancak, yeni Kitab-ı Mukaddes'e körü körüne inançsızlıktan ileri gelebildiği görüşüyle, ~~hişimla~~ çıkmaktadırlar.

İngiltere'de Ovincılar Çartistlere karşı, Fransa'da Furyeciler Reformistlere karşı tepki göstermektedirler.

KOMÜNİSTLERİN ÇEŞİTLİ MUHALEFET PARTİLERİ KARŞISINDAKİ TAVRI

- 193) II. Bölüm'de söylenenlerden, komünistlerin daha önce kurulmuş işçi partileriyle olan ilişkilerinin, yani Komünistlerin İngiltere'de Çartistlerle ve Kuzey Amerika'da toprak/tarım reformcularıyla olan ilişkisinin ne olduğu kendiliğinden anlaşılır.
- 194) Komünistler işçi sınıfının yakın amaçlarına ve çıkarlarına ulaşmak için savaşım verirler, ama aynı zamanda, güncel hareket içinde, hareketin geleceğini de temsil ederler. Fransa'da Komünistler, Demokrat-Sosyalist Parti'yle (+) --devrin geleceğinden türetilmiş kof sözlerle ve yanılsamalara karşı, eleştirici bir tavır alma hakkını saklı tutarak-- tutucu ve radikal burjuvaziye karşı bağlaşıklık kuruyorlar.
- 195) İsviçre'de Komünistler Radikalleri, bu partinin çelişik öğelerden, kısmen Fransa'daki anlamıyla demokrat-sosyalistlerden, kısmen radikallerden oluştuğunu gözden kaçırmadan destekliyorlar.
- 196) Polonyalılar arasında Komünistler bir toprak devriminin ulusal kurtuluşun koşulu sayan, 1846 Krakov Ayaklanması başlatan partiyi destekliyorlar.
- 197) Almanya'da Komünist Partisi, burjuvaziyle birlikte --burjuva devrimci bir davranış içinde olduğu sürece-- , mutlakiyetçi monarşiye, feodal toprak mülkiyetine ve ~~büyük-burjuvaziye~~ küçük-burjuvalığa karşı savaşıyor.
- 198) Fakat Komünist Partisi, ~~Alman işçileri~~ Alman işçilerinin kendi egemenliğiyle birlikte getirmek zorunda olduğu, gerek toplumsal, gerekse politik koşulları, burjuvaziye karşı birer silah olarak dündürebilir ve böylelikle Almanya'da, ~~görici~~ ^{ye} sınıfların devrilmesinden sonra, burjuvaziye ~~karşı~~ ^{ye} savaşıma ~~hemen bağlanma~~ ^{işçilerde} ~~işçilerde~~ burjuvazi ile

"bölüm 193-198"
"bu sona geliyor"

(198)

Fakat Komünist Partisi işlerde, burjuvazi ile proletarya arasında varolan düşmanca karşıtlığın olabildiğince duru bir bilincini oluşturmaya bir an bile ihmal etmiyor, böylece Alman işçileri, burjuvazinin kendi egemenliğiyle birlikte getirmek zorunda olduğu, gerek toplumsal, gerekse politik koşulları burjuvaziye karşı birer silah olarak döndürebilir ve böylelikle Almanya'da, gerici sınıfların devrilmesinden sonra, burjuvaziye karşı savaşını hemen başlar.

düşünce Karşıtlığı

proletarya arasında varolan ~~keşkin anlaşmazlığın~~ olabildiğince
duru bir bilincini oluşturmaya bir an bile ihmal etmiyor, *böylece---*

- 19) Komünistler, ~~halkın~~ *barlıca* dikkatlerini Almanya'ya
geviriyorlar, çünkü Almanya bir burjuva devriminin arifesinde
bulunuyor ve çünkü Almanya bu devrimi, genel olarak Avrupa
uygarlığının en ileri koşulları altında ve 17. yüzyılda
İngiltere'dekinden ve 18. yüzyılda Fransa'dakinden çok daha
gelişmiş bir proletaryayla gerçekleştiriyor; bundan ötürü,
Alman burjuva devrimi, yalnızca, bir proletarya devriminin
ilk perdesi olabilir.
- 20) Bir kelimeyle, her yerde komünistler, varolan toplumsal
ve politik düzene karşı her devrimci hareketi desteklerler.
- 21) Bütün bu hareketler içerisinde, o sırada ulaşılmış bulunduğu
gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun, mülkiyet sorunu hareketin
temel sorunu olarak öne çıkarırlar.
- 22) Son olarak, komünistler, her yerde, tüm ülkelerin demok-
ratik partilerinin, birbirleriyle bağlar kurmalarına ve
anlaşmalarına çalışırlar.
- 23) Komünistler, görüşlerini ve amaçlarını gizlemeye tenozzül
etmezler. Onlar amaçlarına ancak, şimdiye kadarki tüm toplumsal
düzenin zor yoluyla devrilmesiyle varılabileceğini açıkça
ilan ederler. Egemen sınıflar bir komünist devrimi düğündükçe
titresinler ! Proleterlerin bu devrimde zincirlerinden başka
kaybedecek bir şeyleri yoktur, proleterlerin kazanacakları
bir dünya vardır.
- 24) BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLESİN !

Ö N S Ü Z

[1872 tarihli Almanca Baskıya]

5)

Komünistler Birliği, o zamanın koşulları altında elbette ancak gizli olabilen o uluslararası işçi birliği, 1847 Kasımında Londra'da yapılan kongresinde, aşağıda imzaları olanları, kamuoyuna malolacak ayrıntılı bir teorik ve pratik parti programı kaleme almakla görevlendirmişti. Elyazmaları, Şubat Devriminden birkaç hafta önce, basılmak üzere Londra'ya getirilen aşağıdaki Manifest böylece oluştu. Önce Almanca olarak yayınlanan Manifest'in, bu dilde Almanya'da, İngiltere'de ve Amerika'da aslına sadık en az on iki ayrı basımı yapıldı. İngilizcesi ilk kez 1850 yılında, Miss Helen Macfarlane tarafından yapılan çevirisiyle, Londra'da "Red Republican"da; farklı on az çevirisi ise 1871'de Amerika'da yayınlandı. Fransızcası ilk kez, 1848 Haziran Ayaklanmasından az önce Paris'te, şu sıralarda da New York'taki "Le Socialiste"te. Yeni bir çevirisi de hazırlanmakta. Lehçesi, Londra'da, Almanca ilk basımından kısa bir süre sonra, Rusçası Genevre'de 60'lı yıllarda. Danimarka diline de, yine, ilk yayınlanışından kısa bir süre sonra çevrildi.

Son yirmi beş yıl içerisinde koşullar ne kadar çok değişmiş olursa olsun, bu Manifest'te geliştirilen, gerçekçi temel-ilkeler, ana çizgileriyle, doğruluklarını bugün de tümüyle korumaktadır. Şurasında burasında bazı ayrıntılar belki daha iyi hale getirilebilir. Manifest'in kendisinin açıkladığı gibi, o temel-ilkelerin uygulanmaya konulduğu her yerde ve her zaman tarihsel koşullara bağlı olacaktır ve bu yüzden, II. Bölüm'ün sonunda önerilen devrimci önlemlere hiç bir şekilde özel ağırlık verilmemiştir. O bölümün sonu bugün birçok bakımdan başka şekilde ifade edilebilirdi. Büyük sanayinin son yirmi beş yıl içerisindeki muazzam gelişimi ve onunla birlikte, işçi sınıfının parti olarak örgütlenişindeki ilerleme karşısında, önce Şubat Devrimi'nin ve ondan çok daha fazlasıyla, proletaryanın ilk kez politik erke iki ay boyunca sahip olduğu Paris Komünü'nün pratik deneyimleri karşısında, günümüzde bu program yer yer eskimiştir. Komün özellikle şu kanıtı getir-

(42)

miştir ki, "İşçi sınıfı, devlet aygıtına bu haliyle basitçe sahip çıkamaz ve onu kendi öz amaçları için harekete geçiremez". -Bkz: Fransa'da İç Savaş. Uluslararası İşçi Derneği Genel Kurulu'nun Mesajı, Almanca basım, s.19; orada bu, daha da geliştirilmiştir- (1) Ayrıca sosyalist yazın'ın eleştirisi, ancak 1847 yılına kadar uzandığından, günümüz için boşlukları vardır; aynı şekilde, Komünistlerin çegitli muhalefet partilerine tavrı konusunda kısaca belirtilenler -IV Bölüm-, temel özellikleri bakımından hâlâ bugün de doğru olmakla birlikte, uygulamalarında, günümüzde politik durum tümüyle biçim değiştirdiği ve tarihsel gelişim orada sıralanan partilerin çoğunu yeryüzünden sildiği için artık eskimiştir.

No var ki Manifest, üzerinde değişiklik yapmak hakkını artık kendimizde görmediğimiz bir tarihsel belgedir. İlerideki bir basımı, belki de, 1847'den şimdiye dek olan arayışları doluracak bir giriş bölümüyle birlikte çıkar; muhtemelen elinizdeki baskı bize beklenmedik bir anda geldi, öyle ki o giriş bölümünü yazacak zamana bize bırakmadı.

Londra, 24 Haziran 1872

Karl Marks Friedrich Engels

Karl Marx und Friedrich Engels

"Das Kommunistische Manifest"

neue Ausgabe mit einem Vorwort der Verfasser.

Leipzig 1872

adlı kitapta yayınlanmıştır.

Karl Marx / Friedrich Engels

(Werke, Bd. 18, S.95/96)

[1882 tarihli Rusça ikinci baskıya önsöz] (2)

Komünist Partisi Manifesti'nin ~~ilk~~ Rusça ilk baskısı, Bakunin'in çevirisiyle 60'lı yılların (3) başında Kolokol basımevi tarafından çıkarılmıştı. O zaman Batı, ~~çalış~~ ^{çalış} -Manifest'in Rusça basımına- yalnızca yazınsal bir tuhaflık ~~günah~~ ^{günah} olarak görebilmiştir. Böyle bir görüş bugün olanaksızdır.

Proletarya hareketinin o sıralarda -1847 Aralık'ında- henüz ne kadar sınırlı bir alan kapladığını en açıklıkla Manifest'in bitiş bölümü: "Komünistlerin çeşitli ülkelerde, çeşitli muhalefet partilerine tavrı" gösteriyor. Gerçekten, orada Rusya ve Birleşik Devletler eksiktir. O zamanlar, Rusya'nın tüm Avrupa gericiliğinin sonuncu büyük yedek-gücünü oluşturduğu; Birleşik Devletler'in, Avrupa'nın proleter güç-fazlasını göç yoluyla yuttuğu zamanlardı. Her iki ülke Avrupa'ya hammadde sağlıyorlardı ve aynı zamanda Avrupa'nın sanayi ürünleri için birer pazardılar. Böylelikle, o zamanlar, her iki ülke, Avrupa'daki mevcut düzenin şu ya da bu şekilde birer payandasıydılar.

Oysa günümüzde ne kadar başka : ^{işte} ~~Değir~~ ^{Değir} ~~den~~ ^{den} ~~doğru~~ ^{doğru} Avrupa'dan göç, ~~zamanın~~ Kuzey Amerika'ya, devasa bir tarım üretimi yapabilir hale getirdi; bu devasa tarım üretiminin rekabeti, Avrupa'da toprak mülkiyetini -büyüğünü de, küçüğünü de- temellerinden sarsıyor. Bu göç, ayrıca Birleşik Devletler'e, sanayiye yardımcı muazzam kaynaklarından enerjik bir şekilde ve Batı Avrupa'nın, özellikle İngiltere'nin o zamana kadarki sanayi tekeli için kısa bir süre içinde kırmak zorunda olan bir ülkede yararlanmak olanağını verdi. Her iki olgu da, Amerika'nın kendi üzerinde devrimleştirici etkisini gösteriyor. Farmer ^{lerin} ~~ka~~ küçük ve orta toprak mülkiyeti, Amerika'da tüm politik düzenin bu temeli, dev çiftliklerin rekabeti altında gitgide çökerken; aynı anda sanayi yörelerinde ilk kez ~~proletarya~~ ^{proletarya} ~~ve~~ ^{ve} ~~sermayelerin~~ ^{sermayelerin} ~~alabildiğine~~ ^{alabildiğine} toplululaşması ^{yığınsallaşması} gelişiyor.

Peki, ya Rusya : 1848-1849 Devrimi sırasında, yalnızca Avrupa prensleri değil, Avrupa burjuvaları da, yeni yeni uyanan proletaryadan kendilerini kurtarmanın tek yolunu

Rusya'nın müdahalesinde buluyorlardı. Çar, Avrupa gericiliğinin başı ilân edildi. Bugün ise o, Gaçina'da (4) devrimin savag tutsağıdır ve Rusya, Avrupa'da devrimci eylemin öncü-gücünü oluşturmaktadır.

12)

Komünist Manifesti'nin görevi, modern burjuva mülkiyetinin ~~burunda duran~~ kaçınılmaz ^{olarak yakında dağılacakını} ilân etmektir. Fakat Rusya'da hızla gelişen kapitalist vurgunculuğun ve henüz gelişme halindeki burjuva toprak mülkiyetinin karşısında, toprakların yarısından çoğunun köylülerin ortak sahipliğinde olduğunu görüyoruz. Şimdi şu soru ortaya çıkıyor: Her ne kadar en eski ortak toprak sahipliğinin, geçmişin derinliklerinde kalmış bir biçimi olsa da, Rus Obşçina'sı komünist ortak sahipliğin daha üst düzeyine doğrudan doğruya geçebilecek midir? Ya da tersine, önce, Batı'nın tarihsel gelişimini oluşturan aynı dağılma sürecini izlemek zorunda mı kalacaktır?

13)

Bu soruya bugün verilebilecek tek yanıt şudur: Rus Devrimi, Batı'da bir proletarya devriminin ilk işareti olursa, o takdirde her ikisi birbirini bütünler, böylece Rusya'daki şimdiki ortak toprak mülkiyeti, komünizme yönelik bir gelişmenin çıkış noktası hizmetini görebilir.

Londra, 21 Ocak 1882

Karl Marks - F. Engels

(Miyazmasından)

Karl Marx / Friedrich Engels
«Werke», Bd.19, S.295/296

[1883 tarihli Almanca Baskıya Ünsüz]

Bu baskının ünsüzüne çok yazık ki tek başına imza koymak zorundayım. Marks, tüm Avrupa ve Amerika işçi sınıfının, herhangi bir başka kimseye olduğundan çok daha fazla tegeldir borçlu olduğu bu insan, Highgate mezarlığında yatıyor ve mezarının üzerinde ilk çimler yeşerdi bile. Onun ölümünden bu yana, Manifest'te değişiklik yapmak ya da ekleme yapmak söz konusu olmaktan bütünü çıkmıştır. Burada şunu bir kez daha açıklıkla saptamayı daha da gerekli sayıyorum.

5) Manifest'te geliştirilen temel fikir: her tarihsel çağda, ekonomi alanındaki üretimin ve bu üretimden kaynaklanan ve zorunlu olarak onu izleyen toplumsal yapının, o çağın politika ve fikir tarihinin temelini oluşturduğu; buna uygun olarak, -on eski ortak toprak sahipliğinin dağılıpından bu yana-, tüm tarihin, bir sınıf savaşımaları tarihi, toplumsal gelişmenin çeşitli aşamalarında, sömürülen sınıflar ile sömüren sınıflar arasındaki, egemenlik altındaki sınıflar ile egemen sınıflar arasındaki savaşımaların tarihi olduğu; ama bu savaşımın günümüzde sömürülen ve özgü altında bulunan sınıfın -proletaryanın-, kendisinin yanı sıra tüm toplumu da, sömürüden, özgiden ve sınıf savaşımalarından ebediyen kurtarmadan, onu sömüren ve özgü altında tutan sınıftan -burjuvaziden- artık kurtulamıyacağı bir aşamaya ulaşmış olduğu temel fikri, yalnız ve tek başına Marks'ındır. (+)

(+) İngilizce çeviriye ünsüzde "Bu fikir"le ilgili olarak şöyle diyorum: "Gördüğüm göre, bu fikre, Darwin'in teorisinin doğa bilimleri için sağladığı ilerlemeyi, tarih bilimleri için sağlamak görevi taşıyan bu fikre her ikimiz de, 1845'ten çok yıllar önce, yavaş yavaş adım adım yaklaşmıştık. Benim kendi başına bu yönde ne kadar yol aldığımı en iyi "İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu" gösterir. Fakat ben 1845'de Brüksel'de Marks'la tekrar karşılaştığımda o, bu fikri iyice biçimlendirmişti ve benim bu fikri hemen hemen, yukarıda özetlediğim aynı açıklıktaki kelimelerle önüne sermişti." [Engels'in 1890 tarihli Almanca baskıya yaptığı eklemesi]

Koşduğu not

6)

Bunu şimdiye kadar birçok kez bildirmiştim; ama şimdi, bu açıklamanın Manifest'in başında da yer alması gerekiyor.

Londra, 28 Haziran 1883

F. Engels

Karl Marx und Friedrich Engels
"Das Kommunistische Manifest",
 dritte autorisierte deutsche Ausgabe,
Hottingen-Zürich 1883

Karl Marx / Friedrich Engels
Werke, Bd.21, S.3/4

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

[1888 tarihli İngilizce baskıya]

27)

Manifest, 1848 öncesi Avrupa kıtasının politik koşullarında kaçınılmaz olarak gizli bir örgüt, ulusal önceleri yalnızca Alman, sonraları uluslararası bir işçi birliği olan Komünistler Birliği'nin platformu olarak yayınlandı. Birlik'in 1847 Kasımında Londra'da yapılan kongresinde, Marks ve Engels, teorik ve pratik bütünlük ^{olan} bir parti programının yayınlanmasını sağlamakla görevlendirildiler. Alman dilinde kaleme alınan elyazması 1848 Ocak'ında, 24 Şubat Fransız Devriminden birkaç hafta önce, Londra'ya basıma yollandı. Bir Fransızca çevirisi, 1848 Haziran Ayaklanması'ndan kısa bir süre önce Paris'te çıktı. Eski Miss Helen Macfarlane tarafından yapılan ilk İngilizce çevirisi 1850'de Londra'da George Julian Harney'in "Red Republican"ında yayınlandı. Danimarka dilinde ve Lehçe birer baskısı da yayınlandı.

8)

1848 Paris Haziran Ayaklanması'nın, -proletarya ile burjuvazi arasındaki o ilk büyük savaşın- bastırılması, Avrupa işçi sınıfının toplumsal ve politik girişimlerini bir süre için tekrar arka plana itti. O zamandan beri, Şubat Devrimi'nden önce olduğu gibi, savaşın tekrar, yalnızca mülk sahibi sınıfın çeşitli grupları arasında politik hegemonya için verilir oldu; işçi sınıfı, politik eylem özgürlüğü için savaşım, komünist ise radikal burjuvazinin en sol kanadının konusuydu sınırlandırıldı. Herede bağımsız proletarya hareketi canlılık işaretleri vermeye devam ettiyse, amansızca bastırıldı. Prusya polisi, o zamanlar merkezi Köln'de olan Komünistler Birliği'nin merkez komitesini bütünlükle ortaya çıkardı. Üyeler tutuklandılar ve on sekiz ay tutukluluktan sonra 1852 Ekiminde mahkeme önüne çıkarıldılar. On ünlü, "Komünistlerin Köln Duruşması" 4 Ekimden 12 Kasım'a kadar sürdü; tutuklulardan yedisi üç yıldan altı yıla kadar kalebentliğe hüküm giydiler. Kararın açıklanmasından hemen sonra Birlik, geride kalan üyeleri tarafından biçimsel olarak dağıtıldı. Manifest'e gelince o, o andan itibaren, unutulmaya mahkummuş gibi görünüyordu.

Avrupa işçi sınıfı, egemen sınıfa yeniden ~~bir~~ hücumu geçmeye yeterli gücü topladığında, Uluslararası İşçi Derneği doğdu. Fakat bu Dernek, savaş azmi taşıyan tüm Avrupa ve Amerika proletaryasını tek bir vücut halinde kaynaştırmak açık amacıyla kurulan bu Dernek, Manifest'te yazılı ifadesini bulan temel-ilkeleri hemen açıklayamadı. Enternasyonal'in ~~(Uluslararası İşçi Derneği)~~ İngiliz sendikaları için, Fransız, Belçikalı, İtalyan ve İspanyol Proudhon-yandaşları için ve Almanya'da ~~İmmanüel~~ Lassalcılar için kabul edilebilir genişlikte bir programı olmalıydı. Bütün tarafları hoşnut eden böyle bir programı kaleme alan Marks, işçi sınıfının fikrîsel gelişimine, eylem birliğinden ve birlikte tartışmalardan ^{zorunlu} ~~başlanarak~~ olarak ortaya çıkacak böyle bir fikrîsel gelişime, tam bir güven besliyordu. Sermayeye karşı savaşındaki olayları ve iniş-çıkışları, henüz utkulardan daha çok olan yenilgiler, insanların bilincine, onların ~~güvenini~~ ^{güvenini} sevilen, günlük deneyime dayalı, çok çeşitli bilgilerinin yetersizliğini getirmekten ve işçi sınıfının kurtuluşunun gerçek koşullarını tümlüyle kavramasına yol açmaktan başka bir şey yapamazlardı. Ve Marks haklıydı. 1874'te Enternasyonal dağıldığında işçileri, 1864'te kuruluşunda bulduğundan tamamen başka bir durumda bıraktı. Fransa'da Proudhonculuk, Almanya'da Lassalcılık can çekişmekteydi ve tutucu İngiliz sendikaları dahi, her ne kadar çoğunluklarıyla Enternasyonal'le bağlarını çoktan koparmış olsalar da, başkanlarının, geçen yıl Swansen'de onlar adına: "Kıta sosyalizmi bizim için ürütücülüğünü yitirdi" diye açıklama yapabildiği noktaya ağır ağır yaklaştı. Gerçekten: Manifest'in temel-ilkeleri tüm ülkelerin işçileri arasında önemli ölçüde ilerlemeler kaydetmişti.

- (*) Lassalle kendisini bize karşı daima Marks'ın bir öğrencisi olarak tanıtmış ve böyle biri olarak Manifest'te temellenmişti. Bununla birlikte o, 1862-1864 yıllarındaki, yığınlara yönelik ajitasyonunda, devlet kredisıyla desteklenen üretim kooperatifleri isteminden öteye gitmemiştir.

Bu şekilde Manifest tekrardan bu plana çıktı. Almanca metin 1850'den bu yana İsviçre'de, İngiltere'de ve Amerika'da birçok kez yeniden basıldı. 1872'de New York'ta İngilizceye çevrildi, çeviri "Woodhull and Claflin's Weekly"de yayınlandı. Bu İngilizce çeviri temel alınarak yapılan Fransızcası da New York'taki "Le Socialiste"te çıktı. O zamandan beri Amerika'da, az ya da çok yanlışlıklarla en az iki İngilizce çeviri daha yayınlandı, bunlardan bir tanesi İngiltere'de yeniden basıldı. Bakunin tarafından yapılan ilk Rusça çeviri, aşağı yukarı 1863'te Cenevre'de Herzen'in basımevi Kolokol'da; bir ikinci çeviri de, kahraman Vera Zasuliç'ten, yine Cenevre'de 1882'de yayınlandı. (6) Danimarka dilinde yeni bir basımı bulunuyor: "Socialdemokratisk Bibliotek", Kopenhag 1885; yeni bir Fransızcası "Le Socialiste"te, Paris 1886. Bu sonuncusu temel alınarak bir İspanyolca çeviri hazırlandı ve 1886'da Madrid'de yayınlandı. Almanca, aslına sadık basımların sayısı tam bilinmemekle birlikte, tümüyle en az on ikidir. Birkaç ay önce İstanbul'da yayınlanması gereken bir Ermenice çeviri, bana bildirilişğine göre, yayıncı, üzerinde Marks'ın adı olan bir kitabı yayınlamaya cesaret edemediği ve çevirmenin domuzmıdi kitabı kendi eseri olarak adlandırmayı reddetmesi yüzünden gün ışığına çıkamadı. Başka dillere yapılmış daha da çeviriler olduğunu içittimse de görmedim. Böylelikle Manifest'in tarihiz büyük ölçüde, modern işçi sınıfının tarihini yansıtmaktadır; günümüzde o şüphesiz tüm sosyalist yazının en yaygınlaşmış, en uluslararası eseridir, Sibiry'a'dan Kaliforniya'ya kadar milyonlarca işçi tarafından benimsenmiş ortak bir programdır.

Bununla birlikte, yazıldığında biz onu bir sosyalist Manifest olarak adlandıramazdık. Mâ 1847'de sosyalist denince, bir yanda çeşitli ütöpik sistemlerin yandaşları: her ikisi de daha o zamanlar, açıkça ortadan ağır ağır silinmekte olan münâfık tarikatlar halinde ufalmış olan, İngiltere'deki Ovincılar ve Fransa'da Furiyeciler; Şbür yanda ise, toplumsal bozuklukları, sermayeye ve kârı için hiçbir tehlike yaratmaksızın, her türlü onayla çabasıyla giderek sözü geçen, her soydan ve boydan toplumsal lokman bozuntuları anlagılırdı; bunlar her iki durumda da işçi hareketinin dışında duran ve kendilerine daha çok "kültürlü" sınıflar arasında destek arayan kimselerdi. İşçi sınıfının belli bir kesimi, salt politik düzeyde değiştirmelerin yetersizliğine kanaat getirmiş olan, toplumun ~~tümünü~~ tümüyle

dönüşüne uğratılmasını isteyen kesimi, o sıralarda kendisini komünist olarak adlandırıyordu. Bu, henüz kaba, yontulmamış, salt içgüdüsel bir komünizmdi; ama bu komünizm ana noktaya isabet kaydetti ve işçi sınıfı içinde Fransa'da Cabet'nin, Almanya'da Weitling'in ütöpik komünizmini ortaya çıkaracak kadar güçlüydü. Böylece, 1847'de sosyalizm bir orta sınıf hareketi, komünizm bir işçi sınıfı hareketiydi. Sosyalizm, hiç değilse kıtada sosyeteye adım atmıştı; komünizm ise bunun tam tersiydi. Ve biz ta bağından beri "İşçi sınıfının kurtuluşu, işçi sınıfının kendi eseri olmalıdır" görüşünde olduğumuzdan, bu iki addan hangisini seçeceğimiz konusunda herhangi bir şüpheye yer olamazdı. Daha da fazlası, o zamandan beri bu addan vargeçmek hiçbir zaman aklımızdan ⁱⁿ ~~geçmemiştir~~ kayısından bile geçmedi.

Her ne kadar Manifest bizim, her ikimizin ortak çalışmamız olduyse da, doğrusu kendimi, Manifest'in çekirdeğini oluşturan temel fikrin Marks'a ait olduğunu tesbit etmek zorunda sayıyorum. Bu fikir: her tarihsel çağda egemen ekonomik üretim ve değişim tarzı ~~ve~~ ondan kaynaklanan ve zorunlu olarak onu izleyen toplumsal yapı, o çağın politika ve fikir tarihinin üzerinde kurulduğu temeli oluşturur ve o tarih yalnızca bu temelden çıkarak açıklanabilir; buna uygun olarak, tüm insanlık tarihi -gens düzeninin, onun ^{ortak toprak} ~~ortak toprak~~ sahipliğiyle birlikte son bulmasından bu yana- sınıf savaşmaları tarihidir. Sömürülen ve sömürülen, egemen olan ve ezgi altında tutulan sınıflar arasındaki savaşmalar; bu sınıf savaşmalarının tarihi bir gelişim dizisi gösterir, günümüzde ulaşılmış olan evrede sömürülen ve ezgi altında tutulan sınıf -proletarya-, sömürülen ve egemen sınıfın -burjuvazinin- boyunduruğundan, aynı zamanda, tüm toplumu her zaman için, tüm sömürü ve ezgiden, tüm sınıf farklarından ve sınıf savaşlarından kurtarmadan kurtuluşuna erişemez.

Görüşüme göre, bu fikre, Darwin teorisinin doğa bilimleri için sağladığı ilerlemeyi, tarih bilimleri için taşıyan bu fikre, her ikimiz de, 1845'ten çok yıllar önce adım adım yaklaştığımız. Benim kendi bağama bu yönde ne kadar yol aldığımı on iyi "İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu" (+) gösterir. Fakat ben 1845'te Brüksel'de Marks'la tekrar karşılaştığımda o, bu fikri iyice biçimlendirmişti ve benim bu fikri hemen hemen, (+) "The Condition of the Working Class in England in 1844". By Frederick Engels. Translated by Florence K. Wischniewetzky, New York, Lovell - London. W. Reeves, 1888.

yukarıda özetlediğim aynı açıklıktaki kelimelerle önüne sermişti. 1872 Almanca baskıya birlikte yazdığımız önsözden aşağıdakini aktarıyorum:

"Son yirmi beş yıl içerisinde koşullar ne kadar çok değişmiş olursa olsun, bu, Manifest'te geliştirilen genel-geçerli temel-ilkeler, ana çizgileriyle, doğruluklarını bugün de tümüyle korumaktadır. Şurasında burasında bazı ayrıntılar daha iyi hale getirilebilir. Manifest'in kendisinin açıkladığı gibi, o temel-ilkelerin uygulamaya konulduğu her yerde ve her zaman tarihsel koşullara bağlı olacaktır ve bu yüzden II. Bölüm'ün sonunda önerilen devrimci önlemlere hiçbir şekilde özel ağırlık verilmemiştir. O bölümün sonu, bugün birçok bakımdan başka şekilde ifade edilebilirdi. Büyük sanayinin 1848'den bu yana muazzam gelişimi ve onunla birlikte işçi sınıfının parti olarak örgütlenişindeki iyileşme ve büyüme karşısında, önce Şubat Devrimi'nin ve ondan çok daha fazlasıyla, proletaryanın ilk kez politik erke iki ay boyunca sahip olduğu Paris Komünü'nün pratik deneyimleri karşısında, günümüzde bu program yer yer eskimiştir. Komün özellikle şu kanıtı getirmiştir ki, "işçi sınıfı devlet aygıtına bu haliyle basitçe sahip çıkamaz ve onu kendi öz amaçları için harekete geçiremez." -Bkz: The Civil War in France. Address of the General Council of the International Working-Men's Association, London, Truelove, 1871, p.15[7]; orada bu daha da geliştirilmiştir-/1/ Ayrıca sosyalist yazının eleştirisi, ancak 1847 yılına kadar uzandığından, günümüz için boşlukları vardır; aynı şekilde, Komünistlerin çeşitli muhalefet partilerine tavza konusunda kısaca belirtilenler -IV Bölüm-, temel özellikleri bakımından hâlâ bugün de doğru olmakla birlikte, uygulamalarında, günümüzde politik durum tümüyle biçim değiştirdiği ve tarihsel gelişim orada sıralanan partilerin çoğunu yeryüzünden sildiği için artık eskimiştir.

Ne var ki, Manifest, üzerinde değişiklik yapmak hakkını artık kendimizde gördüğümüz bir tarihsel belgedir."

Bu çeviri Bay Samuel Moore'dan, Marks'ın Kapital'inin büyük kısmının çevirmeninden. Biz çeviriyi baştan aşağı birlikte okuduk ve ben tarihle ilgili ^{detaylar} ~~detaylar~~ açıklamak için bir kaç ^{not} ~~not~~ ekledim.

Londra, 30 Ocak 1888
Karl Marx and Frederick Engels
"Manifesto of the Communist Party"
London 1888.
(İngilizcesinden)

Friedrich Engels

Karl Marx/Friedrich Engels
Werke, Bd. 41, S. 352/359

[1890 tarihli Almanca Baskıya Ünsüz]

26) Bundan öncekinin (8) yazılmasından bu yana, Manifest'in ~~çok~~ yeni bir Almanca basımı ^{var} gerekli oldu ve bu vesileyle Manifest'le ilgili çeşitli olgular burada dile getirilecektir.

27) Rusça ikinci bir çeviri -Vera Zasuliç tarafından yapılan- 1882'de Cenevre'de yayınlandı; bunun Ünsüzü Marks ve benim tarafından yazılmıştı. Ne yazık ki özgün Almanca elyazması kayboldu, o yüzden ben, eser bununla bir şey kazanmayacağı halde, Rusçasından yeniden çeviri yapmak zorundayım. (9)
O /1882 tarihli Rusça basıma Ünsüz/ şöyle:

"Komünist Partisi Manifesti'nin Rusça ilk basımı, Bakunin'in çevirisiyle ~~1848 Ocak~~ altmışlı yılların başında Kolokol basımevinde basılmıştı. (3) O zamanlar bu yazının Rusça bir basımı Batı için en çoğundan yazınsal bir tuhaflık anlamı taşıyordu. Bugün böyle bir görüş artık olanaklı değildir. Manifest'in ilk yayınlandığı zaman -1848 Ocak-, proletarya hareketinin yayılma alanının ne kadar sınırlı bir çerçeveye sahip olduğunu en iyi son bölüm gösterir: 'Komünistlerin Çeşitli Muhafefet Partilerine Tavrı'. O bölümde her şeyden önce Rusya ve Birleşik Devletler eksiktir. O zamanlar Rusya, Avrupa gericiliğinin sonuncu büyük yedek-gücünü oluşturunuyordu ve Birleşik Devletlere güç Avrupa proletaryasının fazla güçlerini yutuyordu. Her iki ülke Avrupa'ya hammadde sağlanışlar ve aynı zamanda sanayi ürünlerinin satışı için birer pazar olarak hizmet etmişlerdir. Böylece, her ikisi şu ya da bu şekilde Avrupa'da toplumsal düzenin dayanakları gibi görünmüşlerdir..

Bugün her şey ne kadar değişti ! ^{186,} Doğrudan doğruya Avrupa'dan güç, Kuzey Amerika tarımının devasa gelişimini olanaklı kıldı, bu devasa gelişim rekabet yoluyla Avrupa'da büyüdü olduğu gibi küçük toprak mülkiyetini de temellerinden sarsmıştır. ^{Bu} ~~o~~ ^{göç} ~~(8)~~ aynı zamanda Birleşik Devletler'e, ~~sanayiye~~ sanayiye yardımcı zengin kaynaklarından kısa zamanda Batı Avrupa'nın sanayi tekeline son verecek bir enerjiyle ve böylece bir ölçekte yayarlanmak olanağı vermiştir. Ve bu her iki olgu da Amerika üzerinde devrimleştirici bir doğrultuda etki yapmıştır. ^{miskit} Kendileri çalışan Farmer'lerin,

Amerika'nın tüm politik düzeninin temeli olan küçük ve orta toprak mülkiyeti, sanayi yerelerinde ilk kez çok sayıda proletarya, ~~kapitalist~~ sermayenin başdöndürücü toplululaşması yanın da olugurken, devasa farm'ların (~~kapitalist çiftlikler~~) rekabeti karşısında giderek daha fazla çöküyor.

Gelelim Rusya'ya. 1848-1849 Devrimi sıralarında yalnızca Avrupa hükümdarları değil, Avrupa burjuvaları da, o zamanlar hemen yeni yeni gücünün farkına varmaya başlayan proletarya önünde tek kurtuluşu Rus müdahalesinde görmüşlerdi. Onlar Çarı Avrupa gericiliğinin başı ilân ettiler. Bugün ise o, Gaçina'da (4) devrimin savaş tutsağı bulunuyor ve Rusya Avrupa'da devrimci hareketin öncü-gücünü oluşturuyor.

Komünist Manifest'in görevi, günümüz burjuva mülkiyetinin önündeki kaçınılmaz batışını ilân etmektir. Fakat Rusya'da canlı bir şekilde gelişen kapitalist düzenin yanı sıra ve ve yeni yeni oluşan burjuva toprak mülkiyeti yanında, toprakların yarısından çoğunun köylülerin ortak mülkiyetinde olduğunu görüyoruz.

Şimdi şu soru ortaya çıkıyor: ~~bu elbette artık çoktan dağılmış, en eski, kendinden olma ortak toprak mülkiyetinin bir biçimi olan Rus köylü topluluğu, toprak mülkiyetinin daha üst, komünist biçimine doğrudan geçebilir mi ? ya da Ünce Batı'nın tarihsel gelişiminde~~ görülen aynı dağılma sürecini izlemek zorunda mıdır ?

Bu soruya bugün verilmesi olanaklı tek yanıt aşağıdaki- dir. Eğer Rus devrimi Batı'daki bir işçi devriminin işareti olursa, böylelikle her ikisi birbirini bütünler, o takdirde ~~imajin~~ Rusya'daki ~~burjuva~~ ^{bugünkü ortak} mülkiyet, komünist bir gelişimin çıkış noktası hizmetini görebilir.

Londra, 21 Ocak 1882."

Aynı tarihte, Cenovro'de yeni bir Lehçe çeviri: "Manifest komunistyczny" yayınlandı.

Ayrıca, Danimarka dilindeki yeni bir çeviri 1885'te Kopenhag'da "Social-demokratisk Bibliotek"te yayınlandı. Ne yazık ki bu çeviri tam bir bütünlük içinde değil; çevirmene güçlük çıkar- mış görünen önemli birkaç yer dışarıda bırakılmıştır, bundan başka da, orada burada üstünkürülük izleri farkediliyor, bunlar,

--insan, işe göz attığında-- çevirmen biraz ^{eski dolun} daha özenle ^{icin} iyisini pekâlâ yapabileceğini ^{icin} daha da hoş olmayan bir şekilde gözüküyor.

1886'da, Paris'teki "Le Socialiste"te şimdiye kadarkilerin en iyisi olan yeni bir Fransızca çeviri yayınlandı.

Bu çeviriden aynı yıl yapılan İspanyolcası, önce Madrid'de çıkan "El Socialista"da ve sonrakı broşür halinde yayınlandı: "Manifiesto del Partido Comunista" por Carlos Marx y F. Engels, Madrid, Administracion de "El Socialista", Hernan Cortés 8.

Çarip bir olay olarak da, 1887'de bir Ermenice çevirinin olmasının İstanbullu bir yayıncıya sunulmasını anlatayım; bu adamcağız, üzerinde Marks'ın adını taşıyan bir geyi basma cesaretinden yoksunmuş ve çevirmenin kendisini yazar olarak adlandırmasının daha iyi olacağı düşünülmüş, bunu da çevirmen reddetmiş.

Amerika'da yapılmış az ya da çok yanlışlı çeviriler birçok kez İngiltere'de birbiri peşine basıldıktan sonra, aslına sadık bir çeviri nihayet 1888'de yayınlandı. Bu çeviri dostum Samuel Moore'undur ve baskıdan önce bir kez daha ikimiz tarafından gözden geçirilmiştir. Başlık şöyle: "Manifesto of the Communist Party", by Karl Marx and ~~Engels~~ Frederick Engels. Authorized English Translation, edited and annotated by Frederick Engels, 1888, London, William Reeves, 185 Fleet St. E.C. O baskının bazı notlarına buraya aldım.

Manifest'in kendine özgü bir yaşam öyküsü oldu. İlk yayınlandığında, bilimsel sosyalizmin o zamanlar henüz az sayıdaki öncüsü tarafından coşkuyla selâmlanmış iken, -ilk ünsüzde değinilen çevirilerinin ⁽¹⁰⁾ de kanıtladığı gibi- çok geçmeden, Paris işçilerinin 1848 Haziran yenilgisiyle başlayan gericilik tarafından arka plana itildi ve sonunda, Köln Komünistlerinin ¹⁸⁵² Kasımında ⁽¹¹⁾ mahkûm edilmeleriyle, "yasa uyarınca" toplum-dışı ilan edildi. Şubat Devrimi ¹⁸⁴⁸ ^{başlayan} ^{devrim} işçi hareketinin açık sahneden kaybolmasıyla, Manifest de arka plana geçti.

Avrupa işçi sınıfı, egemen sınıfların erkine karşı yeniden atılma geçecek kadar kuvvetlendiğinde, Uluslararası

İşçi Derneği doğdu. Derneğin amacı, Avrupa'nın ve Amerika'nın, savaş^{kan} verebilecek tüm işçilerini tek bir büyük ordu halinde kaynaştırmaktı. Bu yüzden Dernek, Manifest'te ortaya konulmuş olan ilkelerden yola çıkamazdı. Dernek'in İngiliz sendikalarına, Fransız, Belçikalı, İtalyan, İspanyol Prudencularına ve Alman Lasalcılarına kapıyı kapamıyacak bir programa sahip olması zorunluydu. Bu program -Enternasyonal'in Tüzüğü'nün giriş bölümü- (12) Marks tarafından, Bakunin'in ve anarhistlerin bile teslim ettikleri bir ustalikle kaleme alındı. Manifest'te yer alan ilkelerin kesin utkusu için, Marks ancak ve yalnızca, işçi sınıfının eylem birliğiyle ve tartışmayla zorunlu olarak ortaya çıkacak fikrîsel gelişmesine güveniyordu. Sermayeye karşı savaşındaki olayları ve iniş-çıkışları, henüz başarılarından daha çok başarısızlıkları, savaşanlara, onların o zamana kadar her derde deva ilaçlarının yetersizliğini açıklıkla ortaya koymaktan ve onların kafalarını, işçilerin kurtuluşunun gerçek koşullarını derinlemesine kavramak için daha da açmaktan başka bir şey yapamazdı. Ve Marks haklıydı. Enternasyonal'in dağıldığı 1874'ten 1864'te kurulduğundan bambaşka idi. Latince kökenli diller konuşulan ülkelerde Prudenculuk, Almanya'daki övgü haliyle Lasalcılık ölmekteydi ve daha önceleri aşırı-tutucu olan İngiliz sendikaları bile, 1887 yılında Swansea Kongresi başkanının, onlar adınas: "Kıta sosyalizmi bizim için ürkütücü -lüğünü yitirdi." (6) diyebilirdi noktaya ağır ağır yaklaşmıştı. 1887'de Kıta Sosyalizmi artık hemen yalnızca, Manifest'te ilân olunan teoriydi. Ve böylece, Manifest'in tarihi, belli bir ölçüde, çağdaş işçi hareketinin 1848'den itibaren tarihini yansıtmaktadır. Günümüzde Manifest şüphesiz tüm sosyalist yazının en yaygın, en uluslararası ürünüdür; Sibiry'a'dan Kaliforniya'ya kadar bütün ülkelerin milyonlarca işçisinin ortak programıdır.

Ama elbette, yayınlandığı sıralarda onu Sosyalist Manifest diye adlandıramazdık. 1847'de sosyalist denince, iki tür insan anlaşılıyordu. Bir yanda, çeşitli ütöpik sistemlerin yandaşları, özellikle İngiltere'de Övenciler, Fransa'da Furiyeciler; bunların her ikisi de daha o zamanlar ağır ağır ortadan açıkça silinen, ufalmış birer tarikat idiler. Üstte yanda ise, toplumsal bozuklukları, sermaye ve kârın kılına bile dokunmak^{kan}sızın, her derde deva çeşit çeşit ilaçlarla, her türlü onarma çabasıyla gidermek isteyen, her soydan ve boydan toplumsal lokman bozumcuları. Bunlar her iki

durumda da, işçi hareketinin dışında duran ve kendilerine daha çok "kültürlü" sınıflar arasında destek arayan kişilerdi. Buna karşılık, işçilerin belli bir kesimi, salt politik düzeyde değiştirmelerin yetersizliğine kanaat getirip, toplumun temelden dönüştürülmesine uğratılmasını isteyen kesimi, o sıralarda kendisini komünist olarak adlandırıyordu. Bu, ~~muhtemelen~~ henüz pek işlenmemiş, salt işgüdüsel, kimi durumda biraz kaba bir komünizmdi; ama yine de, ortaya ütopyacı iki komünizm sistemi: Fransa'da Cabot'nin ikarya'sını, Almanya'da Weitling sistemini çıkaracak kadar güçlüydü. 1847'de sosyalizm bir burjuva hareketi, komünizm bir işçi hareketi anlamına geliyordu. Sosyalizm, hiç değilse kıtada, sosyeteye adım atmıştı; komünizm ise bunun tam tersineydi. Ve bizler daha o sıralarda "işçilerin kurtuluşu, işçilerin kendi eseri olmalıdır" görüşünü kesinlikle taşıdığımızdan, bu iki addan hangisini seçeceğimiz konusunda bir an bile duraksama gösteremezdik. O zamandan beri de bu adı bırakmaya hiçbir zaman aklımızdan geçirmedik.

7) "Bütün Ülkelerin Proleterleri, Birleşin !" Bundan 42 yıl önce, proletaryanın kendine özgü istemleriyle ortaya çıktığı birinci Paris Devrimi'nin arifesinde, bu çağırışı tüm dünyaya duyurduğumuzda yalnızca pek az ses yanıt vermişti. Ama anısı şanlı Uluslararası İşçi Derneğini kurmak üzere 28 Eylül 1864 günü Batı Avrupa ülkelerinden 41 çoğunun proleterleri biraraya gelmişlerdir. Enternasyonal yalnızca dokuz yıl yaşadı. Fakat onun tarafından bütün ülkelerin proleterleri arasında kurulmuş olan obedi birlik hâlâ yaşamaktadır ve bu birliğin her zamankinden daha güçlü yaşayacağına günümüzden daha iyi tanık yoktur. Şu satırları yazdığım sırada, Avrupa ve Amerika proletaryası ilk kez tek bir ordu halinde, tek bir bayrak altında ve tek bir yakın amaç --Enternasyonal'in 1886 Cenevre Kongresi tarafından ve yeniden 1889 Paris İşçi Kongresinde⁽¹⁾ ilan edilmiş olan, sekiz saatlik normal çalışma gününün yasayla tanınması-- için seferber edilmiş olan ordularını denetlemektedir. Bugünkü gösteri bütün ülkelerin kapitalistlerine ve toprak beylerine, bütün ülkeler proleterlerinin fiilen birleşmiş olduklarını gösterecektir.

Keske Marks da yanımda olmuş olsaydı da, bunu kendi gözleriyle görseydi !

Londra, 1 Mayıs 1890

F.
Friedrich Engels

Karl Marx und Friedrich Engels
"Das Kommunistische Manifest".
vierte autorisierte deutsche Ausgabe,
London 1890.

Karl Marx / Friedrich Engels
Werke, Bd. 22, S.52/59

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

[1892 tarihli Lehçe ikinci baskıya]

39) Komünist Manifest'in Lehçe yeni bir baskısını yayın-
lamanın gerekli hale gelmesi, çeşitli düşüncelere yol açıyor.

40) Ünçe Manifest'in son zamanlarda Avrupa kıtasında büyük
sanayinin ilerlemesinin bir çesit göstergesi haline gelmiş
olması dikkate değer. Bir ülkede büyük sanayi yaygınlaştığı
ölçüde, o ülke işçileri arasında, mülk sahibi sınıflar kar-
şısında işçi sınıfı olarak konumlarının açıklanması istemi
artmakta; onlar arasında sosyalist hareket yaygınlaşmakta;
ve Manifest'e duyulan istem de artmaktadır. Öyle ki, o ülke
dilinde dağıtım yapılan Manifest nüshalarının sayısından,
yalnızca işçi hareketinin durumunu değil, o ülkedeki büyük
sanayinin gelişmişlik düzeyini de tamamen doğru bir şekilde
ölçmek olanaklıdır.

41) Buna göre, Manifest'in Lehçe yeni baskısı, Polonya sanayi-
sindeki kesin ilerlemeyi göstermektedir. Ve bu ilerleme,
on yıl önceki son basımından bu yana gerçekten olmuştur,
bu konuda kuşkuyla yer olamaz. Rusya Polonyası, Kongro-Polonyası
(14), Rus İmparatorluğunun büyük bir sanayi bölgesi haline
gelmiştir. Rusya'da büyük sanayinin bir bölümü Finlandiya
Körfezi yakınlarına, diğer bir bölümü orta bölgeye -Moskova
ve Vladimir-, üçüncü bir bölümü Karadeniz ve Azak denizi
kıyılarına, daha başkaları başka yerlere dağılmış iken,
Polonya'nınki nispeten küçük bir alanda toplulanmıştır
ve bu toplulanmışlıktan kaynaklanan üstünlüklerden de,
sakıncalardan da etkilenmektedir. Rusya'daki rakip fabri-
katörler, ~~ülke~~ Polonyalıları Ruslaştırmaaya can atmalarına
karşın, Polonya karşısında koruyucu gümrük tarifeleri ko-
nulması isteminde bulunurken, o üstünlükleri kabul etmiş-
lerdi. Sakıncalar -gerek Polonyalı fabrikatörler için,
gerekse Rusya hükümeti için- Polonyalı işçiler arasında
sosyalist fikirlerin hızla yayılmasında ve Manifest'e olan
istemin gitgide artmasında kendini gösteriyor.

Ama Polonya sanayisinin, Rusya'daki sanayinin boyunu aşan gelişmesi, Polonya halkının alt edilmez yaşam gücünün yeni bir kanatıdır ve Polonya halkının önündeki, ulus olarak yeniden kurulmasının yeni bir güvencesidir. ^{Ne var ki} ~~bu~~, güçlü bir bağımsız Polonya'nın kurulması, yalnızca Polonyalıları değil, hepimizi ilgilendiren bir şeydir. Avrupa halkları arasında gerçek bir uluslararası işbirliği, yalnızca, bu halkların her biri kendi yurdunda tamamen özerk iseler olanaklıdır. Proletarya savaşçalarına, proletarya bayrağı altında, son tahlilde, yalnızca burjuvarının işini yaptırmış olan 1848 Devrimi, kendi vasiyetnamesinin ieracıları Louis Bonaparte ve Bismarck eliyle, İtalya'nın, Almanya'nın, Macaristan'ın bağımsızlığına da gerçekleştirmiştir; ama Polonya, devrim için 1792'den beri, bu üç ülkenin hep birlikte yaptığından daha çoğunu yapmış olan Polonya ise, 1863 yılında, kendisinininkinden on kat daha üstün Rus gücü karşısında yenik düştüğü sırada, kendi başına bırakılmıştır. Soylular, Polonya'nın bağımsızlığını ne savunmuşlar, ne de onu yeniden kazanmak için savaşabilmişlerdir; bugün burjuvazi ise, bu bağımsızlığı, en azından, umursamamaktadır. Bununla birlikte, Polonya'nın bağımsızlığı, Avrupa uluslarının uyumlu işbirliği bakımından bir gerekliliktir. Bu bağımsızlık ancak, genç Polonya proletaryasının savaşımıyla ele geçirilebilir ve onun ellerinde güvence içinde bulunur. Çünkü Avrupa'nın öteki ülkelerinin işçileri için bu bağımsızlık, Polonya işçilerinin kendileri için olduğu kadar gereklidir.

Londra, 10 Şubat 1892

F. Engels

(El yazmasından)

Karl Marx / Friedrich Engels
Werke, Bd. 22, S.232/233

İ T A L Y A N O K U R A

[1893 tarihli İtalyanca Baskıya Önsöz]

3) Komünist Partisi Manifesti'nin yayınlanması, 18 Mart 1848 tarihiyle, biri Avrupa'nın ortasında, üzücü Akdeniz'in ortasında yer alan iki ulusun, bölünmüşlükleri ve iç çekişmeleri yüzünden o güne dek zayıflamış ve bunun sonucunu olarak yabancı egemenliği altına düşmüş iki ulusun şahlandığı Milano ve Berlin Devrimleriyle hemen hemen çakışmıştır. İtalya, Avusturya İmparatoruna baş eğerken, Almanya, her ne kadar öyle doğrudan değilse de, tüm Rusya Çarının /İtalyanlar-
rankinden/ daha az ağır olmayan boyunduruğunu taşıyordu. 18 Mart 1848'in sonuçları İtalya'ya da, Almanya'ya da bu yüz karasından kurtarmıştır; bu iki büyük ulus 1848'den 1871'e kadarki zaman içinde, yeniden kumulup benliklerine belli bir ölçüde kavuştularsa, bu, Karl Marks'ın dediği gibi, 1848 Devrimini emmiş olanların, istemiye istemiye, devrimin vasiyetlerinin icracısı durumuna gelmeleriyle olmuştur. (15)

4) O zamanlar devrim her yerde işçi sınıfının eseri olmuştur; barikatları kuman ve yaşamını ortaya koyan hep işçi sınıfı idi. El _nizce Paris işçileri, hükümeti devirdiklerinde, burjuva rejimini de devirmek belirgin amacını ~~bu~~ taşıyorlardı. Fransız işçileri, kendi sınıfları ile burjuvazi arasındaki ^{vardan} ~~uzak~~ kaçınılmaz, ullaşmaz çelişkinin iyiden iyiye bilincinde olmakla birlikte, ne ülkedeki ekonomik ilerleme, ne de Fransız işçi yığınlarının manevi gelişimi henüz, toplumsal dönüşümü olanaklı kılacak bir düzeye ulaşmış değildi. Bu yüzden, devrimin meyveleri, son tahlilde, kapitalistler sınıfı tarafından devşirildi. Diğer ülkelerde: İtalya'da, Almanya'da, Avusturya'da, Macaristan'da işçiler, daha başından beri, burjuvaziye iktidara getirmekten başka bir şey yapmadılar. Fakat hiçbir ülkede, ulusal bağımsızlık olmaksızın, burjuva egemenliği olanaklı değildir. Nitekim, 1848 Devrimi, İtalya, Almanya, Macaristan uluslarına, o zamana kadar yoksun bulundukları birliği ve bağımsızlığı getirmek

zorundaydı; Polonyalı da, zamana gelince onları izleyecektir.

1848 Devrimi sosyalist bir devrim olmamışsa da, hiç değilse, böylece, sosyalist bir devrim için yol açmış, ortamı hazırlamış tar. Büyük sanayinin bütün ülkelerde gelişmesiyle, burjuva rejimi, son kırk beş yıldır her yerde kalabalık, iyi örgütlenmiş, güçlü bir proletarya ortaya çıkarmıştır; o (burjuva rejimi), Manifest'teki ifadeyle, kendi mezar kazıcılarını üretmiştir. Avrupa'da her ulusun bağımsızlığı ve birliği yeniden kurulmadan, ne proletaryanın uluslararası düzeyde birliği, ne de o ulusların, ortak amaçlara yönelik, huzurlu ve anlayış içinde işbirliği gerçekleştirebilirdi. İnsan 1848'den önceki politik koşullar altında İtalyan, Macar, Alman, Polonyalı ve Rus işçilerinin birlikte, uluslararası düzeyde bir girişimini kafasında bir canlandırmalı !

46) Demek ki, 1848'de verilen savaşlar hiç de boşuna olmamıştır; aynı şekilde bir o devrim döneminden ayrılan kırk beş yıl hiç de boşuna geçmemiştir. Hayveller olgunlaşıyor ve benin bütün dilodim, bugün ilk metninin yayınlanması nasıl uluslararası devrimin habercisi olduyorsa, Manifest'in bu İtalyanca çevirisinin yayınlanması da, İtalya proletaryasının uluslararası bir müjdecisi olmalıdır.

17) Manifest geçmişte kapitalizmin oynadığı devrinci role tam doğrulukla hakkını verir. İtalya ilk kapitalist ulus olmuştur. Feodal Ortaçağdan çıkış, modern kapitalizm çağının bağlanması, büyük bir çehre tarafından, hem Ortaçağın son gairi, hem de Yeniçağın ilk gairi olan İtalyan Dante tarafından singelenir. Şimdi, 1300'lerde olduğu gibi, yeni bir tarihsel çağ başlıyor. Bakalım, İtalya bize, proletarya çağının doğum tarihini ilan edecek yeni bir ~~marş~~ Dante hediye edecek mi ?

Londra, 1 Şubat 1893
(Fransızca
mellyazmasından)

Friedrich Engels

Karl Marx / Friedrich Engels
Werke, Bd. 22, S.365/366.

F. Almanya'da bir işçi larefin
dan çevrilmiş "Komünist Manifesto"

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KOMÜNİST PARTİNİN MANİFESTOSU K.M. ve F.E.

Ön Söz.

Karl Marks ve Fridtzh Engels 4ncü ciltte ki eserlerinde 2x çalışma yapıyor. Bunlar Mayıs 1846 dan Mart 1848 kadar.

Bu zaman içerisinde Marksizmin genel şekli, bilimsel olarak işçi sınıfının dünya görüşü gelişiyor. Komünizm için topluma devrimi de-ğişiklik savaşında güçlü silâh oluyor. Bu zaman içerisinde önemli ça-lışmaları — „Filosofluğun Yokluğu“ ve Komünist partinin Manifesto'su — V.İ- lenin gösterdiği gibi, Marksizmin Olgun ilkeyleri. Devduncü ciltte ya- yınlanmıştır onların ölümsüz eseri, „Komünist Partinin Manifesto'su“ Manife- sto bu asırda takdim ediyor onların üst bilimsel ve politik yaratmayı. Bu yaratma 1848-1849 yılın devrim öncüsü idi. „Komünist Partinin Manifestosu“ bilimsel Komünizmin ilk program belgesi dir. Onda K. Marksın ve F. Engelsin de- ğerli Temel öğretileri bulunuyor. Bu eserde büyük açıklıkla ve yeni dünya görüşünü anlatmakta dir. Biz bizini takip eden Materyalizm, nerede içine alıyor sosyal yaşamın bölgesini Diyalektik, çok yanlı ve gelişmeye devin öğretim, sınıf savaşın Teorisi ve Proletaryanın dünya Tazihinde devrimi yolu, yeni Komünist Toplumun yaratıcısı (Lenin eseri, cilt 27 sayfa 32 de [Bulgarea baskı sayfa 36])

Komünist Partinin Manifesto'sunda K. Marks ve F. Engels, Proleta- ryayı bilimsel delille silâhlandırıyor. Kapitalizm kaçınılmaz gütülüşü ve Proletaryanın devrimi Töreni, beyanlatı Proletaryanın devrimi hareketini belirtiyorlar, Lenin şunu böyle adlandırır. Bu dikkate değer, Marksizmin dü- şünceleri DEVLET sorunu için en mühüm (Lenin eseri cilt 25 sayfa 324 [Bul- g. baskı sayfa 424]) Kendi ifadelerini kullanmadan „Proletaryanın Diktatörlüğü“ K. Marks ve F. Engels Marksizmin temel varlık durumunu şekillendirdiler. Onlar gösteriyorlar, işçi sınıfının zaferi, politik iktidarı kendisi Tazafın- dan ele geçirmesi lâzım. İşçilerin devrimi içine atılan ilk adım, Proleta- ryayı hakim sınıfa dönüştürmek demektir. Manifesto da yazılı dir. „Komü- nist parti Manifesto da devletin niteliğine bilimsel materyalist tanıma verilmiştir.

Gösterdikten sonra burjuva devleti sömürülen çoğunluğa baskı aracı dir azınlık sömürücülerden, K. Marks ve F. Engels altını çiziyorlar, işçi sınıfı devlet mekanizmayı ellerine geçirdikten sonra büyük çoğunluğun ya- ratılma kullanılması lâzım. Biz avuç sömürücünün ditencini yenmek için sını- fsız Komünist Toplumu kurabilmek için.

Komünist Partinin Manifesto'sunda Marks ve Engels işçi sınıfın önüne koyuyorlar büyük hedefi — Komünizmin yetiştirilmesi. Marks ve Engels önceden şunu kestiriyorlar, Komünist devrim her türlü sömürüyü ve sömürü düşmanları, her türlü sosyal politik ve milli baskıyı yokedecek, Toplum yaratana kadar geçirecek serbest gelişmeyi, serbest gelişme

nehesse yaranıcıdır. Bilimsel Komünizmin temel kurucuları evvelen biliyorduk — yalnız insanın insan tarafından sömürülmesini yoketmeyecek, o insanlığı antagonizm den ve milletler arasındaki düşmanlığı, Kapitalizmden sebep olma, baskılar arasındaki kanlı harpleri de yokedecektir.

Komünist Partinin Manifestosunda Marks ve Engels Parti için Proletaryanın Tabut üyesi gibi temel durumları yükseltiyorduk. Onsuz işçi sınıfı iktidarı eline geçitemez ve Toplumun değişikliğini gerçekleştiremez. Proleter Partinin Taktiğinde işaret koyuyoruz.

Büyük çağıyla „Bütün Ülkeletin Proleterleri Birleşiniz!“

Manifesto nun yazarları Proleter enternasyonalın temel prensiplerini açıklıyorlar.

Proletaryanın düşüncesine uluslararası dayanışma.

BURJUVA VE PROLETERLER.

Birinci Bölüm

Bu anakadart Tüm Toplumların Tarihini sınıf kavgalarının Tarihidir. Özgür ve Köle, Patrinhane ve Pleybeyler, Feodal ve Kale köylüsü, Fabrika ustası ve kalfa, kısaca baskı ve baskı altında deramlı bir antagonizm karşılıklı bulunmuştur. Açık ve kapalı savaşlar yapmışlar. İlk çağda Roma imparatorluğu vardı, Patrinhaneler vardı, Vasallar vardı, Köle vardı, atlılar vardı. Orta çağda Feodal Patronlar vardı, Fabrika ustaları, bundan başka bahçıvanlar vardı.

Feodal Toplum getirdiği kalmışlığı çağdaş Burjuva Toplumunu oluşturdu ve sınıf çelişmeleri yok edemedi. Çağdaş burjuva Toplumunu yeni sınıfları oluşturdu yeni baskılara hizmet etti. Geçmiş savaşların yerine, yeni savaş Formülleri oluşturdu. Bizim çağ burjuvazinin çağı bundan ayrılıyorlar. O sınıf çelişmeleri sadeleştirildi. Tüm Toplum iki düşman kumpına bölündü. İki sınıf karşı karşıya dikilmişler Burjuva — Proleterler.

Orta çağın kale köylüleri ilk şehir nüfuzuna oluşturdular. Bu nüfuzdan ilk burjuva ögeleri gelişti. Amerikanın buluşu ve Afrika etrafında deniz yolun buluşu, gelişen burjuvaziye yeni zenginlikler yarattı. Hindistan ve Çin pazarları, Amerikanın sömürgeleşmesi, sömürge değişimi, değişim için kapiti yaratmak, esasen mal ticaretine verildiler, denizçiliğe, o anakadart üretime geçülmemiş canlılık, Feodal Toplum içinde, bununla çabuk davet ettiler elemanlarını devrime. Pazarlar büyüdükçe, Feodal küçük endüstri o anakadart ihtiyaçları karşılayamıyordu. Onun yerini manifaktür aldı. (Tekstil). Endüstrinin durumu küçük dükkân ustaları yok etti. Çeşitli dallarda iş yok edildi, iş ayrı iş yerlere değiştirildi.

Pazarlar gittikçe genişliyordu, ihtiyaçlar daha yükseliyordu. Manifaktür üretimini de memnun edemedi. O zaman Buhar ve Makinalar endüstri üretiminde devrim yaptı. Manifaktürün yerine çağdaş büyük endüstri geldi. Orta endüstrinin yerine büyük endüstri adamları geldi milyonlar, çağdaş burjuva endüstri orduların şefleri geldi.

Büyük endüstri dünya pazarları yarattı. Amerikanın buluşuyla

hazırlandı. Dünya pazarları ticaretin gelişmesine yardımcı oldu. Deniz Ticareti, Kara yol haberleşti, O kendi tarafından endüstri geliştirmeyi getirdi. Nereden endüstri geliyordu, Ticaret, gemicilik, deniz yolları, oradan daha çok burjuvazi geliyordu. Kapitalizmi artırıyor. Orta çağdaki sınıfları arka plana itiyordu. Burjuvazi her gelişme basamağında politik ilerlemeye göre refakat ediyordu. Feodal egemenliğinde baskı durum, ~~manifaktür~~ silâhlanmış ve komünler içinde kendi kendini yönetiyordu. Burada - Bağımsız şehir cumhuriyet, orada - Padişaha vergi ödeme durum, manifaktür zamanında - aristokrasi içersinde karşı çıkmak, yahut padişahlığın içinde mutlaka en sonunda büyük endüstrisi meydana getirdikten sonra ve dünya pazara politik egemenliğini elde etti ve çağdaş devleti teşkil etti. Çağdaş Devlet yönetimi bir komiteden oluştu ve tüm burjuva sınıfının genel işlerini yönetiyordu.

Tarih içersinde burjuvazi, devrimde büyük rol oynadı. Egemenlik elde ettiği yerde, Tüm Feodal, Tüm Patrinane ilişkileri yok etti. O Feodal zincirleri acımasızca kopardı. Bu zincirler insanları doğa geleneklere bağlıyordu. Burjuvazi insanlar arasında hiç bir bağlılık bırakmadı. Yalnız bir umut.

O Doktoru değiştirdi, Hakemi, Papazı, Şairi, Bilim adamları kendine ücretli işçi yaptı. Dindar adamların Tüm diyni Faaliyetinden değiştirdi. Burjuvazi ayle ilişkilerin peşesini indirdi ve onları partalı ilişkilere doğru sürdü. Burjuvazi üretim araçlara devrim yapmazsa yaşayamaz, demek Tüm toplum ilişkilere devrim yapmazsa var olamaz. Burjuvazi: Üretimi ihtiyaç olduğunu sezince, satışları hızlandıkça, koşutuyor burjuvaziyi dünyanın her tarafına. O her yere gitmesi lâzım, her yerde yetleşmesi lâzım, O her yerde kurverli bağlar kurması lâzım.

Dünya pazarını sömüteterek, burjuvazi Tüm ülkelerin üretimini ve Tüketimini kozmopolitik içine döndürdü. Bericilere büyük bir acı idi bu. Onlar burjuva üretimin ayakları içinde uykuya daldılar. Eski milli üretim her gün yok ediliyordu. Yeni endüstri onları bir kenara itiyordu. Her üretimin çabuk mükemmelleşmesi, sonsuz kolay haberler, burjuvazi tüm insanlığı yanına çeniyor. Saldırgan insanları da dahi yanına çeniyor. Melin küçük Fiyatı, burjuvazinin Toprudur. Bu Toplarla Çin duvarları yıkıldı onları iflâz ettirdi. Burjuvazi, düşmanlarına karşı düşmanlarını süzüyor. Burjuvazi Tüm milliyetleri mecbur ediyor. Üretim şeklini benimsemeye. Tabi ölmek istemezletse. Onları mecbur ediyor yanlarına gelsinler burjuva olsunlar. Biz söz ile, burjuvazi kendisine göre dünya tatıyor.

Burjuvazi, köyü şehir egemenliği altına getirdi. Büyük şehirler yaratır, şehir nüfuzunu çoğaltır. Köylülerin bir çoğu yaşamada geri zekâlı olardı. Nasıl köyü şehre bağımlı yaptığı ise, böylece O saldırgan ve yarı saldırgan ülkeleti de batı uygarlığın yanına aldı. DOĞU BATIYA bağımlı kaldı.

Burjuvazi gün geçtinçe özel mülkiyetin ve çağın kapitalin üretimini yok etti ahaliyi sıkıştırdılar. Üretim için Kapitali

merkezleştirdiler, ve özel mülkiyeti azınlık elleze teslim ettiler. Gerektiği sonuc, politik merkezileşmeye itaat. Çeşitli gayeler için, Bağımsız eyalet birlikleri kurdular, Tek yönetim olarak, Tek kanun uygulayacaklar, milliyetçi sınıf ilâhi, bir gümrük hududuyla, bir birine uygun olacaklarına ANLAŞTILAR.

Geçmiş asırlara nazaran burjuvazi 100 yıllık egemenliğinde daha geniş yığın üretim güçlerini oluşturdular. Doğru güçlerini yendi, makine üretimini, endüstri içinde kimyayı uyguladı, Tüm kıtalarda Tarımın, modern gelişmeler, deniz yolları, elektrik Telegraf, Tüm kıtalarda Tarımın modern işletilmesi, nehirlere gemilerin gitmesi, Sanki yerin altından insan yığınlarını çıkardı.

Kim daha önceki asırlarda şüphelenirdi ki Toplumsal güçlerin içinde böyle üretim güçleri uyukluyordu. Böylece kördük ki üretim için kapital ve değişimde, Feodal Toplum Temelleri içinden doğdu burjuvazi. Gelişmenin belirli basamaklarda, Üretim Kapital ve değişim olmuştur. Feodalizmin Tarımı ve manüfaktürü bir deyimle, Feodal ilişkilerde, gelişen üretim güçlere Gerak veremez hale gelmişti. Feodalizm yerdin edeceğine, Üretimi engellemiştir. Onlar burjuva zincire dönüşmüş. Bu zincirler yok edilmesine zorunlu idi ve yıkıldı. Onların yerine rekabet geldi. Gelişmelerimiz önünde yeni hareket yapıyor. Çağdaş burjuva Toplumu kendi burjuva ilişkileriyle üretimde ve değişimde, özel mülkiyette, burjuva ilişkileri sanki sınırlı kapitali yaratmış. Üretimi ve değişimi benzer o büyüğe, nerede yer altından davar çıkışı güçleri, onlarla anlaşamaz hale geldi. On yıllarca endüstrinin ve ticaretin tarihi yalnız karga tarihi idi. Çağdaş üretim güçleri, çağdaş üretici ilişkilerle karşı çıkışları, özel mülkiyete çıkışları, burjuvaziye ve burjuva egemenliğin can hizmetçileri dir. Kâfi dir Ticaret krizi hatırlayalım.

Burjuva Toplumda krizler zaman zaman Tektarlanmaktadır ve burjuva Toplumu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor. Ticaret kriz zamanlarda, üretilen malların büyük kısmı mahvoluyor. Yaratılan üretim güçleri de mahvoluyor. Kriz zamanlarda hastalıklar meydana geliyor. Hastalıklar yüksek seviyeye ulaşıyor. Toplum birden bire geriye döndü, durum için, birden bire barbarlık başlamış. Sanki açlık. Genel yıkıcı harp, yaşama araçlarını ellerinden almış, endüstri, ticaret yok edilmiş görülüyor ve neden? Çünkü Toplum daha çok yaşamaya sahip, daha çok endüstriye sahip, daha çok Ticarete sahip. Onun itibarında bulunan üretici güçler artık hizmet etmiyorlar burjuva özel ilişkilerde. Burjuvazi onları engelliyor. Aksine onlar bu ilişkiler için çoğalmış ve burjuva Tarafından engelleniyorlar. Onlar burjuva Toplumu dağıtıyor, burjuvaziye korku içine sokuyorlar ve burjuvazi özel mülkiyeti ellerinden gitme korkusuna kapılıyorlar. Burjuva ilişkiler artık daralmış, Çalışanlardan yaratılan zenginlikleri Toplamak isterler.

Burjuvazi Krizleri nasıl yeniyor? Bir Tараftan cebren yığınla üretici güçleri mahvoluyor, diğer Tараftan yeni Pazarları Fethediyor ve eski Pazarları başlıca sömürmek. Demek nasıl? Daha geniş, daha yıkıcı krizler harzılıyor, onlara karşı Tepki gösterenlerin gelizini azaltıyor. Burjuvazi hangi silâhla Feodalizmi yendiği ise, şimdi o silâhlar burjuvaziye karşı dikilmiştir. Burjuvazi yalnız silâhları yapmadı, O insanlarda yarattı. Bu silâhlar insanlar Tarafından burjuvaziye karşı dikilecekler. Çağdaş işçiler Proleterler.

basamaklardan geçer. İşçi sınıfının savaşı burjuvaziye karşı başlar, Burjuvazi doğdu, işçi sınıfı ona karşı savaşını başlatır. Burjuvazinin doğuşundan beri işçi sınıfı ona karşı savaş yapmakta dır. ^{Başlangıçta işçiler Tek Tek savaşımlar veriyorlar} ~~Öndən sonra~~ bit fabrikadan işçiler, ~~ondan sonra~~ büyük iş yerin işçileri, ~~ondan sonra~~ bit yerde yaşayan işçiler doğrudan doğruya burjuvalara karşı nerede onları devamlı olarak sömürüyor. Onlar varucu güçlerini yalnız burjuva üretici ilişkilere karşı devrimciyorlar, üretim araçlara karşı da. Onlar kırıyorlar tekabül yapan yabancı malları. Makinaları kırıyorlar. Fabrikaları yakıyorlar. Gazet ediyorlar, orta çağın işçisi, kaybettiği hakları yerine gettiresinler.

Bu basamakta Tüm ülkede tekabetten dağılmış, parçalanmış yığınlar teşkil ediyorlar. Netice, işçi yığınların birbirine birleşmede uygun olmadığını gösteriyor. Netice burjuvazinin dir. Bu durumda burjuvalar daha sıkı sıkıya birleşiyorlar özel politik hedefleri elde etsinler, lâzım - ve şimdi daha oluz - Tüm hareketlenen proleteryağa başka yere koyabilir. Demek bu basamakta proleterler yalnız kendi düşmanlarına karşı savaşım veriyorlar, a kendi düşmanların düşmanlarına monarşi kalıntılara karşı, Toprak ağalara karşı, endustriile - şememiş burjuvaziye karşı, küçük burjuvaziye karşı. Böyle tarzda Tüm Taribin hareketi burjuvazinin eline geçer. Her zafer burjuvazinin zaferi olmuştur.

Fakat endustriinin gelişmesiyle, Proleterya yalnız sayı bakımından gelişmez; o büyük yığınlarca dönüşüyor. Gücü büyükçe onu daha çok hissediyor.

Proleteryanın yaşayış tarzları ve ilişkileri gün geçtikçe düzeliyor. İş bölümlerde makinaların Farklı çalışmaları gözle görülmüyor ve işçilerin gündelikleri düşürülüyor. Burjuvalar arasındaki tekabül ve tekabetten doğan ticaret krizleri, işçilerin gündelikleri düşürülüyor. Durmadan makinaların mükemmelleşmesi ve bunun geliştirilmesi, Proleteryanın yaşayış durumunu güvensizlik içine bırakıyor. İşçiler ve burjuvalar arasında çarpışmalar meydana geliyor. İki sınıf arasındaki çarpışmalar nitelik kazandırıyor. Bunun için işçiler Profesyonel Dernekler kurmağa başlıyorlar. Kendi iş gündeliklerini korumak için müşterek savaşıyorlar. Bazı yerlerde açık savaşlar, açık ayaklanmalarla geçiyor. Bazı günlerde işçilerin savaşları zaferce ulaşıyor, Fakat bu zaferler geçici dir. Onların savaşı doğrudan doğruya gerçek netice değildir, a daha çok işçilerin birleşme gelişimi oluyor.

Bu büyük endüstriyi yaratmış olduğu haber ataçlardan faydalanıyor. Çeşitli yerlerden işçiler karşılıklı dayanışma bağları için yerine ulaştırır. Yalnız bu bağlar kâfi dir, Çok sayıda lokal savaşılar merkezleştirilsin, ortak karantere sahip olanlar, Ulusal için, sınıf savaşı için. A her sınıf savaşı, Politik savaşıdır ve birleşmek.

O tta çağda şehir nüfuzun ve köy yolları çağda yeterli değildi — çağdaş proleterler — Demir yollara şükranlar — biz kaç yıl içinde ulaştırıyoruz. Bu proletaryanın örgütü sınıf içinde

a bununla, ve Politik parti içinde, her dakika kendi içlerinden yeniden tenabetten dağılıyolar. Proletarya burjuva arasındaki ihtilâfları içine değerlenditiyor, o kanuni yollardan işçilerin aytı problemlerini kabul ettirmek ister. Örneğin İngilterede 10 saat çalışma günü.

Eski Toplumda esasen içerdikleri itişmeler, Proletaryanın gelişme ilişkilerine yardımcı oluyorlar. Burjuvazi devamlı olarak savaş içersinde bulunuyor: İlk önce Topluma karşı: daha sonra — endüstrinin gelişmesini engelleyen bazı burjuva kısımlara: ve her zaman dış ülkelerin burjuvalara karşı çıkar. Burjuvazi Tüm bu savaşlar içinde iken, Proletaryanın yanına dönmeğe mecbur oluyor ondan yardım arıyor. Böylece burjuvazi proletaryayı Politik hareket içine sokuyor. Burjuvazi proletaryaya teslim ediyor elementlerini (Takımlarını), bu Takımlarla proletarya kendi özel Tahsilini geliştiriyor. Başka deyimle, silâhını teslim ediyor kendisine karşı.

Daha sonra, götdüğümüz gibi, endüstrinin gelişmesi, Proletaryanın sıralarına sokuyor Tüm Tabakaları hakim hakim olan sınıfa ve yahut tehdit ediyor Proletaryanın yaşam gelişmesini. Onlar proletaryaya teslim ediyor yığınla elementleri (Takımları) tahsil görmeğe. ve daha sonra, bazı günlerde, sınıf savaşı hareketlenmeye başlayınca yaklaştıkça, hakim sınıf içersinde bölünmüş karalar, Tüm toplum alıyor öyle bir yabancılaşma keskinleşiyor.

Hakim sınıftan bir kısım ayrılıyor, devrimci sınıfın yanında yer alıyor. Onun için daha önceleri, nasıl toplumdan bir kısım burjuva tarafına geçti, böylece şimdi burjuva tarafından kısımlar Proletaryanın yanına geçiyor. Bütün Terahin Teori hareket, anlayışa yükselenler, yani burjuva ideologları.

Burjuvaziye karşı Tüm Sınıflardan gerçek devrimci sınıf, yalnız Proletarya dir. Diğer sınıflar, büyük endüstrinin gelişmesinde dağılıyor — Elazır ve diğerleri. # Proletarya onun mahsulüdür.

Ötâ seriyeye: Küçük imalatçı, küçük tüccar, zanaatkar, köylü-Tüm bunlar burjuvaziye karşı savaşıyorlar. Buna göre devtimei değildir, a tutucu dururlar. Daha çok söylersek, gerici dirler. Uğraşım veriyorlar tar-
zihin tekerleğini geriye döndürsünler. A devtimei iseler, o dereceye kadar. Yani proleteryanın içine sızmak isterler. Bu ana kadar kendi sorunlarını değil, a gelecek sorunlarını, kendi özel görüşünü bir Tarafa bırakıyorlar proleteryağa öncülük yapmak isterler.

Lumpen proleteriyat, bu pasif uahşul, ölü, eski toplumun aleak Tabakaları, bir proleter devtimde bazı hareketli yerlerde gize bilir. Fakat Tüm yaşam durumu, zamanı geçmiş, gerici uahşılamağa kendisini çok erbuk satılmağa çekilebiliriz. Eski Toplumun yaşam koşulları ~~iste~~ proleteryanın yaşam koşulları içinde yok edilmiştir. Proleteryanı özel mülkiyeti yoktur. Kadına ve çocuklara karşı olan ilişkisi, burjuva ayle ilişkileriyle artık hiç bir müşterek ilişkileri yoktur. Çağdaş sanayi iş, çağdaş kapitalist boyundatuk - İngilterede de aynı, Fransada, Amerika da, Almanya da, onların içinde her türlü kurtuluş karakter belli olmuştur. Kanunlar, ahlak, burjuvaziye din, peşin yargıdır. Burjuva politikacıları bunların atkasında gizleniyorlar.

Tüm eski sınıflar egemen oldukları zaman hep uğraşmışlar elde ettikleri yaşamlarını garantilesinler. Toplumu kendi baralarına göre kendi koşullarına göre zaptediyorlar. Proleterler kazanabilirler Toplu-
mun üretici güçlerini, yalnız, şimdiki özel benimsene niteliklerini yok ederlerse. Buna göre benimsene harayı da. Proleterlerin hiç bir şeyleri yoktur lüzümlü şeyi beslemek için. Bu ana kadar kim kocumuş özel mülkiyeti, kim beslemiş özel mülkiyeti, kim garantilemiş özel mülkiyete, proleterya hepsini Tahrip etmesi Lâzım.

Bu anakadan yapılan hareketler azınlığın dir, ve yahut azınlığın hesabı için. Proleteryanın hareketi bağımsızdır. O muazzam çoğunluğun hakları içindir. Proleterya, Çağdaş Toplumun küçük Tabakaları Kalkamazlar doğrulamazlar. Tüm Tabakalar betaberece ortak isteklerini haraya atmaları şarttır. Bu gibiler hakiki Toplumu oluşturmaz. Bunlar olmazsa, Toplantılarla. Proleterya burjuvaziye karşı yürüttüğü savaşı, ilk önce her tarafta özelliikle kendi burjuvazi siyle hemen hesaplaşması şarttır.

Proleteryanın gelişmesi için en önemli taslağı çizdik. Yaşayan Toplu-
mda kapalı vatandaş savaşların çoğunu, veyahut azını Takib ettik no-
krasına kadar. Vatandaş savaşları açık devtime döndü. Proleterya bur-
juvaziği al aşağı ettiği zaman egemenliğini kuvvetlendirir.

Bu ana kadar Toplumlar hep istitahat etmişler gördüğümüz gibi, baskı ve baskı altındaki sınıflar arasında antagözizm bulunmuştur. Bir sınıf baskı altında alına bilmesi için koşulları garantilenmesi lâzım. Böylece bu gibiler hiç olmazsa kendileri esir varlığını çenebilsinler. Feodal Toplumda köylüler baskı altında yaşayamaz duruma geldikleri-
nde esir ve komünlere yaklaştılar, KOMÜNLERE üye oldular. Küçük burjuvazi dahi, Feodal boyundatuktan kendisini kurtara bilmek için burjuvazinin yanına geçti. Burjuvaziden saygı gördü.

Başka, daha küçük usul, Fakat daha pratik şekilde, bu sosyalizm gay-
tet ediyor işçi sınıfını vazgeçtirmiş her türlü devrimci hareketten. İspatlıyordu,
onun için yaratılı olurt, bir veya başka politik değişim değil, a ekonomi İli-
şkiler için, yaşamaya maddenin değişimi, yardımı olurt. Her iki Fiksatla, bur-
juva bakımların masraflarını azaltıyorlar ve devlet intisatını sadeleş-
tiriyorlar. Burjuva sosyalizmi ancak uygun ifade de bulunur, Temiz sözcü
Frazo ulaştığında.

Serbest Ticaret! — işçi sınıfının yararı için,

Gümrüklerin korunması! — işçi sınıfının yararı için,

Hapishaneler ayrı hüccetle — işçi sınıfının yararı için.

Burjuva sosyalizmi sabitleşmeye dayanıyor. Çünkü burjuvalar burju-
vadırlar. — işçi sınıfının yararı için.

III

Eleştirci — Utopik Sosyalizm ve Komünizm

Burada biz edebiyattan konuşacağız, nerede tüm büyük devri-
mizde yeni zamanda, Proletaryanın istekleri bir parça olduğunu ifade
edilmişti. (Baböf'un eserleri v.s.)

Fesdal Toplumun devrilme genel diteniş çağında, Proletaryanın ilk
denemeleri doğrudan doğruya kendi öz sınıfın istekleri yerine gerçekleştirilmek
için yapıyordu. Proletarya o çağda gelişmiş değildi ve bu yüzden yıkılıyordu.
Kurtuluş için maddi yardımları da eksikti, böylece bu yardımlar malzeme
oldular burjuva çağı için. Devrimci edebiyat Proletaryanın hareketini aşı-
lıyordu, kendi bakımından da gerçek edebiyatı çirkin uzlaşma vazedir-
yordu.

Sözün anlamı Sosyalist ve Komünist sistemler SEN SIMON nun
sistemleri dir, Futiyenin, Owen'in sistemleri dir v.s. Proletarya ile burjuva
arasında birinci gelişmemiş çağda görüşler. Daha yukarıda yazmıştık
(bak, Burjuva ve proleterler.)

Hakikatten bu sistemin icat kâatları, sınıfların zıtlarını ve eğermen
Toplumda bozguna elementlerin karakterini de götürüyorlar. Fakat onlar Prole-
Taryanın yanında kendiliğinden hiç bir tarihli hareket görmüyorlar.

Böylece sınıf zıtların gelişmesi, endüstrinin gelişmesiyle adım adım iler-
liyor. Onlar Proletaryanın kurtuluşu için maddi yardımları da bulamıyorlar ve
arıyorlar bir sosyal bilim, sosyal kamunlar, onlar bu yardımları yaratsınlar.

Toplumsal hareketi değiştirmesi lâzım onların öz icat kâatlar hareketinden
Kurtuluş için tarihli yardımlar — inanılmayan yardımlardan, Proletarya sınıf içine
yavaş yavaş örgütlenmesi — Toplumdan kası olarak düşünülmüş Teşkilât. Dünyanın
gelecek Tarihi onlar için propaganda ya kadar eğiliyorlar ve onların plânları
Toplum için pratiği gerçekleştirmek.

Hakikatten Fakına varıyorlar çünkü kendi plânları, işçi sınıfının en acı
çeken sınıf, en önemli isteklerini Temsi ediyorlar.

Bundan dolayı gelişmemiş sınıf savaşın şekli ve onların özel yaşama du-
rumları, kendilerini sınıf zıtlığının üstünde olduklarını zannediyorlar. Toplumun Tüm

üjelerin durumlarını düzeltmek isterler ve hatta durumları çok iyi olanların da .
Onun için onlar her türlü politik, bilhassa her devtimei hareketi bir tarafa
atıyorlar. Barışçı yoldan gayelerine ulaşmak isterler, deneyolar yeni incil Top-
lumunu, küçükler ile yolu deksinler, Fakat başatısızlığa uğrayolar, örneklerin ku-
vretinden.

Bu inanılmayan tarife, gelecek Toplumda bir zaman için doğar, Proletarya
gelişmiş, olmadığı zaman, onun için kendi kendine Farz ediyor öz durumu daha
inanılmayacak.

Fakat bu sosyalist ve komünist eserler, eleştiri unsurları da işine alıyor.
Var olan Toplum Toplumun Tevelletine saldırıyorlar. Toplumun geleceği için işçilete
değerli malzeme verdiler, yapınlar, Onların olumlu durumları, mizal, Şehir ile
köy arasında zıtlığın yok edilmesi, aylenin yok edilmesi, özel mülkiyetin zengin-
leşmesi, kiralanan iş, üretimde devleti adi yönetime dönüştürülmesi - Tüm
bu durumlar yalnız sınıf zıtların düşmesinden icap ediyor. Nerede gelişme
başlanmış aslı olarak onlara malum olunur'muş, belirsiz şekilsiz. Onun için bu
durumlar daha Utopik karakterleri var.

Tarih gelişmesine karşı, Eleştirici - Utopik Sosyalizm ve Komünizm ifadeleri
Tercis ilişkide bulunur. Sınıf savaşlar ne kadar daha çok gelişiyorsa daha
çok gelişiyorsa, daha ayrıntılı şekiller alıyor, o kadar daha çok bu inanılm-
ayacakla onun üzerine yükseliyor. Bu tedditme inanılmayacak ilişki, ona doğru
her pratiğ değer, her teorisi haklı çıkarmak KAYBEDER.

Onun için bu sistemletin kurucuları, bir çok ilişkileri devtimei idi. Onların
talepleri her zaman gerici sektler oluşturuyorlar. Proletaryanın Tarihli gelişme-
sine rağmen onlar öğretmenlerinin eski görüşlerine bağlanıyorlar. Onlar devruli
olarak gayret ediyorlar yeniden sınıf savaşını genişletsinler ve karşı olanları da
barışa davet ediyorlar. Sosyalist Utopyletini, iç kolonilerini (sömürgelelerini), Küçük
İKARIYA * larını gerçekleştirmek için çabaşıyorlar. - Yeni yetuselimini başkısı,
büyüklüğü ceb için. A yüksek kalelerin satoların yapılması için, burjuva kalplete ve
keselere başvurmalari lazım. Daha yukarıda yazdığımız gibi, gitiyölar gericiletin
veyahut Muhafazakât Sosyalistlerin kategorisine ve onlardan Fatahi oluyorlar yalnız
planlı Tutsizlikle ve kendi sosyal bilimde acayıp kuvvet içinde inanılmayan Din den.

Bundan dolayı, işçilerin her türlü hareketine daddatca karşı çıkıyorlar, onlara
göre DOĞA biliz yalnız yeni inelin köz yalamına.

İngilterede Owenistler ve Fransada Furiye'istler kendilerini açık-
lıyölar - birineiler Çartistlere karşı, ikineiler Reform'culara karşı.

* İkariya, isimdir. (İKARIYA Kabe) Furiye, kendi Utopik ülkesini adlan-
dırmış, a daha sonra Amerikada Komünist kolonisini adlandırmış. (İngiliz
başkısıda ENGELSİN notu yıl 1888)

İkariya ~~habe~~ demek Utopik - inanılmayan ülke. Bu ülkede İkariya Kabe
Komünizmin kurucularını yazmış (Alman başkısıda ENGELSİN notu yıl 1890)

IV

MUHALEFET PARTİLERE karşı KOMÜNİSTLERİN İLİŞKİLERİ

Kısım II de anlatmalardan sonra artık kurulan işçi partilere karşı Komün-
nistlerin ilişkileri ağıntı, İngilterede Çartistlere karşı ilişkileri ve Kuzey Amerika da
ki Tatum Reform'culara karşı, Komünistler doğrudan doğruya savaşıyorlar işçi
sınıfın Tüm haklarına erişme bilmek için, Fakat şimdiki harekette ve hareketin gel-
leceği için, aynı zamanda yet alıyorlar. Fransada gericilete ve radikal burjuvazi-
ye karşı Komünistler, sosyalistik - demokratik parti ile birleşiyorlar. Grupları ek-
ştirme'de ve doğru hareketinden vazgeçmeden birleşiyorlar.

mülküyet Toplumun Tüm üyelerine aittir. O zaman özel mülküyet Toplumsal mülküyete dönüştürülenemeyecek. Değişecek yalnız mülküyetin Toplumsal karakteri.

Kıtalanen iş geçelim. Kıtalanen iş en düşük Fiyattan ödenir. Bu ödeme işinin yaşamını geçindiremez işi olduğu halde.

Burjuva Toplumda canlı iş, iş yığınlaşmasına yardımcı olmaktadır.

Komünist Toplumda ise, yığınlaşan iş, gelişmeğe, işçilerin yaşam sürecini kolaylaştırıyor.

Demek burjuva Toplumda, geçmiş yılların egemenliği, şimdiki zamanda da uygulanmaktadır.

Komünist Toplumda ise, şimdiki geçmişin üzerindedir.

Kapitalist Toplumda kapitalin bağımsızlığı var, çalışan bireyle bağımsızlıklarında yoksun dururlar.

Ve bu ilişkinin atılmasına, burjuvazi onu şöyle cevaplandırıyor. Özel mülküyeti, bağımsızlığı, serbestliği, yok etmek istiyorlar.

Üretim ilişkiler bugünkü burjuva çevresinde, serbestlik anlıyolarlar ticarete ve alış verişe.

Biz istiyoruz özel mülküyeti yok edelim, ve siz bundan ürküyorsunuz. Fakat sizin şimdiki Toplulumuzda özel mülküyet, onda dokuzu üyeleriniz tarafından yok edilmiştir. O var olmaktadır çünkü onda dokuzu için yok olmaktadır.

Özel mülküyet, Toplumun büyük çoğunluğa için hizmet etmediğini görüyoruz.

Biz özel mülküyetin kaldırılmasını istediğimiz zaman siz bizi buna göre azatlıyorsunuz.

Bir söz ile, siz bizi azatlıyorsunuz çünkü biz istiyoruz sizin özel mülküyetinizi yok edelim. Evet gerçekten biz bunu istiyoruz.

İş, Kapitala, Paraya, dönüştürülenemediği zaman, kısaca, Toplumsal gücü monopolleştirilmesi olur. Özel mülküyet, burjuva özel mülküyet, dönüştürülenemediği zaman, bu dakika den sonra açıklıyorsunuz, şahsiyet yok edilmiştir.

Demek siz kabul ediyorsunuz özel adı altında anlıyorsunuz yalnız burjuvazi özel dir. Yalnız burjuvazi özel mülküyettir.

Böyle özellik gerçekten yok edilmesi şarttır.

İtirazda bulunuyorlar. Söze özel mülküyet ortadan kaldırılırsa, her yerde hareket başlayacakmış, genel tembellik başlayacakmış.

Eğer böyleyse, burjuva Toplumu çoktan ölümlü tembellikten, çünkü burjuva Toplumda kim çalışıyorsa hiç bir şey elde edemiyor - a ötekisi çalışmadan herşeyi elde ediyor.

Korkudan endişeleniyorlar, Kapitaları olmazsa iş kıtalayamayacaklar.

Tüm suçlamalar Komünist sisteme karşı yöneltilmiştir. Üretimi ve madde malların zaptetmek için Tabî.

Burjuvazi dâhi üretim mallarına da el uzatıyor zaptetmeğe. Burjuvazi nasıl sınıf savaşını yök ediyorsa, üretimi de yök ediyor. Böylece sınıf tahsilin yök olması, burjuvazi için tahsil yök edilir. İnsan yığınlarını makinaya dönüştürüyor.

Aylenin yök edilmesi! Komünistlerin bu iğrenç niyetinden tutucular dahi kızıyorlar. Çağdaş burjuva aylesi ne üzerinde istihbarat ediyor? Kapital üzerinde, özel mülkiyet üzerinde, özel mülkiyetin kârı üzerinde. Çok gelişmiş, yalnız burjuvazi için var olmaktadır. Proleterden ve Toplumdan kendisi için oberşeyi Teklirsiz buluyor. Bu Teklirsiz bulmalar yök edilirse, burjuva aylet yök olur. Kapitalin yök edilmesi ile her inisi de kayıp olur.

Siz bizi azarlıyorsunuz, sözde biz sömürüyü yök etmek isteyormuşuk, sözde aylet kendi çocuklarını sömürüyorlarmış?

Biz bu suçu kabul ediyoruz. Fakat siz diyorsunuz ayle ahlâkını Toplumun ahlâkıyla değiştiriyorlarmışuk. İnsan ilişkileti için en pahalısını yök ediyoruz.

Sizin ahlâkınız Toplumdan belirlenmeyormu? Toplumun ilişkilerinden belirlenmeyormu? Doğrudan ve yalıntı okul vasıtasıyla Topluma katışmıyorsunuz?

Komünistler ahlâk üzerinde Topluma etki icat etmeyolar. Komünistler yalnız ahlâkın karakterini değiştirirler, hakim sınıfın etnisinden çıkarıyorlar.

Burjuva ayle ve ahlâk kuruluşlar, ayle ve çocuklar arasında ilişkiler ŞEFKATLİ dir ve nefezleri nefze ile doludur. Büyük endüstrinin gelişimi, Proletaryanın ayle bağlarını parçalıyor. Çocuklar ticaret malzemesine dönüşüyorlar ve iş aletlere dönüşüyorlar.

Fakat siz Komünistler, kadınları Topluma birleştirilmek isteyorsunuz. Feryat ediyor burjuva korosu.

Burjuvazi üretim araçlara nasıl bakıyorsa, aylesine de öyle bakar. Üretim araçlar beraber kullanması lâzım olduğunu duyuyor ve Tabiatıyla düşünüyor, gelecekte kadınları da beraber kullanırlar.

O, Kafasını çalıştırıyor ki, Kadınlar üretimde âdi araçlar gibi kullanmakta dırlar. Bu durum yök edilmesi tâzminlenilmekte dir.

Böylecek için bir şey yoktur, burjuvazinin ürkütmesinden diğerleri korkmasınlar. Komünistler neden kadınları topluluğa birleştirsin? O adeta varlıkta dir, var olmuştur.

Bizim burjuvazi bundan memnun olmuyor. Kendi işçilerin kadınları ve ~~çocukları~~ kızları vardır. Önemli cahilliklerden konuşmayalım — bunda büyük memnurluk buluyorlar, karşılıklı eşletini de teşvik ediyorlar.

Daha sonra, Komünistleri azarlıyorlar sözde Vatanı, milliyeti yök etmek isteyormuşuk.

İşçilerin Vatanı yoktur. Neleti yökse alınamaz. Herşeyden önce Proletarya politik egemenliğini ele geçirmesi lâzım, kendisini millî sınıf durumuna yükseltsin, millî olarak anayasalaşması lâzım, milliyetçi sınıf olarak yükselsin. O kendisi milliyetçi dir, Tam burjuva Fikrinde de olmasınlar.

Burjuvazinin gelişmesiyle, ticaretin serbestliğiyle, dünya pazarlarıyla, endüstri üretimi, yaşamlarına yaramayan, millî özentiler, haklar arasında Karşı koymalar ve ayrılıklar gün geçtikçe Kayboluyorlar.

Proletaryanın hakimiyeti onları yök olmalarını hızlandıracak. Onun

Kurtuluşu için ilk yardımlardan biri, birleşmeyi kurrerlendirmek, hiç ol-
mazsa gelişmiş ülkelerde birleşmeleti takviye etmek.

Aynı basamakta bireylerin diğerinden sömütülmesi yök edilecek,
bir millerin diğerinden sömütülmesi yök edilecek. Bir milletin içindeki sınıf
çelişmeleri ~~yök edilecek~~. milletler arasında ki düşmanlık ilişkiler yökola-
klar.

Komünizme karşı yapılan suçlamalar, esasen ideolojilerin, Filozof-
lardan, aydın aydın bakılmasına değmez.

Anlaşılabilmesi için bilhassa düşünmesi lazım, insanlar yaşayabilmeleri
için yardımın yapılması gerekir? onlar Toplumsal ilişkileriyle Toplumsal
Tipleri, düşünceleri, görüşleri değışe biliz kartaya bilizler — biz değış ile onların
şuuru da değışir.

Maneriy üretim madde ile değışmeyormu, belli zamanlarda hakim
düşünceler her zaman hakim sınıfa düşünce olmuşlar. Tarih'in buluşları bunu is-
pat etmeyormu?

Konuşuyorduk düşünce için. Bu düşünceler tüm Toplumı derzimeleştir-
yor, bununla hakikatı sıkıştırıyorlar. sözde eski çağ elementler oluşturmuş
yeni çağ Toplum için. Eski çağda, yardımlaşmalar, eski düşünceler, beraberce
eriyip gitmişler.

Eski çağ barınağa doğru giderken, eski dinler Hristiyan dininden yeni-
mişlerdi. Ne zaman 1800 asırda, aydın ideolojiler Hristiyan din ideolojilerini ye-
niyorlardı, Feodal Toplum ozamanki burjuva derzimeleleriyle savaşıyordu „Yaşa-
mak ve yahut ölüm diyordu? Viedan için, Hristiyan için, ideolojiler ve din bilinç-
eti eyalette yalnız serbest teraket ediyordu.

Diyecekler bize doğru dur, zira dinlerin, maneriyatların, Filozoflar,
Politikalar, hakikatlar v.s. ideolojiler Tarih gelişmenin şeklini değıştirmişler. Fakat
din, maneriyat, Filozoflar, Politika, hakikatlar deramlı olarak gizlenmişler bu de-
ğişimde.

Bunun yanında var almakta dur ebedi hakikatlar, Hürriyetler, adaleterler
v.s. Bunlar tüm Toplumsal gelişmenin müşterek erzeleti'dir.

Komünizm ebedi hakikatları islah etmeden yök ediyor. Dini yök edi-
yor, maneriyatı yök ediyor, buna göre, o, şimdiye kadar ki Tarih'in gelişme har-
aketine itiraz ediyor.

Bu suçlamalar nereye kadar eğiliyor? Bu ana kadar Toplumların
Tarihleri sınıf gelişmelerle hareket etmiş. Çeşitli çağlarda çeşitli şekiller alm-
ışlar. Fakat onlar ne gibi şekiller aldysalar, Toplumun bir kısmı diğerinden sö-
mütülmesi, geçmiş çağların gerçek Topluluklarıdır. onun için hayret edilecek
bir şey yökür. Tüm çağların Toplumsal şuuru bütün değışikliğe ve ay-
rılıklara rağmen belizli Toplu şekillerde hareket eder. Şuurun şekilleti
Tamamıyla yök olacaklar yalnız sınıf zıtların kesin yök oluşuyla.

Özel mülkiyetin geçmiş zamanın ilişkilete, sömütücü deramellara
(mirazellara) karşı, komünist derzim en radikal kırıcısıdır. Şaşılabak bir
sey yök, zira kendi gelişme hareketinde o en radikal şekilde geçmiş zama-
nın ideolojilerinden ayrılıyor.

Fakat branalım burjuvazinin itirazlarını Komünizme karşı.

Daha yukarıda attık gördük ki, işçi derzimi içine atılan ilk adımlar
Proletaryayı hakim sınıfa dönüştürmek, demokrasiyi kazanmak.

Proletaryaya kendi politik hakimiyetini kullanacak, yavaş, yavaş,

Kopara bilsin burjuvaziden Tüm Kapital. Üretim için Tüm Kapitali DE-
vlet eline merkezleştirsin, başka deyimle Proletaryaya hakim sınıf gibi
ve nereden acele olursa üretim güçlerinin yığınlarını artırsın.

Bu olur, Tabi ilk günlerde yalnız despotlu karışımı, mülkiyetin
doğruluğu için ve burjuva üretici ilişkiler için, başka deyimle, tedbirli ara-
çlarla, nerede ekonomi kâfi değil ve ödemekten acızlar. Fakat bunlar
hareket yolun içinde kendi kendini tırmalıyorlar. Özgür, üretimin Tüm
gelişim kapital olamazlar.

Tabi bu tedbirler ayrı ülkelerde Farklı olacaklar, buna rağmen
çok gelişmiş ülkelerde hemen hemen her yerde eklenecek son önlemler.

1. Burjuva babaların özel mülkiyetin gelirlerinden Devlet giderlerini ha-
zımları için kullanılsın.
2. Yüksek ilerici vergiler.
3. Bölgelerin ve isyanların serverlerine ambargo uygulansın.
4. Krediler devlet elinde merkezleştirilsin bir milli banka vasıtasıyla,
devlet kapitala monopolat katılmadan.
5. Bütün nakliyat devlet elinde merkezleştirilsin.
7. Herkese eşit mecburi çalışma, endüstri yığınlar yaratmak bilhase
Tarım için.
6. Müsterek plânla, uygun şekilde Tarımın çalıştırılması ve iyileştirilmesi.
8. Tarım endüstriyle birleştirmek. Şehir ile köy arasındaki ayzı-
lıklar yavaş yavaş yok edilmesine yardım yapılsın.
9. Toplumsal olarak, Tüm çocuklara parasız eğitim. Fabrikalarda
çocukların çalıştırılması kaldırılınsın. Eğitimi maddi üretim ile
bağlamak v.s. Çalışmanın hareketi içinde sınıf ayrılıklar kaybolur
ve Tüm üretim birayların ellisine teslim edildikten sonra halk
iktidar kelimeye doğru Fikirler, Özgürlük halkın bir sınıfı diğer
sınıfa baskı yapmak. Ne zaman proletarya burjuvaziye karşı kendi
sevası içinde lüzumlu olarak sınıf içinde birleşir, ne zaman devrim
yoluyla kendisini hakim sınıfa dönüştürür ve hakim sınıf olarak
zorlukla eski üretim ilişkileri yok eder, o üretim ilişkilerle birlikte,
var olan zıtların yardımlaşmayı da yok ediyor, Tüm sınıflar yok
oluyor. O bununla ve kendisi özel hakimiyetini sınıf gibi
Eski burjuva toplumun yerine onun sınıflarıyla ve sınıf zıtl-
larıyla bir yenilik geliyor. Bunun içinde herkese serbest gelişme,
herkese serbest gelişmeye yardımcıdır.

III

Sosyalist ve Komünist EDEBİYAT

I. Gerici Sosyalizm.

Aristokratik sosyalizmi yalnız bir mukaddes suydur. Papaz bu suyla Aristokrasinin kızgınlığını saptırıyordu.

B) KÜÇÜK BURJUVA SOSYALİZMİ

Burjuva sınıftan, yalnız Feodal Aristokrazi yenilmiş değildir. Orta çağın şehir nüfuzu ve köylüler burjuva sınıfına sabıkalıydılar. Az gelişmiş ülkeler, endüstriye sahip olmayan ülkeler ve ticaret ilişkileri olmayan ülkeler, bu sınıflar gelişen burjuvazikle doğru adımları atıyorlar.

Öteki ülkelerde, nezdde halk gelişmiş meydana gelmiş ve burjuva Toplumunda yedek kısım olarak, devamlı olarak yeniden gelişiyor — yeni küçük Burjuvazi. Sallanıyor proleterya ile burjuvazinin arasında. Fakat zekâbet, üyelerini devamlı olarak proleteryanın sıralarına çekiyor ve büyük endüstrinin gelişmesi, çağdaş toplumdan, bağımsızlıklarından yök olacaklarını görüyorlar. Ticaretle, Tekstilde, Tarımda, yedeklerine kontrolcu ve ücretli memurlar tarafından değiştirilecek.

Fransa gibi ülkeler, nezdde köylü nüfuzun yarısından fazla oluşuyor tabiatıyla yazarlar doğru ve proleteryanın yanında yer aldılar. Burjuvaziye karşı çıktılar. Burjuva yönetiminde, kendi eleştirilerinde, ona küçük burjuvaziyi ilâve ediyorlardı ve küçük köylü düşüğü ve küçük burjuva bakıştan, işçilerin haklarını müdafa ediyorlardı. Böyle doğru küçük Burjuva sosyalizmi. Bu edebiyat sistemin başında duran SİMONDİ idi. Yalnız Fransa da değil İngiltere de de

Bu sosyalizm keskin aklıla açıklıyordu çağdaş üretim ilişkilerinin itirazlarını. O ekonomistlerin iniyüzölçüğünü açıklardı. O makina üretimindeki tahrip hareketi açıklardı, işbölümünü, kârın itirazlarını, koleliği, kârı açıklardı, krizleri açıklardı, küçük burjuvazinin ve köylünün yök oluşunu açıklardı. Proleteryanın fakirliğini açıklardı, üretim içindeki anarşiyi, zenginliğin bölünme Feryatlarını, ayrı milliyetlerin arasındaki yökedici endüstri harbi, eski ayle ilişkileri ve eski dinleri açıklardı.

Fakat kendi görüş bakımından içindeki gerçeklik, bu sosyalizm uğraşıyor ya eski ilişkileri ve eski toplum ve yahut yeniden siddetle kapatılabilir çağdaş üretim araçları ve mülkiyet, eski ilişkilerin gerçekleri içinde değişim yapsın. Bu araçlar mahvolmuştur ve mahvedilmesi lâzım. Bu iki şanstı o, aynı zamanda bir gerçek diğ ve utopyadır.

Tekstil esnaf birlikleri içinde Patrikhane köy ekonomisi — bu onun son sözüdür. Daha sonraki gelişmesi, bu istikamet, gerçekli zararla başgösterdi.

C) Almanların ve Yahut, hakiki "Sosyalizm".

Burjuva hakimiyetin baskısı altında doğan Fransız Sosyalist ve Komünist edebiyatı, bu savaş, hakimiyete karşı olduğunu ifade ediyordu. Burjuvazi henüz savaşını Feodalizme karşı başlatmıştı. İşte bu anda, bu edebiyat Fransadan Almanya'ya nakledildi.

Alman Filozofları, Yazar Filozoflar ve bu grupların sergîlileri, bu edebiyatın üzerine atıldılar ve yalnız şunu unuttular. Fransadan nakledilen bu eserler, onlarla beraber Almanya'ya nakledilmedi Fransız yaşam yardı-

mları. Alman yardımlaşmanın yanında Fransız edebiyatı her türlü çatesiz pratiği anlamalarını kaybetti ve görünmek gibi ve temiz bir edebiyat kazandı. İnsanlığın görüşünü gerçekleştirme üzerine şazesizlikten boş düşünceler ifade etti. Örneğin, birinci Fransız devriminde XVIII asırda Alman Filozoflar için akıl pratiğinde esasen yalnız isteme duyguları vardı. A devrimci Fransız burjuvazinin söz açıklamaları gözlerinde doğru temiz kanun ifade ediyordu.

Alman edebiyatçıların bütün işi, düşünceleri bunda idi. Eski Filozof Fiedanlarıyla Fransanın yeni düşüncelerini tasvir etmek ve daha doğrusu, kendi Filozoflukların görüşünü noktadan yeni Fransız düşünceleri benimsemeye karar verdiler.

Esasen Tercüme vasıtasıyla, insan yabancı dili benimser. Bu benimseme aynen o şekilde oldu.

Ün dür, manuskriptler eski çağın Putperestlerde bu sınıflı eserler bulunurdu. Katoliklerin kutsal yaşamını RAHIPLER sıralar üzerinde anlamlılıklar yazmışlardı.

Alman edebiyatçıları Tam Tersine bakarak ettiler. Temiz olmayan Fransız edebiyatına onlar Filozofluğun saema yazılarını Fransız orifinalinden yazıyorlardı. Örneğin, Paramın ilişkilerini Fransız eleştiriden yazıyorlardı. „insanlığın yabancılaşma niteliğini, burjuva devletini, Fransız eleştiriden yazdılar“

Bu saema, Fransız Sosyalist - Komünist edebiyatı Tam budamıştı ve alman elindeyken o, bir sınıf diğer sınıfa karşı savaş yapmak, savaşın yapılmasına son vermesini ifade etti. Alman kendi gözlemleriyle gördü ki Fransızın Tek Tatalılığını yenmiş. İhtiyaçlar üzerine basıyor, hakikatten ihtiyaç, a ptoletatyanın ihtiyaçları yerine, insanlığın öz ilgilenmeleze, esasen insana, hiç bir sınıfa bağlı olmayan insana, ve esasen harekette bulunuyor, a Filozofluğun Fantazisi gizli göklerde bulunuyor.

Bu alman sosyalizmi, yardımsız okul Talimlerle hesaplardı böyle cidi ve mühüm ve sesli yaygatalıyordu. Yavaş yavaş Tutsiz suçsuzluğunu kaybetti.

Alman savaşı, bilhassa Prusya burjuvazisi Feodallara karşı ve Padişaha - bir deyimle Liberalizmin hareketi - daha ciddi oluyordu.

Böylece hakiki sosyalizm istek fırsatını takdir etti, karıştırdı. Politik hareketi, sosyalizmin istekleriyle. Gelenekleri Liberalizme etti, Devleti temsil etme, Burjuva zekâbetini, burjuva basına serbestlik ve halk yığınlarına vaz etme. Burjuva hareketinden hiç bir şey kazanamayacaklar, aksine herşeyi kaybetmeğe hazırızlar. Alman sosyalizmi biz çok yerde unuttuğumuz ki Fransız eleştircisi, yankıya yazıktı, o çağdaş burjuva Toplumunu yaşamak için maddi malzeme ile politik kanunlara götüre, yani Tüm öteki şartlar, almanyada savaş kazanımlar için söz konusu oluyordu.

O hizmet ediyordu alman mutlakiyetçi hükümetlere, onların Papazlardan büyük okul sozumcuları, kemikleşmiş Junkerler ve bürokratlar, arzulu bostan korkuluğu gibi, kalkınan burjuvaziye karşı tehdit.

O Tarih ilâve idi, acı kamçık varuşlara doğru ve kurtuluşlara, hükümetler bunlarla işçilerin ayaklanmalarını bastırıyorlardı.

Şayet "hakiki" sosyalizm bu şekilde silâh hükümetlerin elinde burjuvaziye karşı. O doğrudan doğruya geticiliğe ilgilieniyordu. Bu alman küçük burjuvazinin ilgileri idi. Almanyada gerçek Toplumsal Temelde olan hükümet, küçük burjuvazi idi. Kıtasızdan beri mizans yoluyla, ozamandan beri devamlı olarak yeniden bir veya başka şekilde görünmekte idi. Alman düzende varlığını koruyor.

Burjuva endüstrinin ve politikanın hakimiyetinden korkuyor, zira kendi kaderini onda görüyor. Bir taraftan, dolayısıyla kapitalin merkezleşmesi, diğer taraftan - dolayısıyla derzimeci proleteryanın büyümesi. Çünkü "hakiki" sosyalizm günler geçtikçe kendi tarafından tayininin. anlıyordu - yüksek buharın vekili olmasını istiyor bu esnaflar Tabakası.

O Alman sosyalizmi usulünü örnek usulü olarak ilân etti ve alman esnaflarını örnek insanlar için. Onun her alçaklığı hazine ekleyordu. Almanyada müstesna olarak oldukça az. Söze sosyalist ve komünist eser, bu pis, çürük edebiyatıma ayıttı.

2. MUHAFAZAKÂR VE VAHUT BURJUVA SOSYALİZM.

Burjuva Tarafından Tanınmış bir kısım, arzu ediyordu sosyal problemleri izileştirtsin, burjuva Toplumunun devamını sigortalasın. Burada ekonomistler bulunuz, Filantropolar, Humanistler, öneü düzler işçi sınıfının durumlarını düzeltmek için, iyi hayvan sevret derneklerin örgütleyicisi ditler, hayvan koruma derneklerin kurucuları dırlar, Bu burjuva Sosyalizmi hazırlanmış bütün sistemlerde dahi.

Örnek olarak PRUDON dan, yoksulluğun Filozofi sinden nakledeceyiz.

Burjuva - Sosyalistler çağdaş Toplumun yaşam yardımlarını korumasını isterler, Fakat saraysız ve tehlikesiz. Bu olaylar onlardan kaçınılmazı mümkün değildir. Var olan Toplumun korunmasını isterler. Fakat o atalar olmasın, onları bölüyor ve devrimleştiriyor. Onlar burjuvazinin var olmasını isterler, Fakat proleteryasız. Tabiatıyla burjuvazi, hakimiyetinden en iyi dünyayı takdir ediyor. Burjuva sosyalizmi çok veya az, sesizce butasavuru bütün usulde çalıştırıyor. Usulünü gerçekleştirilmek için, proleteryanı daver ediyor yeni yetusallime gitsin. Proleteryanı yalnız şimdiki Toplum kabuğu içinde kalmasını istiyor, ve Toplum için öncüllük, düşmanlığından vaz geçmesini istiyor.

Çağdaş işçiler aksine, endüstrinin ilerlemesiyle yükselmemişler. Kendi öz sınıfı yaşayabilmek için hep aşağı düşüyor, alçak seviye-
de bulunuyor. İşçiler sömürülüyor. Sömürü, halk nüfuzundan ve ze-
nginleşmeden daha çok çabuk büyümektedir. Herkeş görüyor ki
burjuva sınıfı kabiliyetsizdir. Tüm topluma bakım olamaz. Önderlik
topluma yapamaz, o köleliğini bızanıyor öyle duruma ki, onları be-
slemeye mecbur kalıyor. Toplumun iktidarı altında yaşayamaz. Onun
hayatı toplumla uzlaştıramaz.

Burjuva sınıfın hakimiyeti, varlık için temelli hizmet, özel kişi-
lerin eline zenginlik yığmak, kapital kurmak ve çoğaltmaktır. Burjuva
tarafından kitallanan iş, iş kapitalin yaşama varlığını oluşturmaktadır.
İşçiler arasında rekabet olursa, kitallanan iş gücü istihbata girebilir.

Endüstrinin ilerlemesi, burjuvazi istemaz taşıyıcısıdır. Burju-
vazi endüstrinin gelişmesine karşı çıkamaz, zira güçsüzdür.

İşçiler arasında rekabeti sokuyor, işçiler arasında uyumsuzluk kö-
tükliyor, işçiler arasında derdimci biziğin oluşmasını istemez.
Böylece ağır endüstrinin gelişmesi, burjuvazinin ayakları altından
temelleri kayıyor. Burjuvazi bu temeller üzerinde üretiyor ve malları
zaptediyor kendisine. Herşeyden önce burjuvazi kendisine özel
mezar kazıyıcısını da yaratmaktadır. Burjuvazinin ölümlü ve
proletaryanın zaafeti, her işinin talihleri kaçınılması mümkün
değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Proleterler ve Komünistler.

Genel olarak komünistler proleterlere karşı hangi ilişkilerde
bulunurlar?

Proletaryanın sorunlarından ayrı sorunları yoktur. Onlar özel
prinsipleri yükseltmemişler. Proleter hareketin yükseltmesini isteyenlere
komünistler özel prensipleri yükseltiyorlar.

Komünistler diğer proleter partilerden yalnız bundan farklı oluyolar
ve bir taraftan proleterlerin savaşlarında tüm milliyetlerden onlar beli-
rtiyor ve genel olarak onlara önem veriyorlar. Tüm proletaryanın soru-
nları, milliyetlerine bakılmadan, diğer taraftan bundan, burjuvazinin ve
proletaryanın arasında bulunan savaş ayrı basamaklardan geçiyor. Kom-
ünistler her zaman toplum hareketinin sorunlarını temsil ediyorlar.

Buna göre pratikte komünistler hareketlerinde olurlar. Tüm ülkelerin
in bazı kısımları ileti hareketi doğru itici olmuşlardır, diğer proleter
yığınlarla teorik bakımdan komünistlerin öncülüğü var, proleter hareketin
genel gidişi, genel neticesine yardım etmesini bilizler.

Nasıl diğer partiler gibi, komünistlerin en yakın gayeleri aynıdır. Proletaryayı sınıfa ayırmak, burjuvazinin hakimiyetini yıkmak, Politik iktidarı proleterler tarafından ele geçirmek. Komünistlerin Teorik durumları ideolojilerin üzerine yatarlar. onlar yürütülen sınıf savaşında gerçek ilişkilerin ifadesi dir, yapılan tarihli hareket gözleminizin önünde yapılmakta dir. Özel mülküyetin eski ilişkilerin yok edilmesi, kendiliğinde bir şey degildir, yalnız komünizim de dir.

Tüm Özel mülküyetin ilişkileri deramlı tazyikli değişikliğe değisti-
rmeğe oturtulmuş. Örneğin Fransız derzimi, Feodalizimi, özel mülkü-
yetini kaldırdı. yerine burjuva burjuva özel mülküyeti aldı.

Komünizmin önemli çizgileri, özel mülküyeti Tamamıyla yok etmek
degil, a burjuva özel mülküyetini yok etmektir.

Böyle üretimde ve malların zaptetmeğe, çağdaş burjuvazinin özel
mülküyeti en dolu sıkıştırmanın sonuncusu dur. insanların bir kısmı
diğer insanlar tarafından sömütülmesi.

Bu fikirde komünistler kendi Teorisini değerlendire bilitlez, bir ifade
ile: özel mülküyeti yok etmek.

Azarlıyotlar bizi, komünistleri, sözde biz istegormuşuk kaza-
nıklarımızı yok edelim, kendi çalışmalarımızla yaptıklarımızı yok edelim,
mülküyetimizi yok edelim, sebestliği yok edelim, hareketi ve bağımsızlığı
sözde yok edelim. ediyormuşuk.

Yapılanlar, elde etmeler, kendi öz işiyle kazanılmış mülküyeti!
küçük burjuvazinin, küçük köylünün özel mülküyeti için mi konuşuyo-
rsunuz? Biz onu yok etmeğe lüzüm görmeyoruz. Endustriinin geli-
şmesi onu her gün yok ediyor ve yok ediyor.

Yoksa çağdaş burjuvazinin özel mülküyeti için mi konuşuyo-
rsunuz?

Fakati kiralanan iş, Proletaryanın işi, ona özel mülküyeti ya-
ratmıyormu? Hayır, O kapital yaratıyor. Özel mülküyeti yaratıyor.
Özel mülküyet işi sömütüyor. Özel mülküyete yardım yapılırsa yünsele
bilir. ve işin kiralananmasını doğdurur, yeniden onu da sömütür.

Mülküyet kendi çağdaş görünüşünde ters hareket ediyor, kapita-
lin ve kiralanan işin arasında zıtların iki yanını gözden geçirelim.

Kapital kolektif malıdır ve hareket içinde gire bilir yalnız Toplu-
mun hareketinden, Toplumun çoğunluk üyelerinden. A son hesap için,
Toplumun tüm üyeleri ortak gitişimle.

Demek kapital özel kuvvet degildir a Toplumsal kuvvettir.

Buna göre kapital kolektifleştirilmeğe dönüştürüldüğü zaman,

IV devamı

İsviçrede, Komünistler radikalleri destekliyorlar. Önceden biliyorduk ki bu parti karşı görüşlü elemanlarla kurulmuştu, bir kısım demokratik sosyalistler Fransız duyusu, bir kısım burjuva radikallerden.

Polonyalıların arasında komünistler, büyük tarım devrimini ortaya koyan partiyi destekliyorlar. Bu parti kurtuluş savaşına yardım edecek - aynı parti 1846 yılında KRAKOV devrimin yapılması için çağrıda bulunmuştu.

Almanya'da, burjuvazi kendisini devrime kadar gösterdi. Komünist partisi onunla beraber mutlak padişahlığa, feodal tarım mülküne, ve gerici esnafığa karşı savaşıyor. Fakat komünist partisi, burjuvazi ile proletarya arasında düşmanlık durmadan var olduğunu daha açık bilinç ile işçilere önceden bildirdi. Alman işçiler derhal silâh gibi kartağa bilsinler burjuvazinin Toplumsal ve politik yardımlarına karşı, nerede burjuvazi hakimiyetini lüzümsüz olarak oluşturdu, da Almanya'da derhal gericielerin sınıfları al aşağı edildikten sonra, Almanya'da burjuvaziye karşı savaş ilân edilsin.

Komünistler önemli dikkatini Almanya'ya yönetiyorlar. Çünkü burjuva devrimi Almanyanın eşiğinde bulunuyor ve avrupanın medenileşmesi ve daha çok gelişmiş proletarya süzetiyle, XVII asır içinde İngiltere gibisi ve XVIII Fransa gibisi, o bu inkilâbı daha ilerleyici koşullarla yapacak. Öyle ki alman burjuva devrimi bir proleter devrime de doğrudan doğruya dönüşebilir.

Bir söz ile, var olan sosyal ve politik yönetime karşı, komünistler her derici hareketi destekliyorlar.

Tüm bu hareketlerde setrei meseleyi yükseltiyorlar hareketin temel sorunu gibi, daha çokmu veya daha azını, gelişme şeklini almış bundan bağımsız.

Komünistler lâyık görmeyorlar saklamak için görüşlerini, niyetlerini arzetmelerini. Onların gayeleri tüm bu anakadar ki Toplumsal yönetimi yalnız ilerletmek hileceğini açıkça beyan ediyorlar.

Ko tittesin hakim sınıflar Komünist devrimin önünde.

Devrimde Proleterlerin kaybedecekleri bir şey yoktur.
Var ise zincirlemeyi. A, bütün dünyayı kazanacaklar.

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİNİZ!